

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Aralık 2019

Sayı: 51

Fiyat: 10 TL

KKTC: 11 TL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.

Dünyanın ucunda bir gül açılmış
Efil efil esen yele merhaba

Yaşar Kemal

Zülfü Livaneli • Ataoğlu Behramoğlu • Şükrü Erbaş • Ercan Kesal • Emre Kongar • Haydar Ergülen • Nejat İşler • Gökhan Horzum
Ercan Mehmet Erdem • Otisabi • Sedef Orman • Zehra Celenk • Ayşen Şahin • Evrim Kuran • Aydılgel • Murat Tırpan
Ekin Atalar • Ali Deniz Uslu • Ali Özgenç • İrat • Esin İris • Orhan Aydın • Muzaffer Gümüşsu • Derya Aydoğan • Gül Çetin
Y. Emre Ceren • Barış Akpolat • Sinem Keyik • Burak Ağdemir • Selin Kalkan • Uğur Şahin • Burak Abatay • Önder Abay

BİLİMKURGU KLASİKLERİ 50. KİTABI İŞKENCECİNİN GÖLGESİ'YLE YOLUNA DEVAM EDİYOR.

"Gene Wolfe bir büyücü, bir işkenceci; korkutucu ve keyif dolu. Bütünyle özgün, yepyeni ve benzersiz."

—URSULA K. LE GUIN

"Geçtiğimiz yüzyılın
en iyi bilimkurgu romanı."

—NEIL GAIMAN

"Wolfe'tan çok şey öğrendim. Muazzam bir yazar, yazdığımız türde eserler veren sanatçılar arasında en iyilerinden."

—GEORGE R. R. MARTIN

TÜRKÇEDE
İLK KEZ

ithaki

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamserası

Edebiyatta gizli bir yazar:

Nelle Harper Lee

Öğreneceğin şeylerin çoğunu
kitaplardan öğrenebileceksin.

Nelle Harper Lee 28 Nisan 1926'da ABD'nin Alabama eyaletinde dünyaya gelir. Dört kardeşin en küçüğü olan yazar, haşarı, "erkek gibi" bir çocuktur. Babası avukatlık yapar ve yerel bir gazetenin sahibidir.

Çocukluğu boyunca psikolojik rahatsızlıklardan mustarip olan yazar lisede edebiyata ve yazmaya ilgi göstermeye başlar. 1944'te mezun olduktan sonra yalnızca kadın öğrencilerin kabul edildiği Huntingdon College'a kaydolur. Sosyal olarak çok aktif olmayan Harper Lee burada edebiyat kulübüne katılır.

*Ne zaman eve dönsem dünyaya geri
döndüğüm duygusuna kapılıyorum.*

Bir süre sonra bu okulu bırakarak Alabama Üniversitesi'ne kaydolur. Yalnız ve bireysel yaşamı burada da devam etse de bir süre kardeşlik gruplarına katılmıştır. Bu üniversitede okul gazetesinde çalışır, *Rammer Dammer* isimli mizah dergisinin editörü olur. Burada Hukuk eğitimi alan yazar, bir süre sonra ailesine hukuk eğitimi almak istemediğini, yazmak istediğini söyleyerek okulu bırakır.

1949 yılında 23 yaşındayken New York'a taşınır. Bu yıllarda şehir yaşamına adapte olamamış ve çeşitli işlerde çalışmıştır. Burada tanıştığı Broadway bestecisi Michael Martin Brown ve eşi sayesinde arkadaşlar edinir.

*İnsanların tuhaf olduğunu karar verdim.
Zorunlu olmadıkça onlar konusunda
kafa patlatmayacağım.*

Edindiği bu yeni arkadaşlar sayesinde ölüme bir kapı açılır. 1956 yılının Noel'inde arkadaşları bir sene geçinebileceği bir ortam sağlayarak bu seneyi yazarak geçirmesini sağlarlar. Yine Brown ailesi

sayesinde tanıştığı editör Tay Hohoff'la *Bülbülü Öldürmek* haline gelecek olan kitabına çalışmaya başlar.

*Bülbüller yalnızca müzik üretirler,
bizi eğlendirmek için. Bahçeleri
yağmalamazlar, tarlalarda yuva
yapmazlar. Yalnızca şarkı söylerler.
Hem de yürekleri paralanana dek. İşte o
nedene günahtır bülbülü öldürmek.*

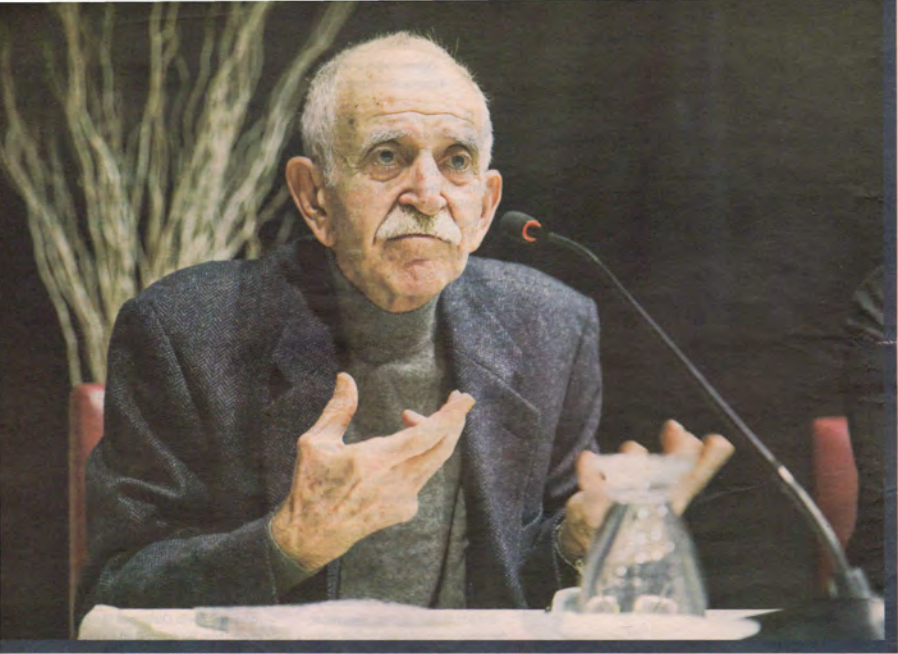
Bu dönemde çocukken en yakın arkadaşı olan, yıldızı parlamaya başlayan yazarlar dan Truman Capote ile tekrar buluşur. 1956 yılında New Yorker dergisine yazılacak bir makale için güçlerini birleştirirler. Makalenin konusu Kansas'ta dört kişilik bir ailenin öldürülmesidir. İkili Kansas'a giderek kapsamlı bir çalışma yapar. Bu makalenin çalışmaları sonrasında Capote tarafından *Soğukkanlılıkla* isimli kitaba dönüştürülür. Bu kitap çıktığında Harper Lee'nin katkılarının göz ardı edilmesi arkadaşların arasına girse de hiçbir zaman ilişkilerini kesmezler.

Harper Lee'nin tüm dünyada tanınmasını sağlayan, birçok ödül kazanan, kırktan fazla dile çevrilerek her yıl bir milyondan fazla satan romanı *Bülbülü Öldürmek* 1960 yılında yayımlanır. Bir sonraki yıl da en prestijli ödüllerden Pulitzer'i kazanır.

70'li ve 80'li yıllarda kamusal hayattan ve gözlerden uzak bir yaşam süren yazar New York ve memleketi Monroeville'de hayatına devam eder. Avukat olan kız kardeşi hukuki ve finansal işleriyle ilgilenir.

2015 yılında *Bülbülü Öldürmek* romanından önce yazdığı fakat karakterlerinin ilerleri yaşlarında geçen *Tesbih Ağacının Gölgesi*'nde yayımlanır. Bundan bir yıl sonra 19 Şubat 2016'da hayatını kaybeder.

*İstedikini kadar saksağani vur vurabilirsen
ama unutma, bülbülü öldürmek günahtır.*

HAYDAR ERGÜLEN

Hiç, İgor Tolstoievski okudunuz mu?

Okumadıysanız...Çok şey kaybettiniz demem, diyemem. Zira ben de okumadım. O nedenle ne kazanıp ne kaybettiğimizi bilemem. Bildiğim, bilmediğimdir mi demeliyim, yoksa Konfüçyüs gibi "Bildiğimizi bildiğimizi bilmek, bilmediğimizi bilmediğimizi bilmek, doğru bilgi budur" diye mi düşünmeliyim, galiba ikisi de doğru, fakat ilki biraz daha doğru gibi.

İgor Tolstoievski'yi hiç okumadığım için, 1944'te, HIM tarafından Moskova'da yayımlanan *Novosibirsk Chichornia* kitabını da okuyamadım elbette. Böyle okuyamadığım için hüznülediğim başka kitaplar da var, örneğin Hicran Wakim tarafından yazılmış ve 1948'de Kahire'de Neşriyat-el Cabbar tarafından yayımlanmış *Gazab-ül Pisik* kitabını da okuyamadım. İşte yazıklandığım bir kitap daha. İlki Rusça, ikincisi Arapça ve her iki kitap da ne Türkçeye ne de İngilizceye çevrilmiş durumda. Hal böyle olunca da...Yazı da böyle oluyor haliyle!

Sadece gelmeden önce, izin verirsiniz, okuma şansı bulamadığım bir kitabın daha adını anmak istiyorum. Nikos Theodopoulos'un yazdığı ve 1999'da Atina'da Agapo Yayınevinde yayımlanmış *Zoi Mu Sas Mousakka*, bakar mısınız adının güzelliğine, kitabını da okuyamadığıma yanarım. Yunanca bir kitap ve onun da ne Türkçesi var ne İngilizcesi!

Bunlar yok ama, başka bir kitap var! Söylemesi ayıp, ne zamandır okunmayı bekleyen bir kitap üstelik. Şu kadarını da söyleyeyim, artık kendimi bir 'aburcubur okur' olarak adlandıırıyorum ya da 'nebulsaokur' yahut 'elinegeçeniokur' ve hatta 'neolsaokur' cinsinden bir okur oldum 60 yaşımdan

sonra! Parçalan parçalan nereye kadar? Tamam, yazmakta olduğum kitaplar için ben de düzenli ve sürekli okumalar yapıyorum, eskiden okuduğum kitapları yıllar sonra

yeniden okuyabilmenin mutluluğunu da yaşıyorum, gel gör ki bunca kitap karşısında, ki hepsi de üstüme üstüme geliyor, çareyi elime ilk gelen kitabı okumakta buluyorum.

Ne olursa olsun; roman, öykü, şiir, deneme, inceleme, tarih, sosyoloji, din, tasavvuf, siyaset, coğrafya, gezi, anı, mektup, felsefe...Kitap çok vakit de yok olunca, en iyisi bildiğini değil bulduğunu okumak oluyor galiba!

Anlatasım varmış. Anlattım, rahattladım. Kitap gözümün içine bakıyor klişesine

Tam bir 'uyduruk' kitabı, ben böyle 'uyduruk' görmedim, Ülkü abiden bekler miydim, e tabii kimden bekleyecektim, ondan beklerdim!

başvurulamı burada. Ülkü Tamer'in *Tarihte Yaşanmamış Olaylar*'ı (Can Y., 2014). Kaç yıldır duruyor. Daha doğrusu kitabı aldım ve kızım Nar'ın kitaplığına koydum. Ülkü Tamer'in *Sanat Sınırı* (Can Y., 2006) var bir de, 6 dalda 666 soru. Çok çevirdi, şiir den öyküye, denemeden sinemaya, az yamdi, nerdeyse tadmik denemek kadar az. İzzendirdi, özendirdi, sonra başka bir şeye girdi. Türkçenin, büyük demekten skıldım artık, en şahane şairlerinden. İkinci Yeni'nin en genci de denir. Gerçi adlandırınca kadar hiçbirli ikinci Yeni olduğunu da bilmedi ama, Ülkü Tamer'in de o sırada başında şiirden çok tiyatro yelleri esiyordu demek yerinde olur. Oyunlar, çeviriler ve az ve öz şiir. Ama diyeceksiniz ki *Alleben Öyküleri*'ni (1991) kim unutabilir, okuyan unutmaz elbette, okumayanlara da unutmayın demek gerekir! Hadi onu unuttunuz diyelim, *Yaşamak Hatırlamaktır*'ı (1998) hatırlamamak olur mu hiç? Bunları yazıyorum ama, ben hepsini okudum mu Ülkü Tamer'in yazdıklarının? Hayır. Okumadığım birkaç kitabı var. Örneğin *Kırp Dökmeden* (İKÜ, 2010) diye bir kitabı var, görmemiş bile. Bir tür "kültür gezisi" diye tanıtlığına göre, belli ki kültür, sanat, şiir, edebiyat, sinema yazılarından bir derleme. Bir-iki çocuk kitabı da var henüz okumadığım. Tabii en sevdiğim şairlerden olan Ülkü Tamer'in şiir kitaplarını çocukluğumdan beri defalarca okudum, şiirine dair pek çok yazı yazdım, konuşmalar yaptım. Anılarının bir bölümünü o tatlı dilinden dinledim. Hatta yazmışım, onun kadim tutkusuna olan at yarış bahsine bile katıldım başka şair arkadaşlarla birlikte. 20 lira verdim, 170 lira aldım, hayatta ilk ve son oynadığım altılı ganyan da budur. "Ben sana teşekkür ederim" Ülkü abi!

Tarihte Yaşanmamış Olaylar'ı da çocuk kitabı diye okumamışım! Çocuk kitabı okumaz olur muyum, okuyorum, çocuk şiirleri de yazıyorum! Neyse, Nar'a "Kızım bak Ülkü Tamer'in kitabı, sana almıştım" diye verirken, bir de ne göreyim! Meğer küçükler büyüklere okusun diye yazılmış bir kitapmış, eh büyüklere de küçüklere okuyabilir sonral Tam bir "uyduruk" kitabı, ben böyle "uyduruk" görmedim, Ülkü abiden bekler miydim, e tabii kimden bekleyecektim, ondan beklerdim! Diyeceğim, hiç şaşırdım, sadece kendime bozuldum biraz, şimdiye dek niye okumadım diye!

Hemen oracıkta açtım, okudum. Sonra kaynakçasına gözüm ilişti. Arapçadan Çinceye, Fransızcadan İtalyancaya, Yunanından Almancaya, İngilizceden

Rusçaya tam 22 kitap! Birkaçının adını yukarda andım. Çok etkileyiciydi şahiden... Öyleydi de Yunancasına bakınca bir tuhafılık hissettim, daha doğrusu gülesim geldi, kitabın adı: "İzmaritis, Stavritis" idi. İngilizcesine geldiğimde ise "Bana Ülkü abinin bir oyunu bu!" demekten kendimi alamadım. Kitabın yazarı ve adı şöyleydi: "McCregor, Sean, *Connery and Bonded Destinies*." Sean Connery! Almanca kitabın adı daha da komikti! "Eine Kleine Nacht Moustache". Yani, Mozart'ın en ünlü sonatlarından birini, "Eine Kleine Nachtmusik"ı (Küçük Bir Gece Müziği), "küçük bir gece bığı"na çevirmişti Ülkü Tamer!

Şiirinin sevimliliği, humoru biliniyor, özellikle ilk şiirlerinde bolca mizah ögesi vardır, *Virgölün Başından Geçenler* (1965) adlı bir şiir kitabı yazmış bir şairden söz ediyoruz! Tiyatro, yayıncılık, çeviri, sinema, gazetecilik, edebiyat ve elbette Velifedilileri anılarını okurken de dinlerken de bol bol güldürdü.

Değim ya, çocuk kitabı diye kızım Nar'a almıştım. O kumadan ben okudum, adına dikket etsemmiş bari, baştan uyarmış meğer Ülkü Tamer, *Tarihte Yaşanmamış Olaylar*, hem de ne yaşanmamış! Baştaki açıklamayı da sona bıraktığım için, okudukça hayret ettim, elimden de bırakamadım kitabı. Ülkü abi gittikten sonra da şaka yapmayı sürdürüyor işte! 12 'yaşanmamış' olay var kitapta, okumayı bitirince, keşke biraz daha 'uydursaymış!' dedim. Afrika'da

Tanganika, eski adıyla Tbmujadara'daki gölün tükacından kedilerin Mısır'da kutsal varlıklar olarak görülme başlamasından nedeni olan dördüncü piramide, Maya ülkesinden Çin Seddi'ndeki büyük koşuya, Roma İmparatoru Julius Caesar'ın can dostu Brutus'a "Sen de mi Brutus?" dediği hançerlenme olayının aslına... Hepsi de tarih böyle yaşanmasa da böyle yazılabilir miş dedirten anlatılar.

Ülkü Tamer, son yıllarında geçim için günlük gazetelerde yazı yazıyor, sinema köşeleri hazırlıyordu. Haliyle şiiri çok azaltmıştı. Sık sık söyledim bunu kendisine, "Yazıyorum Haydarcığım" derdi her seferinde. Bir şiir ve yazı şenliği yaşattı, ama şenlik işte, kısa sürüyor. Keşke daha çok şiir yazsaydı demenin bir anlamı varsa, diyorum. Ülkü Tamer'in raslantıyla okuduğum kitabının sevinciyle, kaynakçada adı geçen Tolstoievski'nin kitabının da Rusçadan Türkçeye bir an önce çevrilmesini diliyorum!

GÜNEŞ TOPLA BENİM İÇİN

Karacaoğlan'a

Seheryeli çık dağlara
Güneş topla benim için
Haber ilet dört diyara
Güneş topla benim için

Umutların arasından
Kırpiklerin karasından
Döşte bıçak yarasından
Güneş topla benim için

Yazdan kıştan ilkbahardan
Mahpuslardan dört duvardan

Doludizgin sevdalardan
Güneş topla benim için

Seheryeli yar gözünden

Havadaki kuş izinden

Geceleyn gökyüzünden

Güneş topla benim için

ÜLKÜ TAMER

ATAOL BEHRAMOĞLU

Faust üzerine(1)

görmek istediğini, kalabalığın ancak bol etkinliklerle kazanılabileceğini söylüyor.

farkında olunmaksızın yaşadığı fakat geri dönülmezce uçup giden zaman mıdır?

Nasıl bir yazın türü?

Johann Wolfgang von Goethe'nin gençlik yıllarında tasarlayıp yazmaya başladığı, seksen yılı aşkın ömrünün bütün evrelerinde üzerinde çalıştığı başyapıtı Faust'u hangi yazınsal tür içinde tanımlayabiliriz?

Yapıtın daha ilk bölümünün girişinde, "Tiyatroda Ön Gösteri" başlığı altında, tiyatro müdürü, yazar vesoytarı arasındaki diyaloglarda tiyatrodan söz edildiğine göre ve zaten bu başlıktan da anlaşılması gerektiği gibi, bir tiyatro ürünü, bir oyundur söz konusu olan.

Fakat bir benzeri belki de olmayan bir oyun.

Örneğin Goethe'nin hayranlık duyduğunu bildiğimiz Shakespeare'in oyunlarında ve zaten genel olarak oyun türünde belli başlı bir olay vardır. Öteki olaylar bu ana konunun çevresinde oluşarak bir bakıma onu tamamlarlar. Faust'ta da bir ana konu olduğu kuşkusuz. Fakat elimdeki Türkçe metnin çevirmeni İclal Cankorel'in de giriş yazısında belirttiği gibi: "...birinci bölüm Faust ve Gretchen figürleri etrafında yoğunlaşan bir olay örgüsü çerçevesinde birbirleriyle bağlantılı bir bütün olarak gelişirken ikinci bölümün konuları arasında uyum ve tutarlılık görülmez. Kurmaca gerçeklikteki Faust karakteri de böylece süreklilik sağlamaya ve değişik dünya görüşlerini sergilemeye yarayan bir araca dönüşmüştür."

Bence yapıtın birinci bölümlerinde de odayaktaki olayın çevresinde, yazarın dünya görüşünün (ya da görüşlerinin) dile getirildiği çok sayıda diyalog ve oyun kahramanı yer almak tadır.

Bu bakımdan Faust'u bilinen anlamıyla bir oyun olmaktan çok, ya da en az onun kadar, bir roman, felsefi bir metin olarak da görüp okumak olasıdır.

Sahne de görülmese bile, felsefi bir roman gibi okunabilecek bir dev yapıtı.

Olay akışı sanki ikinci planda, yazarın Faust ve Mefistofoles aracıyla dile getirdiği felsefi düşünceler ve şiirsel zenginlik ise Faust'un dünya edebiyatının başyapıtları arasında yer almasını sağlayan asıl özellikleridir...

Oyun nasıl olmalı?

Sözünü ettiğim konuşmada tiyatro müdürü yazara, oyuna çok olay katmasını öğütüyor...

Oyunu izlemeye gelen herkesin çok şey

Goethe tiyatro müdürüne söylediği bu sözlerle bir oyun ve yazar türünü eleştiriyor olmalıdır...

Nitekim yazarın yanıtında bu eleştiri açıkça dile getirilmektedir: "Hissetmiyorsunuz bu işin ne kadar kötü olduğunu,/Gerçek sanatçıya asla yakışmayacağına!/O soylu bayların saçmalıkları/Cörüyorum, ilkeniz olmuş sizin."

"O soylu baylar" kimlerdir? Bunu doğrusu bilmiyoruz. Sorunun yanıtını o dönem Alman edebiyatını, tiyatrosunu incelemiş olanlar verebilecektir...

Goethe'nin seçkinici yönü ise "kalabalık" kavramına ilişkin olarak yine yazara söylediği bazı sözlerde görülebiliyor: "Aman okрман çöman topluluktan bahsetme,/ Her gördüğümde kaçıyor ilham perilerini!/Çalkantılı kalabalığı bana gösterme,/ İstemek de bizi girdaba sürüklüyor!/Hayır, götür beni sakin göklerle,/Sadece yazar için yeşeren o katıksız coşkuya,/ Aşk ve dostluğun yüreğimizdeki nimeti/ Tanrıların elleriyle yaratıp beslediği yere."

Faust'taki sorunsallar

Başyapıtındaki sorunsallar kuşkusuz yazarı bütün yaşamına ilgilendirmiş, yanıtsal aramış olduğu sorunlar olmalıdır.

Yukarıdaki satırlarda (ya da dizelerde) görülebileceği gibi, bunlardan belki en önde geleni, sanatsal yaratıcılığın (yaşamın, mutluluğun, var oluşun, belki ölümsüzlüğün) gezinini, gezinimin nerede olduğunu.

Aslında Faust'un peşinde olduğu, çözmeye çalıştığı gizem de budur...

Gençlik çağı, bu gizemin

Yazar, bu kez soytarıya yanıtında, sözlerin şiir düzeyine yükseldiği dizelerle buna ilişkin duygularını dile getiriyor.

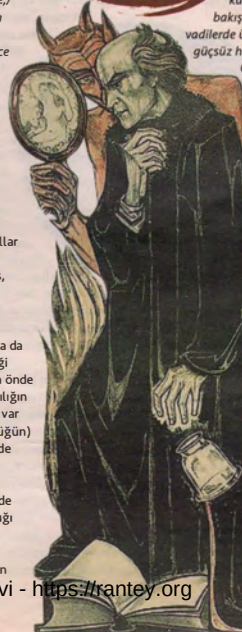
"Öyleyse geri getir o yılları bana da./Oluşum halinde olduğum zamanları/Özül şarkıların kaynağında,/Sürekliliğin şeyleri yarattığı,/ Sislerin dünyamı perdelediği,/Tomurcukların henüz mucize vaat ettiği,/Vadileri cömertçe dolduran/Binlerce çiçeği topladığım anları!/Hiçbir şeyim yoktu, ama sahiptim çok şey:/Gerçeğin dürtüsüne ve yalancın zevkine!/Getir dizginlenmemiş o güdülerini,/Derin, acı dolu mutluluğu,/Nefretim gücünü, aşkın kudretini,/Ceri ver bana gençliğimi!"

Yine giriş bölümlerinden "Şehrin Girişi"nde Faust'un ilk bahar üstüne tiradı ise güçlü bir lirik şirdir...

"İrmak ve dereler buzdan kurtuldu!/Tatlı, canlandıracı bakışıyla ilkbaharın,/Yeşermekte vadilerde ümit mutluluğu;/Yaşlı kış, güçsüz haliyle/Çekildi sarp dağlara,/Oralardan yolluyor, kaçamak, ancak/Buz taneli güçsüz sağanakları/Yeşeren kırlara dalga dalga;/Ama tahammülü yok güneşin beyaza:/Her yerde var oluş ve kıpırdanma./.../Dön arkana, bak bu tepelerden/Şehirdeki hayatı/Şehrin geniş, karanlık kapisından/ Rengârenk bir kalabalık çıkıyor./.../Basık evlerin boğucu odalarından, /Zanaatın ve loncanın bağlarından,/ Damların ve çatıların baskısından,/ Sokakların ezici darlığından,/Kilisenin kutsal karanlığından/ Aydınlığa kavuştular hepsi."

Önümüzdeki birkaç yazıyla daha Faust üzerine düşünmeyi sürdüreceğim...

Bence yapıtın birinci bölümlerinde de odayaktaki olayın çevresinde, yazarın dünya görüşünün (ya da görüşlerinin) dile getirildiği çok sayıda diyalog ve oyun kahramanı yer almaktadır. Bu bakımdan Faust'u bilinen anlamıyla bir oyun olmaktan çok, ya da en az onun kadar, bir roman, felsefi bir metin olarak da görüp okumak olasıdır.

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Gönül yorgunluğu

Gönül yorgunluğu ne, biliyor musun? Ölümün, yaşarken hüküm sürmesi insanda.

Gönül yorgunluğu ne, biliyor musun? Gökte yıldızın kalmıyor. Gölgen bir yere sığmıyor. İçindeki şarkı içinde boğuluyor. Pencere sokağa bakmıyor. Bütün sevgi sözleri kalbinde cezaya dönüyor. Kırpıkların hiçbir güzelliikle halkalanmıyor. Baktığın bütün sular yeraltına çekiliyor. Sevmek korkusu ayrılıktan çok önce acı veriyor. Dünyanın bütün cenazeleri evinin önünden kalkıyor. Her gün bir arkadaşın büyüdüğünüz zamanlarda kayboluyor. Girdiğin çıktığın bütün kapıların önünde yabancı, ardında yalnızlık olup kalıyorsun. Ne, biliyor musun gönül yorgunluğu? Kendinden soğuyorsun. Sözünden soğuyorsun. Geçmişinden soğuyorsun. İnanıklarından soğuyorsun. Baktığın yüzlerden soğuyorsun.

İçine bile bakmıyorsun artık. Dünya, inandığın o yitik cennet değil.

Durup dururken inciniyorsun. Kötü söz

gerekmiyor bunun için. Sana söylenmesi de gerekmiyor sözün. Tam kırpıklarının ucunda bir yarım ay, dudaklarında bir boyalı söz... bir kırıcı gülüş yetiyor kapanman için. Saygısız ses, kibirli gövde, tüküren gözler... kalabalık, tanrısından büyük! İskeletine kadar çekiliyorsun. Birisine bir söz söyleyeceksin; sessizlik boğucu; şu uzun ayrılığa bir özür, bir sitem... kırk cümle kuruyorsun, ağzını açmadan vazgeçiyorsun. *İncinme değil bu, insana olan inancını yitirme!* Yaranı evde bırakıp çıkıyorsun sokağa. Öyle acıklı bir uzaklık ki, şikâyetin sularını çoktan geçtin. Hiçbir şeye öfke duymuyorsun. İnsan boylu boyunca bir hastalık. İnsan korku. İnsan yıkım. İhtiraslarının külü insan. İnanmıyorsun artık. Anlamamak değil, inanmıyorsun! Can sıkıntısı değil, inanmıyorsun! Yaşamak korkusu değil, inanmıyorsun!

Ruhun hazan mevsimi bu. İnsanın kötülüğe dönüşmesi.

Oysa, gözlerin ne diyorsa doğru, diyecektin. Gamzelerin, diyecektin, dünyanın bütün güneşli pencereleri. Bu hülyalı zaman, diyecektin, kırpığın kaşa değmesi kadar. Parmaklarının rayihası, sesinin gökbahçesi, kulak memelerindeki kandil, kâküllerindeki uykulu arzu, göğüslerinin naz gölleri, bacaklarından akan ırmak, ağzının serçe kuşları, teninin atlas uykuları... ben seni sevmek istiyorum, diyecektin, diyemedin. Güzellik tanrının değil, insanın insana bağlıdır, diyemedin. Yalnızlık taş a çevirir yüreği, diyemedin. İnsan sevmeye dünya bir yaşama cezasından başka nedir ki, diyemedin. Her vazgeçişte gövdemiz biraz daha uzaklaşır bizden, diyemedin. İnsan bütün acılardan sadece bir sevgi sözünü döner dünyaya, diyemedin.

Gönül yorgunluğu ne, biliyor musun? Ölümün, yaşarken hüküm sürmesi insanda.

**Otların Uçultusu Altında*

ERCAN MEHMET ERDEM

Zerre

Neden istesem de daha iyi bir insan olamıyorum? İnsanlara duyduğum nefret sevgimin önüne geçiyor. Yaşadığımı hissetmek için intihar planları yapmalı, insanlarla dedikodu etmeli, küfürler savurmalyım gibi geliyor. Saf mutluluğu yansıtacak bir mimik yok bende. Gülmelerim içten pazarlıklı. Herkesten daha zeki olduğumu göstermeliyim ki içimde yaşadığım yetersizlik duygusu bastırılabilir. Münazaralardaki hükimiyetim karakterim için müthiş bir kaçış alanı yaratmama sebep oluyor. Kim olduğumu kendim bile öğrenmek istemiyorum, kendimi, uyurduğum yalanlarda daha güvende hissediyordum. Özümde bir bozukluk var, geçmiyor. Ben doğduğumda oradaydı; belki beni bir katil yapmadı ya da tecavüzcü ama kötülüğün bir damlası oraya karıştı ve zamanla her yanıma yayıldı. Dışarıdan fark edilmeyecek kadar küçük olsa da her zerremde bulunuyor. Çocukken bir su deposuna işemiştim. Herhalde bir tona yakın su vardı depoda, benden çıkan yarım litre idrar suyun tadını ya da görüntüsünü değiştirmeyecekti ama orada olacaktı. Böylesi bir kötülüğün varlığını hissediyorum çocukluğumdan beri. Farkında olmadığım bir anda bir damlası ruhuma karıştı belki. Ne yaparsam yapayım, mikroskobik ölçekte bile asla saf olamayacağım. Bunu bana zerk eden meselenin ne olduğunu, nereden geldiğini anlamaya çalışıyorum. Vatandaş olduğum ülke miydi, yaşadığım şehir mi,

malhem mi, oturduğum ev mi, ailem mi, arkadaşlarım mı ya da basıncı belirleyen rakım mı, hiçbir zaman bilemedim. Senin sen olmanı engelleyen ve sadece sende olan bir bilgiden bahsediyorum, asla orada olduğunu kanıtlamayacağın, nereden geldiğini işaret edemeyeceğin bilgiden. Bazen yağmurlu havalarda belirişiyormuş gibi olan, görmek için kafanı çevirdiğin anda ensende biten... Hayat insana kazık atar ama bu duygu, yediğin kazıklar yüzünden oluşmaz çünkü bilirsin ki o öncesinde de oradaydı. Kelimelerine, sohbetlerine siniktir. Neşeli bir sohbetle kimseyi rahatsız etmeden iktidar için belirir bazen, bazen de en güneşsiz hayatının en kötü gecesini yaşatmak için çıkar ortaya. Ama her anında çıkarıcıdır. Söküp atamazsın, nasıl ki kalbini sadece düşünerek durduramazsın, onun gibi. Baş edemiyorsan itiraf edebilirsin, daha iyi hissetmezsin ama insanlar içini dökmendeki inceliği anlayıp seni daha fazla sevebilirler. Engelin varmış gibi bakılır kusurlarına, pozitif ayrımcılığa uğrarsın. Dengesini tutturursan kazançlı çıkarsın; kendine serzenişin az olursa niyetin anlaşılmasa çok olursa rahatsız eder. Madem kendinle ilgili kendinin bile çözemediği sorunu ifşa etmek istiyorsun, incelikli olmak zorundasın. İncelikli olursan ruhuna karışmış, saflığını sonsuza dek bozmuş bir deri damladan bile kârı çıkarırsın. Yanından yöreneden uzaklaşmak isteyenler yerinde kalır, hatta özel olduğuna düşünenler bile çıkar. İtiraf bunun içindir, insanların

Böylesi bir kötülüğün varlığını hissediyorum çocukluğumdan beri. Farkında olmadığım bir anda bir damlası ruhuma karıştı belki. Ne yaparsam yapayım, mikroskobik ölçekte bile asla saf olamayacağım.

seni anlamasından, olduğun gibi kabul etmesinden ya da açıklamalarının sağlamlık istediğinden değil, kendine taze, yeni bir maske yapma isteğindendir. Bir numaradan ibaretir aslında. Kötülüğün sınırları belirsizdir, içine belirsiz bir zamanda düşen bir damlanın ortamı değiştirmesi gibi de anlatılabilirsin, bambaşka benzetmelerle de ne fark eder, sonuçta tanımlanamayan bir biçimde oradadır. En akla yatkın olan benzetmeyi ararsın, hatta bu benzetmeyi öyle evrensel kılmak istersin ki seni dinleyen ya da okuyan da aynı şeyi hissedebilsin, sanki ezelden beri kendi kendine tanımlamadığı boşluğu açıklamışsın gibi. İnsan bir konuda o konuya kendisinden daha fazla kafa yoran biriyle tanışınca tembellik edip gardını düşürebiliyor. Bırak, "o konuda" yalnız olmadığını anlatmak için sıraya girsinler, omzuna kollarını atsınlar, sen de anlayormuş gibi kafanı sallla. Derdinle hemhal olmaya alışsınlar. Zaman kazan. Gerçekten içinde olup biteni senin gibi kavrayan birileri çıkar mı, çıkabilir, belki o da aynı yerden kafa yormuştur kötülüğün insanın ruhuna fark ettirmeden sırayet etmesine. Kavrayamayışa. Özel olmadığını bilmek iyidir. Ortak acılar yaşamak iyidir. Değişmek seni daha iyi yapmayacaktır. Kırk senedir her zerrende duyumsadığın tortu bir anda aydınlığa kavuşmaz, katranları spatulayla kazınmaz, sıcaktan bunar olup uçmaz. Gerçeği bulduğunu zannettiğinde ona bak, gülümse, elini sürmeden vedanı et, neden sonra da hızla uzaklaş oradan.

NEJAT İŞLER

Adı Bahtiyar

Kulübede oturmaktan nefret ediyorum. Bir avuç bacaksız futbol oynamak sinirimi bozuyor. Ancak yapacak daha iyi bir işim yok. Paramı, evimi, yemeğimi veriyorlar. Popüler bir sahil kasabasıydım. Gönül işleri de fena gitmiyor. Ufaktan bir efsaneyim aslında. Aktif futbol oynarken kaleciydim. Yıllar önce, on sekiz içinde gol atmak için suratımı tekmeleyen yavaşak bir santrforun ağzını burnunu kırdım. Olay büyüdü, gazeteler televizyonlar peşime düştü. Oyuncu bir sevgilim vardı. Kadın benim yaptığım hareketi, kendine reklam malzemesi yapıyor. Sinirim bozuldu, kadının en yakın arkadaşıyla yat tım. Olay iyice büyüdü, futbolu bırakmaya karar verdim. Çok sevdiğim eski futbolcu bir abim elimden tuttu. Antrenörlük lisansı aldım, alt lig takımlarında çalışmaya başladım. Binlerce kişilik stadlara karşı oynuyordum yıllar evvel, "Bahtiyar, Bahtiyar," diye inliyorlardı ortalığı, şimdi yönettiğim takımları düşürmemekten başka gayem yok. Kader...

Top oynadığım yıllarda çok yakın bir arkadaşım vardı, Mesut. Şimdi yardımcı oluyum yapıyor. Her gittiğim takıma onu da götürüyorum. Bana çok inanır, hatta memleketteki en iyi ancak en haklı yenen, en şanssız hoca olduğumu söyler durur.

"Abi, bu memlekette her şıyasetle, torpille oluyor bu işler. Baksana, ortada 20 tane isim doluyor o kadar. Senin yaptığın işleri taklit eden bile var içlerinde. Kimse denemezken 4-2-3-1'i ilk sen oynattın bel ne topçular anladı, ne yönetim, sonra yallah!"

Evet, dünyada neler olup bittiğini merak ediyorum eskiden beri. Federasyon seminerlerini kaçırmıyorum. Sonrasında gördüklerimi yönettiğim takımlara uyarlıyorum. Kimsinin sabrı yok, hemen başarı istiyorlar. Biraz dayansalar belki de daha iyi sonuçlar alacağım. Ama nerede?

Yine berbat bir sonuçla çıktığımız maçtan sonra, başkan geldi yanıma ve suyumun ısındığını ima eden dostça bir konuşma yaptı. Deja vu... Eli kulağında, kovarlar beni. Olsun, idmanlıyım.

Böyle maçlardan sonra gittiğimiz ısıs bir meyhane var Mesut'la. Son oturuşumuz olabilir bu güzel yerde. Yedik içtik biraz. Ufaktap.

Kimsenin sabrı yok, hemen başarı istiyorlar. Biraz dayansalar belki de daha iyi sonuçlar alacağım. Ama nerede?

kafamız güzel oldu. Açıkta hangi uygun takımlar var, hangisi bizi ister diye konuşuyoruz. Güliyoruz eski çalıştığımız takımlardaki anılarımıza. Topçuların, hocaların, yönetimlerin dedikodularını yapıyoruz. Bir anda durdu Mesut.

"Ne oldu lan?"

"Abi, ben hep senin yanındaydım biliyorsun. Şimdi bir şey söyleyeceğim ama kızmayacaksın." "Ne kızacağım ya."

"Geçen gün çocuklar soyunma odasında geiyk yapıyorlardı aralarında, kulak misafiri oldum. Muğla'nın bir köyünde bir herif varmış. Efsunlu. Maçların skorlarını önceden bilirmiş meşale. Sakat topçuları iki günde ayağa kaldırmış. Hayallerinde göremeyecekleri transferler yaptırmış çocuklara. Bazı hocalar bu herif sayesinde kümede kalmış, bazıları şampiyon olmuş. Ne dersin abi, araştırmıy mı biraz, randevu falan alayım mı? Bahtımızı açar belki ha?"

"Hasta mısın oğlum sen?"

"Öyle deme Bahtiyar abi, Maurinho'nun bile falcısı varmış meşale."

"İşimiz daha kaldı diyorsun yani."

"Deneyelim ne çıkar?"

"Bi sıkırtıgı lai"

Birkaç gün sonra Muğla'nın Kavaklıdere ilçesine bağlı güzel bir köyde, mermerden yapılmış bir sarayın kapısında buldum kendimi. Mesut arabadan "Kapiyı çal" diye ısrarlı hareketler yapıyor. İçki bana yaramıyor. O kafayla söz verip sonra tutmak zorunda kalıyorum hep. Ne işim var benim burada? Bu sefer kornaya basmaya başladı. İstemeye istemeye maun kapının üzerindeki kr om tokmağı vurdum iki kez. "O.K" yaptı bizimki sağ elinin başparmagını havaya kaldırıp, sonra da bir sigara yaktı, sanki orgazm olmuş gibi. İçeriden yaklaşan ayak seslerini duydum. Kapiya döndüm. Gulyabani kılıklı bir herif açtı kapıyı.

"Bahtiyar Bey?"

"Benim."

"Evensel kardeşlik makamına hoş geldiniz, buyurun."

Girdim. Hamam gibi bir yer. Her yerden su şakırtıları ve garip bir müzik duyuluyor. Gulyabani beni bir odaya soktu ve beklememi söyledi. Mağara gibi bir yer aslında. Duvarlar her

türlü kafataslarıyla dolu. İki koltuk, bir sehpa. Sehanın üzerinde bir fesleğen var. Çok geçmedi odaya tiz bir ses yayıldı;

"Dostuuuum, evrensel kardeşlik makamına hoş geldin."

Odanın tavanından uçarak gelen garip bir beden karşı koltuğuma yerleşti. Garip, çünkü insan formunda ve insana benzeniyor. Daha garibi korkmuyorum, merak ediyorum olacaktı.

"Korkmuyorsunuz, sanıyorum sorunuz bu!"

Aklımı okuyor olamaz. Hadi olsun, dürüst olayım bari;

"Korkmuyorum."

"Dürüst birisiniz, sanıyorum sorunuz bu!"

Birazdan, "Arkadaşımı!" diye başlayan sabır sonu konuşmamı öttürecekim. Herif anladı. Mesafe olarak değil ama bakış olarak uzaklaştı benden. Mesut'a küfrediyorum içimden, bu tavukla beni muhatap ettiği için.

"Birader, ne yapacaksan yap, ben kaçır. Zaten mevcutlu geldim, ne kadar kısa, o kadar iyi."

Bir anda kayboldu ve elinde bir bardakla geri döndü. Bardağın içinde yeşil-mavi bir şey var.

"İçin."

İçtim. On saniye içinde Everest'in tepesinde çınlıplak dondum, Meksika çöllerinde kaktüs yedim, İsveç'te kuzey ışıklarını gördüm. Linda Evangelista'ya benzeyen bir manıtam vardı, Ayşe. Dans ettik İbrahim Ferrer eşliğinde, sonra seviştik. Sonra ayaklarını ilindi. Sonra dikilip kaldım. Bitkiymi. Fesleğen? Evet, yer değiştirmişiz. Olduğum yerden kendimi seyretecek çok garip. İki ayaklı bir fesleğene bakıyorum. O bana ukalaca bakıyor. Sesim olsa bağıracağım, sesim yok. Ben mağarada kaldım. Fesleğen dışarı çıktı. Mesut fesleğeni ben sandı, açtı arabanın kapısını.

"Nasıldı Bahtiyar abi?"

"Güzeldi," dedi fesleğen...

* Nejat İşler'in

Ben Hep Senin Yanındaydım kitabından.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://lrantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

EMRE KONGAR

Yalakalık üzerine söylev!

Yalakalık önemli ve çok zor bir meslektir arkadaşlar!

Hem doğuştan gelen genetik özelliklere hem de öğrenilmiş becerilere sahip olmayı gerektirir.

Öyle herkes kolayca iyi bir yalaka olamaz.

...

İyi bir yalaka olabilmek için her şeyden önce aileden gelen bazı özellikler gerekir:

Çok zeki, çok dikkatli olacaksın.

Karşındaki leb demeden leblebiyi anlayacaksın...

Konuşmasındaki tınlamadan, sözcüklerin arkasındaki duyguları keşfedeceksin...

Birisini överken yerdığını, yererken övdüğünü anlayacaksın...

Okuduğun yazıdaki satır aralarını iyi göreceksin, sözcüklerin arkasında yatan, esas vermek istenen mesajı derhal en doğru ve en çabuk biçimde alıgılayacaksın...

Çok çevik olacaksın.

Derhal ve çok hızlı dönebileceksin...

Kimi zaman rüzgârgülü gibi, bir fırladık gibi durmadan dönebilmelisin...

Omurgasız ve esnek olacaksın.

Eğilmeyi, bükülmeyi, iki bükülüm olmayı, şekilden şekle girmeyi becereceksin.

Senden beklenen şekle derhal girebilecek esneklikte olacaksın.

Diklenenle diklenecek, eğilenle eğilecek, bükülenle büküleceksin.

Gerektiğinde "kral öldü, yaşasın kral" da diyebileceksin.

Aşırı olacaksın.

Daima efendinden ve/veya efendilerinden ilerde olacaksın.

Her zaman "kraldan çok kralcı" diye tanınacaksın.

...

Elbette iyi bir yalaka olabilmek için genetik özellikler yetmez, aileden, okuldan ve

işyerinden gelen "öğrenilmiş özellikler" de gereklidir:

Ahlaksız olacaksın.

Hiçbir ahlak kuralını olmayacak...

Genel ahlak kurallarına da, özel ahlak kurallarına da, örneğin mimarlık, mühendislik gibi, öğretmenlik gibi, yargıçlık, savcılık, avukatlık gibi, herhangi bir mesleğin ahlak kurallarına da bağlı olmayacaksın...

İlkesiz olacaksın.

Hayatta, iyi bir yalaka olmanın ötesinde, yalakalık yaparak yükselmekten başka, hiçbir ilken olmayacak.

Gerektiğinde tereddütsüz yalan söyleyecek, gerektiğinde dürüstlüğü öveceksin.

Şerefsiz ve haysiyetsiz olacaksın.

Haysiyet ve şeref senin için anlamsız kavramlar olacak...

Sadece yalakalık yaptığın grubun, kişinin, kişilerin şeref ve haysiyetini düşüneceksin.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

**Yalakalık için,
emirle veya
telkinle, yasalara,
içtihatlarla, teamüllere
ve vicdanlara aykırı
kararlar verdiğinde
bir gün mutlaka hesap
sorulur.
Sakın yapma!**

Efendilerin tarafından yapılan her türlü azara, hakarete, aşağılanmaya hazır olacaksın.

Kişiliksiz olacaksın.

Kişilik, insanın maddi ve manevi varlığını "ben" duygusu etrafında birleşmesidir.

Senin böyle bir kişiliğin olmayacak.

Kişiliğini, yalakalık yaptığın grubun, kişinin ya da kişilerin varlıkları içinde eritmiş olacaksın.

İnançsız, ideolojisiz olacaksın, sadece paraya tapacaksın.

Hiçbir inancın olmayacak.

Hiçbir ideolojiye bağlı olmayacaksın.

Sadece yalakalık yaptığın kişinin, grubun, görüşün inancına, ideolojisine göre davranacaksın.

Onların inanç ya da ideoloji değiştirdiklerinde sen de değiştireceksin.

Bir efendiden diğerine geçtiğinde derhal mukaddes değerlerini, dinsel/etnik kimlik özelliklerini, ideolojini de değiştirebileceksin.

Tek inancın, tek taptığın şey, tek ideolojin para olacak; efendi değiştirirken sadece paraya (ve elbette güvenliğe/güvenceye) bakacaksın.

Hem güvenilir hem de güvenceli bir yalaka olacaksın.

Kimle yalakalık yapıyorsan onu iyi bir yalaka olduğuna inandıracaksın.

Efendin, efendilerin, seni besledikleri sürece onlara ihanet etmeyeceğini bilecek.

Ama efendinin, efendilerinin sırlarına vakıf olacaksın; bu sırlar senin güvencen olacak; seni dışladıkları zaman, onlara zarar verebileceğini bilecekler.

Siyaseti iyi takip edeceksin.

Siyasette dönen dolapları, ittifakları, düşmanlıkları, tavizleri, çok iyi izleyeceksin.

Havayı çok iyi koklayacak, ittifakların veya ayrılıkların kokularını önceden alacaksın.

Kim kimin için ne demiş, kim kiminle, nerede, ne zaman, ne yapmış, bileceksin...

Bireysel ve ailesel, açık ve gizli ilişkileri iyi takip edeceksin.

Kim kimle açık ya da gizli ilişkide, hangi aile hangi aile dost, evlilik yoluyla ilişki arıyor ya da kuruyor, kim kimin akrabası, kim kimin

gelini, damadı; bütün ilişkiler ağına hâkim olacaksın.

Açık ve gizli mali ilişkileri yakından bileceksin.

Hangi ihale kime veriliyor, niçin...

Hangi şahıslara, şirketlere kâr garantili işler veriliyor...

Kim, nereden ne kadar komisyon ve rüşvet alıyor...

Komisyonları, rüşvetleri kim, nasıl topluyor...

Komisyon, rüşvet miktarı nasıl saptanıyor...

Kredi için hangibankalar kullanılıyor, bu bankaların yönetimlerinde kimler var...

Kim hangi kupon arsaya el koyuyor...

Hangi arsadan alınan rüşvet ne kadar...

Efendin, efendilerin ile şirketler arasındaki ortaklık ilişkileri kimlerle, hangi yollarla yapılıyor...

Yalakalıklar çeşitlidir.

En kolay yalakalık siyasal yalakalıktır:

Bir ideoloji, bir parti taraftarı olarak partinin liderine inanırın, her durumda onu destekler, ona yağcılık yaparsın.

Kimse seni eleştiremez, o partinin iyi bir militanı olarak saygı göürsün.

Bürokratik yalakalık biraz daha zordur:

Hem amirine, hem amirinin amirine, hem de onların bağlı oldukları partiye veya lidere yalakalık yapmak zorundasındır.

Fakat buradaki sorun, amirinin veya amirinin amirinin verdiği emirlerin, yasalara, yönetmeliklere ya da en azından ahlaka aykırı olduğu durumlarda ortaya çıkar.

Bu emirleri yerine getirirken kendini de güvenceye alacak önlemleri düşünmeli, örneğin ya tanık önünde ya da yazılı emir istemelisin; yoksa seni hemen harca verirler.

En zor yalakalık, medyadaki yalakalıktır:

Buradaki yalakalıklar da çeşitlidir.

Yazışları müdürlüğü veya bölüm başkanlığı yalakalığı medyadaki yalakalıkların en kolay olanıdır:

Genel yayın müdürlüğüne yalakalık yaparsın, olur bitir.

Genel yayın müdürlüğü yalakalığı biraz daha zordur:

Hem patrona hem de siyasal iktidara yalakalık yapmak zorundasındır.

Bu ikisinin menfaatleri çatışmadığı sürece yalakalığı daha kolay yaparsın; menfaatler çatışınca veya siyasal hizipleşmeler ortaya çıkınca işlerin daha zorlaşır.

Medya yalakalığının en zor olanı köşe yazarlığı yalakalığıdır:

Patronun ve/veya iktidarın çok sık fikir ve politika değiştirdiği bir ortamda, bir gün ak dediğine ertesi gün kara demek, bir gün düşman ilan ettiğine ertesi gün dost olarak methiyeler düzmek veya tersini yapmak hiç kolay değildir.

Üstelik çok sık fikir değiştirmek ve bir gün savunduğunun tam tersine ertesi gün savunmak seni okurlarının gözünde değersiz ve güvenilirmez kılar; bu da yalaka olarak sana verilen önemi ve değeri azaltır.

Üniversitelerdeki akademik yalakalık ise bütün bu yalakalıklar arasında en olanaksız ve en haysiyet kırıcı olanıdır:

Çünkü yalakalık yapmak için bilime, gerçeklere kuzu gibi sırt çevirmek zorunda kalırsın.

Bu ise seni zaten yok eder.

Yargıdaki yalakalık ise en tehlikeli olanıdır:

Yalakalık için, emirle veya telkinle, yasalara, içtihatlarla, teamüllere ve vicdanlara aykırı kararlar verdiğinde bir gün mutlaka hesap sorulur.

Sakın yapma!

Sonuç olarak sevgili okurlarım, yalakalık, içtihatlarla, teamüllere ve vicdanlara aykırı kararlar verdiğinde bir gün mutlaka hesap sorulur.

Bu söyleyde onlara yol göstermeye çalıştım...

Dilerim işlerine yarar!

ALİ MURAT İRAT

Alışmayın, ölürsünüz

İncindiğim yerdeyim. Dünyada. İyilik bize anlattıkları gibi güçlü, kötülük bize anlattıkları kadar zayıf değil burada. Bunların çoğu yalan. Söylenenlerin çoğu insanın o derin ve güçlü kendini kandırma isteğini doymak için. Herkes gerçeği önce kendinden sonra toplumdaki gizliyor. Gizlemek bir maharetken, söylemek suç olup önümüze düşüyor. Söylenenlerin cesetleri dolu her yan. Konuşanların ve konuşmaya yetenelerin kötürleştirilmiş bedenleriyle var ediyor toplumdaki kendisini.

İnsanın bilinen tarihinin tamamına yakınında ve özellikle son iki bin beşyüzyıldır yalnızca insan kanı değil, insana tabi kılınmaya çalışan her türlü mahlukattan kanı döküldü ve dökülüyor. Söylenenler öldürülüyor. Ama öldürülecek olanları biliyorlar ki söylenmesi gereken şeyler var. Söylemek ölüme eş kılınyor.

Ve iyilerin mutlaka kazanacağı bir dünya değil bu, kötülerin asla vazgeçmediği ve -eğer öyle bir yer varsa gerçekten- vicdanın seslenilecek en son yer olduğu bir dünya. Vicdan, iyilerin avuntusundan ve saflığından başka bir şey değil. Vicdan, olması gerekeni olanmış gibi gösteren senaryonun yalnızca küçük bir parçası.

Bana kendinizi açmayınız, sırlarınızı anlatmayınız. Ben de, tıpkı sizin gibi, bu dünyayı allayıp pullayıp size sunan sermayenin ve piyasanın senaryosunun parçasından başka

bir şey değilim.

Ben -incindiği yerde olan ben- en çok da huzursuzum. Tekrarlayan şeylerin huzursuzluğu bu. Gülmelerim tekrar ediyor, ağlamalarım aynı şekilde, konuştuklarım ha keza. Modern insan bütün bir gün, bütün bir hafta, bütün bir ay ve hatta bir ömür boyunca koca bir tekrardan başka bir şey değil. Güne başlıyor ve günü bitiriyor. Doğuyor ve ölüyor. Arada olup biten her şey yalnızca figüranları değişen bir tekrardan ibaret. Olası bir yaratılış defekti insan. Yaratılışın en zayıf halkası. Bu döngüde Tanrı bile bir tekrardan ibaret.

Rahat olun. Benimle eğlenebilir, yüzüme istediğiniz şeyi söyleyebilirsiniz. Sizinle baş edecek kadar gücüm olmayacaktır. Ama benim için dua etmeyin. Tanrı'dan benim için bir şey istemeyin. Size zarar dokunacaktır.

Huzursuzluk, bütün duygularımın başı ve sonu. Başıma gelen her şeyi hiçbir anlam yüklemeyen kabul ettiğim için

**Huzursuzum,
çünkü incindiğim
yerdeyim. Sizi de
bekliyorum.
Dünyada.**

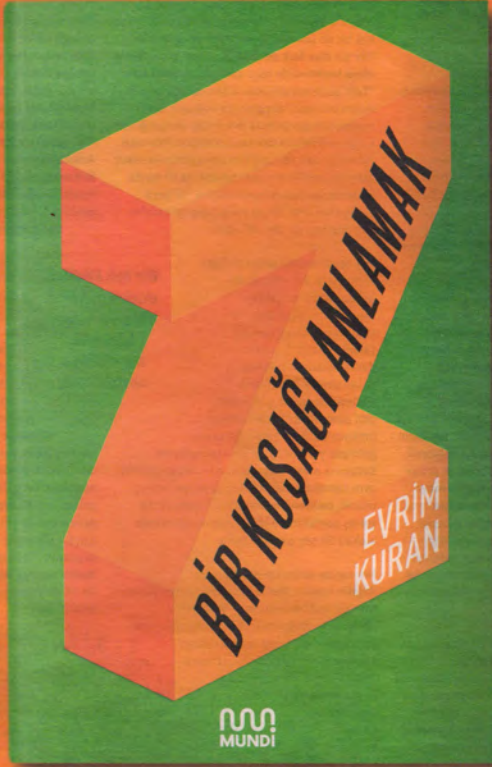
duyduğum mutluluğun verdiği huzursuzluk bu. Mutluluğun bile huzursuzluk verdiği bir hal yani. Gülmelerimin nedeni bu huzursuzluk. Huzursuzluğumun nedeni gülmelerim. Hiçbir şeye yetemeyecek ve asla yetemeyecekmiş gibi; hiçbir şeye doymadan çekip gidecekmiş gibi, açlığımın üzerine oynayan bir piyasa çağının huzursuzluğu. İncindiğim yerdeyim. Bir mağaza vitrininin tam önünde.

Siz yine de canınızı sıkmayın. Başkaları için sıkıldığınız canınız gün gelecek sizi bitecek. Bu yüzden bana açmayınız. Ben iyiyim. Bu arada, neden gidip bir starbasta oturup konuşmuyorsunuz (mu ayırımı olacaktı, yoksa mı mı ayırdı, artık karıştırıyorlar)?

Neşenin, sevincin ve kederin bir arada bulunduğu tek beden insanın bedendir biliyorum. Biliyorum insan severken nefret edebilen, giderken parçasını bırakan, koşa koşa gelirken ardına bakan tekyaratık. Cahili ve alimi aynı sözlerle öven. Sevgiyi ve şiddeti aynı ellerle veren; aşkı ve nefreti aynı sözlerle dile getiriyor. Bütün duygularımı yerle bir eden, bütün duygularımı birbirine kul edendir. Çok güldük, kesin ağlayacağız dedirtendir. İnsan incindiğim yerdir. İncitmeden kalamadığım, dokunduğumu kırıdığım, dokunanın beni kırıdığını tül gibi bir mekandır. İnsana alışıkça ölüyorum.

Biliyor musun, öfkelenmek için tanılaştırdığımı hissediyorum. Allah affetsin aklıma deli şeyler geliyor. Tanrılaştıkça artıyor huzursuzluğum. Öfkeleniyor ve huzursuzluğumun keyfini sürüyorum. Huzursuzum, çünkü incindiğim yerdeyim. Sizi de bekliyorum. Dünyada. İyinin ve kötünün olmadığı yerde.

EVİRİM KURAN'DAN KÜRESEL KÖYÜN KAYGILI ÇOCUKLARI, Z KUŞAĞI...

Yaratma ve üretme becerileri yüksek, dikkat süreleri kısa. Çevreye duyarlı, diyaloga açık, gerçekçiler. Adalet istiyorlar. Ülkemizdeki 25 milyondan fazla 19 yaş ve altı genç ne yaşıyor, nasıl davranıyor, ne hissediyor, ne bekliyor? Z: Bir Kuşağı Anlamak, gençleriyle birlikte Türkiye'nin geleceğine de ışık tutuyor.

ZEHRA ÇELENK

Kanepe

Aşağıdaki üç adam gözlerini aynı pencereye salıyor. Kahvehanenin itibarı müdavimleri ve sokaktaki kediler de. Bir tek kediler doğru şekilde ciddiye alıyor konuyu, hiç ciddiye almayarak. Geri kalan herkes çok zor bir matematik problemini çözme çalışma taklidi yapan vasat lise öğrencisi pozunda. Çözümlemeliğine, bu işin onları aştığına çoktan ikna olmuşlar da, bakarak çile dolduruyorlar. Nakliyatçıyı, emlakçıyı ve dayımı ciddiye almıyorum. Beni durumun absürtlüğüne uyandıran, kediler.

Merdivenin geçmeyen kanepe, pipapenci çağrılıp camlar söktürülse bile pencereden de geçmeyebilir. Hiçbir işe yaramayabilir bu her durumda astarı yüzünden pahalıya gelecek çaba. Nereden baksan on yıllık kanepe. Kediler tok olup çocuk popolarını kuru bir yere sabitleyebildikleri sürece hayatlarından memnun. İnsan tatmin olmayı da vazgeçmeyi de bilmeyen hayvan. Kedilerin hatıranı kanepemden vazgeçiyorum. Neşeli ve enerjik başladığı iş gününü giderek artan bir sabırsızlıkla bir an önce sonlandırmaya çalışan nakliyatçı, hal hatır sormak için uğramış emlakçı ya da asla doğru sebeple doğru yerde olmayan hayırsız dayım için değil (Taşındığım gün bir tek onun gelmeyi becerebilmesinde beni de ilgilendiren yanlış bir şeyler olmalı ama bunun için daha sonra endişelenirim).

Sonraki günlerde herkes geliyor. Gittikten sonra hayatımdaki herkes kanepem hakkındaki gerçek fikrini itiraf ediyor. Rahmetli kedim Nejat'ın sağlığındaki itinalı çalışmaları nedeniyle salıkm saçak kollanıyla sürreel bir tabloyu andıran o devasa şey için üzülmeye değmez. Dört kişinin yan yana rahatlıkla oturabilmesi kâğıt üzerinde iyi bir fikir olabilir. Ama yaşadığı üç eve de taşınması olay olan kanepede feci bir terslik var, belki de çoktan kurtulmuş olmalıyım ondan. Herkes için en iyisi bu. Kanepeme sahip çıkmaya harcadığım çabayı hayatıma girmiş herhangi bir erkek için harcamış olsaydım şu an bambaşka dertlerim olabilirdi. Arkadaşım Nursen de bunu dedi, evet. "Ayn on gününü bile aynı yatakta geçirmediyim zengin bir koca gibi mi?" demedim. Fazla doğrudan olurdu bu.

Anlaşılan o kanepenin güzelliğinin farkında olan tek kişi benimişim başından beri. Sevdiklerimin kanepem hakkında böyle düşündüklerini bilmiyordum. Ayrıllıklarda da böyle olur, birliklik esnasında hayatınızdaki herkesin bayıldığı erkek ya da kadın hakkında şu tür sözler duyarsınız: "Canım itiraf edeyim seni üzmemek için söylemedim ama hiçbir kanım ısınmamıştı benim ona. Sen daha iyilerine layıksın." Böylelikle ayrılık acısı çeken kişi bir de sekizinci dereceden yakınlarımın bile şip diye fark edebildiği şeyleri görememiş olma hezimetiyile başa çıkmak zorunda kalır. "Zeki geçiniyorum ama aslen sahtirik miyim acaba ben ya?" duygusuyla boğuşur. Bu duyguya başa çıkmak pek kolay olmadığı için de genellikle kendini kandırıldığına ikna eder. Adam ya da kadın şeytani suya götürüp suzuz getirecek dolandırıcının tekidir. Ya da başta iyidir de sonradan bozulmuştur. Bir gece aniden karanlık tarafı galip gelip iyi tarafını yutmuştur. Her şey yalandır.

Her şeyin aniden yalan olduğu zamanlara dair gerçek şu galiba: Birini gerçekten tanımanızın ölümlüğü en ciddi engel, onun kendini tanıma(ma)sı. İnsanlar davranışlarının ardında yatan gerçek nedenlerle yüzleşmek yerine Çin Seddi gibi savunma mekanizmaları üretiyorlar. İki insanın bir araya gelmesi, yılların emeğiyle kurulmuş bu savunma mekanizmalarının bir araya gelmesi aynı zamanda. Bazi çiftler başarıyor sonuç olarak, bazıları başaramıyor. Doğru ya da yanlış parçaların birbirine denk gelmesiyle alakalı bir şey o da herhalde.

Her neyse, üzüntümden konuyu dağıtmayayım. Ben o kanepeyi seviyordum, tamam mı? Lüzumundan fazla yer kaplıyordu, doğal olarak hiç konuşmuyordum ama beni dinliyordu ve en azından yorulduğumda yaslanabiliyordum. Salkım saçak da olsa kolları başkalarına benden daha açık değildi. Onun

için hiçbir zaman "cepte" sayılmazdım. Birbirimizin sahibi ya da hâkimi değil, hayat arkadaşıydık. O benim kanepem değildi hatta, ben onun insanıydım. Böylece o kırıpsız haliyle bile hayırsız ya da orta hayırlı bir kocanın verebileceğinden fazlasını veriyordu (Bunu da Nursen'e söyledim, resmen bel altı vurmak olurdu).

Tüm bunları dayıma söylüyorum. Neşeli olduğu kadar da faydasız bir dayımın en iyi yanı budur: Her şeyi söyleyebilirsiniz ona. Hiç üstüne almaz, şeyi adınıymı atmadan da unuttur gider. İnsan ruh haline göre asap bozulucukla ferahlatıcılık arasında salınıp duran kahkahalarından birini koyuverdi. "Ne çatlaksın kız Dürdo, baylıyorum sana." Anneannemden miras ilk isimim Dürdane'yi kullanan tek kişi olması yetmiyor, bir de kısaltıyor. Gamsız dayımın sınırsızca işgal edebildiği hayatıma canım kanepemi sigirdiyam. Dayımın

Bir tek kediler doğru şekilde ciddiye alıyor konuyu, hiç ciddiye almayarak.

Hareketli, ufak tefek, pire benzeri yapısıyla dayımın şen kahkahası, onun tam ziddi olan babacan kanepemin nakliye kamyonunun arkasında, terk edilmiş yarılyavru fil hüznüyle yatışını getiriyor gözümün önüne. Dayımdan nefret etmek istemiyorum,

Nursen'e gerçeklerden bahsetmek istemiyorum, yeni bir kanepe istemiyorum. Gözümden bir damla yaş süzülürken aşağıdaki benekli beyaz kediyi göz göze geliyorum. Kanepemin sigımayacağı pencereye iki çift göz süveriyor. "Dayı benim için bir şey yapar mısın?" diyorum. Biraz şaşırarak "Tabii gülüm, ne demek," diyor. Kediyi almaya iniyoruz beraber. Yeni bir kedi de istemiyordum aslında ama yeni bir kedi beni istiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://fantey.org>

GÖKHAN HORZUM

Korkunç kalabalıktan uzakta

Yaz geçti. Çünkü Murathan Mungan'ın da belirttiği üzere yaz geçer. Geçmesiyle ünlü bir şeydir yaz. Hastalık gibi. Ama mutlu tarafından. Bazıları deli gibi terlemeyi sevmez. Benim terlemekle ilgili bir sorunun yoktur. Beden farkındalığı sıfıra yakın bir insanım. Terleyince hâlâ ömediğimi anlarım.

Yaz geçti. Denizi ucundan kenarından göreninden tut, denize bir adım mesafede olanına kadar bütün sitelerin yüzde doksan beşi boşaldı. Kiyamet koptu şimdi kıyılarda. İnsan ırkı yok olmaya yüz tutmuş gibi. Beyaz beyaz müstakil binalar. Hepsi boş. Hepsi sessiz. Sadece doğanın sesi duyuluyor. Daha şimdiden tozun hükümrantlığı başladı yazlık evlerin üstü kumaşlarla örtülen koltuklarında. Böcekler mutfak dolabındaki kavanozun içinde bütün masumiyetiyle bekleyen bulgura gözlerini dikmiş durumdalar. Kiyamet koptu yazlıklarda. İnsan ırkı yazlık bekçilerine ve yazlıkların gitmesini dört gözle bekleyen emekli yaz-kışçılara emanet.

Yaz geçti. Deniz duruldu. Suyun altındaki pet şişeleri, cam şişeleri, bitmiş çakmakları, boş sigara paketlerini işçileştirmeye çalışıyor şimdi. İnsan üstünde şimdi sadece deniz emekçilerivar. İp-tıs İp-tıs battı, pareolar,

Hepsi geçti. Buz kovaları da yazlık koltuklarının kaderini paylaşmakta. Artık bir tek balık çiftliklerinden kıyıya giden tekneler biliyor kaç kadehin kırıldığını sarhoş gönlümde.

mayokiniler, biliç klaplar, buzlu kovalarda red bul-viskiler, birbirlerini kesen sözde cool abiler ve seksiyimşi gibi yapan abalalar. Çok eğleniyoruz yaaa!!!

Hepsi geçti. Buz kovaları da yazlık koltuklarının kaderini paylaşmakta. Artık bir tek balık çiftliklerinden kıyıya giden tekneler biliyor kaç kadehin kırıldığını sarhoş gönlümde. Dünyanın en topraklı sesi belki Müslüm Gürses. Suyun üstünde seken yassı bir taş gibi tınıyor denizin üstünde.

Yaz geçti. Ve ben suya girdim. Çünkü bilen bilir ben yaz geçince suya girmeyi çok severim. Doğru değil aslında bu. Bilen bilir ben yaz kış suya girmeyi çok severim. Çünkü bilen bilir Yengeç burcunda doğdum ben. Bunların hiçbirini bilen bilmez aslında. Ama "bilen bilir" kalıbı çok güzel bir kalıptır ve

anlamsız, her yerde kullanmak ister. Anlamlı anlamsız da çok güzel kalıptır bu arada. Sen sen ol gibi. Sen sen-d sen sibiliti gibi. Ceyn Östin yazsever miydi acaba?

Yaz geçti. Ve ben suya girdim (Korkma! Üstteki paragrafı tekrar okumuyorsun). Suyun altına baktım. Suyun altında balıklar. Suyun altındaki balıkları kıskandım. Çünkü doktor ne arteryo skleroz, ne nikotin, ne hapis, birinde bile yoktur angına pektoris. İnsan olmanın ağırlığını bilmeden geçen bir ömür nasıl olurdu diye düşünürüm balıkları izlerken. Derine git, kıyıya gel, merak et, yanaş, kaç. Yemeye çalış, yem olmamaya çalış. Gece olsun, gözlerin açık uyu. Ama bilme. Hiçbir şey bilmeden yaşa. Çünkü su yok. Çünkü "çünkü" kelimesinden, kelimenin ne olduğundan, anlamın ne olduğundan, daha da güzeli sesin ne olduğundan bile haberin yok. Yaşa. Sadece yaşa.

Yaz geçti. Çünkü yaz geçer. Çok sevdiğin bir akrabanın gidişi gibi. Bir zaman sonra tekrar geleceğini bildiğin gibi. Neşeli, sıcak, tiril tiril... Yaz geçer. Ama sonra tekrar gelir.

Tiril tiril de çok güzel kalıptır bu arada. Yazla ilgili bir yazı yazıp da tiril tiril demezsen ayıp edersin. O yüzden diyorum.

Tiril tiril.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

BURAK ABATAY

Orta sınıfın büyük buhranı: küçük şeyler

Kıvanç Sezer'in yazıp yönettiği *Küçük Şeyler* filmi, plaza çalışanı birinin işini kaybetmesi sonrasında ilişkilerinde yaşadığı çatlakları trajikomik bir üslupla dile getiriyor. Sezer, filmde absürd olanı kullanmaya çalıştığını söylüyor.

Kıvanç Sezer'in yazıp yönettiği, 26. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nin Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması bölümünde yarışan "*Küçük Şeyler*" filmi, festival kapsamında Türkiye prömiyerini gerçekleştirdi. Filmin Türkiye prömiyerine filmin yönetmeni Kıvanç Sezer, yapımcıları Kanat Doğramacı, Tolga Karaçelik, başrol oyuncularları Alican Yücesoy, Başak Özcan ve film ekibi katıldı. Trajikomik anlatım diliyle dikkatleri çeken, mizah unsurunun eksik olmadığı film, Onur ve Bahar çifti üzerinden işığı sünen bir ilişkili ve orta sınıfın yaşadığı bunalımları anlatıyor. Festivalde Ulusal Yarışma kategorisinde En İyi Senaryo, En İyi Erkek Oyuncu ve Umut Veren Genç Kadın Oyuncu Ödülü'yle dikkatleri çekti. Filmin yönetmeni ve senaristi Kıvanç Sezer ve başrol oyuncusu Başak Özcan ile filmi konuştuk.

■ Mutluluk arayışında kendini var edemeyen insanların hikâyelerini izliyoruz filmde.

KIVANÇ SEZER: Orta sınıfı anlatmak zor bir şey. Çünkü orta sınıf kendini anlatan bir sınıf değil. Kendine, kendi emeğinin şekline çok yabancılaşmış ve kendini de tüketim üzerinden var etmeye çalışmış bir sınıf. Filmdeki yemek masasındaki uzun uzun yaptıkları da bu yabancılaşmanın örneği. Burada tabii ki, Türkiye'nin ekonomik koşulları, kapitalizmin bir şekilde çok daha yaygınlaştığı ve kabul gördüğü, aynı zamanda insanların da yabancılaştığını izliyoruz.

Kendilerine kentin uzaklarında evler alarak bir şekilde kendilerini toplumdan soyutladığı, kendisiyle, tükettiğiyle var eden insanlara dönüştüğümüz çok açık. Bunun kendi

hayatlarımızı çöleştiren unsurlar olduğunu düşünüyorum. Çok absürt nitelikleri olduğunu hissediyorum. Filmede absürt olanı kullanmaya çalıştım. Ama bir taraftan da kendimle dalga geçer gibi o karakterlerle dalga geçmek; kendimi motive eder gibi de karakterleri motive etmek istedim. Bir tarafla sevilir ve bir tarafla da eleştirilebilir iki ana karakter bunlar.

■ Bu film neden başarılı diye düşünüldüğümüzde; filminden çıkan çoğu kişi "Kendimi buldum" diyordu. Hazırlanırken karakterlere ve hikâyeye kendinizle ne kadar ilişki kurdunuz?

Başak Özcan: Yaşanılan şeyler benim hayatımda da çeşitli düdüklerde yaşadığım şeylerdi. Son derece gerçek olan şeyler. Varlıktan yokluğa geçişin çok hızlı olacağı kuyupak bir zemin üzerinde orta sınıf.

■ Baş erkek karakterin kendinden kudemce daha düşük bir adamı da işten kovarken kurduğu cümleleri görüyoruz: "Ne vardı da hem ev hem araba aldın?" Daha sonra kendisi de aynı koşullarda işinden oluyor. Bu bir sınıf yorumu. Toplumda karşılık bulamaz diye tedirgin oldunuz mu hiç?

K.S.: Yoktu. Toplumda olan bir şeydi bu. İnsanat filmi çektiğinizde amele, taşeron, formen, müteahhit diye giden bir zincir var. Kamerası plazaya çevirdiğinizde müessis, bölge müdürü, direktör... diye giden bir hiyerarşi var. Bu dikey hiyerarşi içinde kişiliğin kendi özgünlüğünün giderek ezilmesi ve bu karakter gibi birinin, tamamen kendisini onun üzerinden var eden bir şey oluyor. Bu hayatın içinde var. İlişkilerde yaşadığımız her şey ile beraber kapitalizmin dinamiklerinden sağlanan sorunlar da bizi etkiliyor. İşinden çıkarılmamış bir insan da çok ciddi bir işinden çıkarılma kaygısı yaşıyor. Çünkü çıkarıldığı andan itibaren, maası da yükselse hele onu kaybettığı zaman bütün sistem tepetaklak oluyor. Sınıf yükselme ve sınıf düşme ya da bunu tamamen kaybetme kaygılar ve mutsuzluk var. Toplumun içinde biri anti-depresan kullanmaya iten mutsuzluk, bizim doğamızdan gelmiyor. Yaşadığımız sistemin üzerimizdeki etkisi.

■ Filmin komikleşen ve trajikleşen bölümleri var. Ama bütüne baktığımızda kadın daha trajik bir noktada. Erkekse telif ve idare etme peşinde. Komediden trajediye giden süreçte siz oyuncu olarak nasıl baktınız hikâyeye?

B.Ö.: Az önceki soruya da paralel olarak orta sınıf sorunları kendinden uzaklaştırıyor. Tanıl Bora ve Aksu Bora'nın "Beyaz Yaka İşsizliği" kitabında da belirtildiği üzere, bir şey anlatılırken beyaz yakalılar başından geçen şeyleri üçüncü tekil şahıs konuşuyor. Sürekli başkasının başkasına ittiği bir yansıma var. Şöyle yorumluyorum: Bahar'ın işi öğretenlik. Emegi Onur'dan farklı bir yerde duruyor. Sınıfsal olarak da alt-orta sınıfa mensup. Daha gerçek bir hayatın içinde. Fakat Onur'la birlikte kocasıyla bir sınıf atlıyor. O yüzden daha fazla acı çekiyor. Yükseldiği sınıfa geldiği sınıf arasında sürekli gidip geliyor ve onu sorguluyor. Onur ise güzel-aldırmaçlık içinde. Farkına varmıyor yaşadıklarının.

■ Toplumsal cinsiyet noktasında da gördüklerimiz var.

B.Ö.: Kadının biraz daha her şeyi gözetmesi, gerçekliğin ta içinde yaşaması ve böyle bir sorumluluk olması da tabii etkilidir. Kuvana da ben de okumayı kadın tarafından yapmayı çok önemsedik.

K.S.: Bahar karakterinin mantığın sesi olduğunu düşünüyorum. Bir taraf gittikçe gerçeklikten koparken diğer taraf da onu o zemine davet ediyor. İlişkilerde bu vardır, bazı kalıplarımız vardır ve ilişkinin biçimi bizde o kalıplarımızdan bazılarını ön plana çıkarmaya iter. Bu da sanki kişiliğimizin bir parçası gibi okunur. Bu işsizlik meselesiyle mücadele ederken kendini "maddiyatçı" gibi hissediyor. Bunu da yapmak zorunda ama gerçekliğin gideceği yeri görüyor ve kocasını gerçek bir zemine çekmeye çalışıyor.

■ Bahar, temizlik işçisi bir kadının kocasının işsiz kalması sonrası yardımcı da oluyor. Merhamet gibi bir şey mi bu?

B.Ö.: Kader ortaklığının farkında Bahar. İkinin de kocası işsiz. Merem'e yaklaşıırken çözüm üretilip sonuca gitmeye çalışıyor. Ama Bahar biraz daha da düşünmeye ediyor. Bahar'ın da kurduğunu

ilişki bir yandan gerçekliği temsil ediyor ama hayalleri bir ev, bir çocuk, konforlu bir hayat. Bahar bu boşluğu da fark ediyor.

■ Arabasını da sattırmıyor...

B.Ö.: Satmak istemiyor. "Ben senin için bunu da yapmayacağım. Sen bir şeyler yap. Benim alanımı bana bırak" diyor. Kendi içine de gözünü çeviriyor. Hayatı tik atarak gidiyordu ama tik atamadığında mutluluğu ve varoluşu da sorguluyor.

■ Türk filmlerinde yemek masası sahneleri önemlidir. Egzajere bir sahneydi ama sizin için de zor olmuş olmalı.

B.Ö.: Ben de kendi hayatımda böyle sohbetleri yaptığımı kabul ediyorum ama çoğunlukla da maruz kaldığımda delirecek gibi oluyorum. Ama böyle bir tepki veremiyorum. İçime kapanyorum, konuşmuyorum. Karakteri rasyonelize etmek benim için çok zordu. Orada Bahar'a samimiyeti sağladığını düşündüğüm bir şey var. Onur iş arkadaşlarını sadece çıkarıcı bir amaçla davet ediyor. Bir önceki sahnede tartışıyorlar ve bütün hazırlığı Bahar yapıyor. "Sana da, getirdiklerine de yeterli" dediği bir sahne oluyor.

■ Bakanlık desteği almadı film. Nasıl geliştirdi süreç?

Zor tabii. Çok fazla arkadaşımız Bakanlık desteğinden mahrum bir şekilde yaşıyor. Zor koşullar. Bir gün konuşurken Tolga Karaçelik teklif etti. "Ben senin yapımın olayım, için bu tarafında kendini konumlandırma" dedi. Sonra diğer bir yapımcı Kanat Doğramacı devreye. 3,5 haftada çekimleri tamamladık. Bundan sonra Avrupa'da bazı festivalleri dolaşacağız. Vizyon süreci var.

■ Memlekette sinemacı olmak ne kadar zor?

Akademisyen olmak ne kadar zorsa o kadar zor. Hepimizin üstünde hepimizi zorlayan süreçler var. Örgütsüz bir toplumda yaşıyoruz. Kendi çabamızla birçok şeyi yapmaya çalışıyoruz. Sistem bizi teşvik etmek bir yana "Otur yerinde, bir şey yapma" diyor. Bu zorluğun şöyle güzel bir yanı var. Bu ortamda bir şey yapmaya çalıştığınızda, normalde ifade edeceğimiz anladın çok daha büyük bir anlam kazanıyor. Bizim bugün burada film gösterimi sonrasında film ekibiyle burada olmamız, genç sinemacılar umut veriyor. Hayattaki bütün bu zorluklar üstesinden gelmek içindir. Anlamli bir şey bu.

ESİN IRIS

Hep derdim ki "Ben küçük bir Atlas'ım, dünyayı ben taşıyım. Silkelensem, öleceğiz." Bu kahraman egoma bakıp gülmeyle öğrendim bu yıl. Her sorunu çözmek zorunda değilim, yeni öğrendim.

İtiraf

Yine aynı yerdeyiz: Güneş'in etrafında döne döne geldiğimiz o nokta. Ben biraz daha büyümüş hissediyorum, ya sen?

Çeçtiğimiz yıl içinde, beklediğimden çok daha fazla şey öğrendim.

Hiçbir şeye zorunlu olmadığımı mesela... Eğer aklım, duygularım ve vicdanım aynı yerdeyse...

Ve çalışmaktan gocunmuyorsam... Bana dağları deldirenlerden vazgeçmekte hiçbir sakınca olmadığını öğrendim. Her zaman başka bir yol, başka bir çözüm bulacağımı ve niyetim doğru yerdeseyse, bazen aramama gerek bile kalmayacağını öğrendim.

İyi niyeti suistimal edenlerin, bu eylemi yaparken sana kendini suçlu hissettireceğini, hatta seni suistimal etmekle itham edebileceğini öğrendim mesela. Tacizin fiziksel olanına karşı durmayı biliyordum ama zihinsel olanını anlayıp, adını koymayı bu yıl öğrendim. Duygusal şiddetin, ancak izin verdiğim ölçüde beni zehirleyeceğini ve birkaç damlasının bile çok ama çok tehlikeli olduğunu... Bunun illa sevgiliden, eşten, eril egolu birinden değil... Bir yabancından, bir işten, bir kadından da gelebileceğini... Belirtilerini gördüğün an kibarca selam verip uzaklaşmazsan barışçıl bir çıkış yolun olmayacağını öğrendim. Aman diyeyim, ben benim kadar uzatma. Araştır, öğren.

Çaresizliklerimin hepsinin, benim kendimi mecbur ettiklerimle ilgisi varmış, bu yıl öğrendim. Gerçekten istersen, başka türlü bir insan olunabiliyormuş... Daha az öfkeli, daha az kırgın... Daha az şey bekleyen, başkalarının. Daha az hayal kırıklığına uğrayan.

Kendimi korumayı ben henüz bu yıl öğrendim. Başkasının hakkını aramak için gözümü kırpmayan, kadın hakları için, hayvan hakları

için, ağaçlar, ormanlar, çocuklar için, daha iyi bir yaşam için avazı çıktığı kadar bağırın ben, bana yapılan ne çok haksızlığa sessiz kalmışım bugüne dek, yeni anladım. Kendi hakkımı aramayı bu yıl öğrendim. Hakkımı ararken yırtıcı, yıpratıcı davranmak zorunda olmadığımı da... Hem karşımdakine hem de kendime karşı...

Adil bir yaklaşıma ikna olmayanlar için adaletin tek tarafı olduğunu öğrendim. Kendilerinin yapmadıkları iyilikleri başkalarından istemekte hiç sakınca görmeyen insanlar var. Sayıca da kalabalıklık. Onlarla başa çıkmayı öğrendim bu yıl. Sana da sırrını söyleyeyim: Sessizce uzak dur. İnsan istemediğinden uzak durmayı beceriyor, inan bana. Ya kendin karar vereceksin ya da yeterince zarar göreceksin.

Dünyanın en kıymetsiz sorumluluklarını sırtına almış, bir yandan da datavereci insanların taht oyunlarıyla uğraşmaya çalışırken küçük kalp krizleri geçiriyor, nefes alamıyor, durup "Yapamıyorum!" diyerek ağlamaya başlıyordum geçen yıl, bu aralıklarda. Hepsine şöyle elimin tersiyle kıst kıst deyip, kalbimden, nefesimden ve iyiliğimden daha kıymetli hiçbir sorumluluğum olmadığını kabul edince işler değişti.

Başkalarının girdabını kendi kaderim sanmamayı öğrendim bu yıl.

Sana itiraf edeceğim: Son birkaç yıl benim için çok kolay geçmedi. Ben de birçoğumuz gibi, çok rahat bir hayat yaşamıyorum. Akşamları başımı yastığa huzurla koyabilmek için her gün çözmek gereken onlarca problem var. Hayatımı idame ettirebilmek için birçok parametrede başanlar olmak zorundayım. Matsuzum demiyorum. Sadece hayatım, voleyai başka yerden vurularınki kadar kolay değil. Ama son birkaç yıldır, bazı şeyler üst üste yaşıyandı. Ben hep üstesinden geldim.

Arka arkaya bir sürü şeyin üstesinden gelmek bana hep ne kadar güçlü olduğumu öğretti. Ben de gücümle gurur duydum, bana hiçbir şey olmaz sandım, kendimi daha da zor durumlara sokmaktan zerre imtina etmedim. Ne de olsa kaya gibi sağlamım, kurşun geçirmezim, bomba atsan yıkılmıyorum.

Bu yaklaşımın bana neler yaptığını, ben bu yıl anladım. Ben bu yıl ilk defa, gerçekten, her şeyi tek başıma yapamayacağımı, her yükü taşıyamayacağımı, her şeyin üstesinden gelmek zorunda olmadığımı ve bazı zorlukların altında aslında hiç girmemem gerektiğini öğrendim.

Ben ilk defa bu yıl, kendime yardımcı olmaya karar verdim. Sen benim yaptığını yapma, anlattığımı unutma, olur mu? Kendine yardımcı olduğunda, daha az güçlü sayılmazsın. Akıllı komutanlar, girecekleri savaşları doğru seçerler. Bazı savaşlar hiç başlamadan bitmelidir, bazı meseleler diplomasiyle çözümlüdür. Bazı yükleri taşımayıver, olsun bitsin.

Hep derdim ki "Ben küçük bir Atlas'ım, dünyayı ben taşıyım. Silkelensem, öleceğiz." Bu kahraman egoma bakıp gülmeyle öğrendim bu yıl. Her sorunu çözmek zorunda değilim, yeni öğrendim. Bazen benim yerine başkaları yapabilir, ben buna izin vermeliyim.

İki yıldan uzundur seninle birbirmizim için acıyورuz, sevgili okuyucu. Sana karşı iyice dürist olmaya hazırım. Ben bugüne kadar sana ne anlattıysam, aslında hepsini bu yıl öğrendim. Bu yıl bütün kaosuyla, yorgunluğuyla, dinginliğiyle bana çok iyi geldi. Umarım sen de kendine bu yıl olan alacak güzel bir şeyler toplar, kapıyı usulca çekip önümüzdeki günlere yol alırsın.

Taşıyamadıkların olursa bırak, bu yılda kalsın. Bazı yükleri taşımayıver, olsun bitsin.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

EVİRİM KURAN

Kırmızı mürekkep

Sosyolog Slavoj Zizek, 9 Ekim 2011'de Wall Street işgalcilerine Zuccotti Park'ta yaptığı konuşmasında bir hikâye anlatır:

Doğu Almanyalı bir adamcağız Sibiry'a'ya çalışma kampına yollanmış. Mektuplarının sansür edileceğini bildiğinden, arkadaşlarına demiş ki: "Bir şifre bulalım. Eğer yolladığım mektup mavi mürekkeple yazılmışsa, söylediğim her şey doğrudur. Eğer kırmızı mürekkeple yazılmışsa, yalandır." Bir ay sonra arkadaşları ilk mektubu almışlar. Mavi mürekkeple yazılmış. Diyorumsa ki: "Burada her şey harika. Dükkânlar tıka basa yiyecek dolu. Sinemalarda Batı'dan gelen filmler gösteriliyor. Evler geniş ve rahat. Bir tek kırmızı mürekkep yok."

Tıpkı bizim memleket gibi. Batılı ülkeleri kısındıracak barajlarımız, köprülerimiz, tünellerimiz, metrolarımız var. Tek eksikliğimiz kırmızı mürekkep. Tek eksikliğimiz gerçeği olanca çıplaklığıyla ifade edebileceğimiz bir dil ve bir alan.

Dilimize "gerçek-sonrası" ya da "gerçek ötesi" diye çeviren post-truth çağında, yani doğruların, hakikatlerin, olguların önemini yitirdiği bir dönemde, en büyük ihtiyacımız gerçeğin kendisi. Dünyanın küresel bir köy haline geldiği, bilgiye erişimin saniyeler mertebesinde mümkün olduğu bugün, hakikate erişmek o kadar kolay değil. Hele ki haber alma özgürlüğü konusunda karnesi zayıf olan ülkelere, internette gerçeği bulmak da hiç kolay değil. Demokrasisi gelişmiş ülkelere dijital okur yazar olmanın 21. yüzyıl vatandaşları olmak için yeterli olabilir; ancak Türkiye gibi Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke arasında 157'nci sırada olan, 142 gazetecinin cezaevinde olduğu ve neredeyse her gün gazetecilerin mahkemelerde yargıldığı ülkelere doğru bilgiye erişmek için okuryazar olmanız yetmiyor; sağduyuya çeperlenmiş çok kuvvetli bir zihinsel filtreye ihtiyacınız var.

Bu satırları yazdığım günlerde, ekonomik göstergeleri yorumlayanlara ilişkin yeni bir yasa hazırlandığı haberi düştü. Buna göre, ulusal ekonominin genel yapısına ve finansal göstergelere ilişkin yapılan haberler veya

yazılardan dolayı da ceza alabileceksiniz.

Bu yasa geçerse, önceki yıl bu zamanlar yüzde 20,8 olan genç işsizliğinin yılın bu döneminde yüzde 27,4'lük rekor bir seviyeye eriştiğini, önceki yıl yüzde 28,6 olan ne eğitimde ne istihdamda bulunan genç oranının yılın bu döneminde yüzde 30,1'e yükseldiğini herhangi bir mecrada okumanız imkânsız hale gelebilir.

Hiç kullanılmamış bir yıl var önümüzde, yepeni, gıcır gıcır. Belki gerçekten yeni bir yıl için ihtiyacımız olan ilk şey güçlü bir soru. Yeni yıla hazırlık sorusu: İstedikimiz şey nedir?

Türkiye'de, geçen ay üç ayrı aile siyanürle intihar etti. Bu yasa geçerse, bu intiharların sebebinin ekonomiye değil ateizme bağlayan vicdan fukarası medya insan(!)larının sayısı artabilir. Kural koyucu, salgın hastalık gibi yayılan umutsuzluğu değil, siyanüre erişimi ortadan kaldırmakla uğraşırken tek bir insan bile gerçekleri arama hakkının peşinden gidemeyebilir.

Geçtiğimiz günlerde, 1 yıl önce 11 yaşında kızı Rabia Naz'ı şüpheli bir biçimde kaybeden baba Şaban Vatan, evladının ölümünü incelemek amacıyla kurulan ve olayın gerçekleştiği Eynesil'e giden TBMM Araştırma Komisyonu'nun çalışmalarını olay yerinde takip eden gazetecilerle birlikte gözaltına alındı. Anne, kucağında 40 günlük bebeğiyle (Rabia Naz'ın acısını dindirmeye gelen bebek Rabia Naz) birlikte ailesi için adanmış sosyal

medyadan sağlamaya çalıştı. Ancak özgür bir basınla, erk sahibi sorgulanabilir, hesap vermeleri sağlanabilir.

Hal böyleyken, bir süper kahraman bekleyecek vakitimiz yok. İş başa düşüyor. Bireysel çabalarla ekonomiyi iyileştiremeyiz evet; ama klavye başından kalkabiliriz, pasif vatandaşlıktan aktif vatandaşlığa geçebilir, içinde yaşadığımız toplumu iyileştirmeye azımsanmayacak bir katkı koyabiliriz. KONDA'nın Aktif Vatandaşlık araştırmasına göre ülkemizde toplumun yüzde 53'ü, siyasete etki edemeyeceğini düşünüyor. Herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye veya gönüllü olma oranı ise yalnızca yüzde 18. Coğrafyanın kader olduğuna dair ezberlenmiş inançlarımızı bugün rafa kaldırıp, kendimize bizden başka kimsenin okumadığı mavi mürekkepli mektuplar yazmayı bırakabiliriz.

Zizek, yazının başında bahsettiğim konuşmasının sonunda şunları söyler: *Her şeyin mükemmel olduğu bir dünyada yaşamıyoruz. Daha önümüzde uzun bir yol var. Cevap bekleyen pek çok zor soruyla karşı karşıyayız. Neyi istemediğimizi biliyoruz. Peki istediğimizi şey nedir?*

Hiç kullanılmamış bir yıl var önümüzde, yepeni, gıcır gıcır. Belki gerçekten yeni bir yıl için ihtiyacımız olan ilk şey güçlü bir soru. Yeni yıla hazırlık sorusu: İstedikimiz şey nedir?

1. Çeviri: Bülent Somay

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

KEMİKLERİN CAMDAN DEĞİL
AMA HAYAT SENİ DE KIRABİLİR.

BU DÜNYADA ÖYLE ŞEYLER OLUYOR Kİ,

TANRI'NIN NEDEN
İZİN VERDİĞİNİ
MERAK EDİYORUM...

ŞU AN ÖLEBİLİRİM...

ÇOK MUTLUYUM.

ŞU ANDA...

TAM
OLMAK İSTEDİĞİM
VERDEVİM...

BU MASKENİN ALTINDA BİR FİKİR VAR!

...VE FİKİRLER,
KURŞUN
GEÇİRMEZ...

EKİN ATALAR

**Yine de
çalışıyorum, yine de
ayakta kalıyorum,
yine de kendimi
koruyabiliyorum.
Her şeye ve herkese
rağmen.**

Özgeçmiş yorgunları

"Durumu nasıl? Parası var mı? Arabasının markası ne? Arabası var değil mi? Arabası yoksa zaten gönder gitsin. Ay belki de çok iyi gider her şey evlenirsiniz. Belki işten bile ayrılırsın evlenince, ben ayrılacağım mesela bir süre sonra."

Ayrıl sen. Sen ayrıl işten bir süre sonra. Yıllarca oku, sınavlara gir. Sınavlara hazırlanırken sınavların isimleri değişsin. İçerikler değişsin. İki basamaklı sınavlar üç basamaklı olsun, sonra dört. Derken beş altı. Sonra yine ikliye üçe insin. Durmadan ve hızla değişsin. Ve sonra her şey değişirken hızla, güncellenirken, sen bir türlü güncelleyemeyi kendini. Çalış, didin, çöz soruları çöz çöz çöz. Paragraf sorularını oku durmadan, anlam bozukluklarını bul bul bul. Noktalama işaretleri doğru mu kullanılmış yanlış mı kullanılmış onları tara. Denklem çöz, geometriye göz kırp, fizikten kimyadan az büyük anla. Sonra kazan üniversiteyi. Kazan istediğin, az istediğin veya hiç istemediğin bir bölümü, oku yıllarca, al eline diplomanı. Al da baka kal bu muymuş o kadar önemli olan şey, bir kâğıt parçası alt tarafı, inanılır gibi değil de. Bunun için mi çalışırdurduk, o vizelere finallere girdik yıllarca de. Sonra o kâğıt parçasının bilgilerini özgeçmişine yaz. Özgeçmişinde iyi dursun diye sertifika programlarına katıl ama bir yandan da saatleri say bitmesi için. Okuduğun okullar, bildiğin diller, deneyimlerin. Kendine uygun

olduğunu düşündüğün pozisyonlara başvur.

İlle de presentable veya prezantable veya presentable veya prezantabl bayan yazsınlar ilanlarda. Kadın değil bayan yazsınlar. Kalite ve müşteri memnuniyeti yazsınlar. Planlama ve organizasyon becerileri gelişmiş. Esnek çalışma saatlerine hemen ayak uydurabilecek. İyi derecede raporlama bilen. Problem çözme yeteneğine, analitik düşünme becerisine, kendi alanında yeterli bilgiye sahip olmakla birlikte gelişmeye de çok açık olan ve çalışmayı çok ama çok seven. Diksiyonu düzgün. Görünüşü düzgün. Her daim güler yüzlü. Çok uyumlu. Profesyonel yaklaşımlı takım oyuncusu. Sonra görüşmeye çağırılsınlar git. Otur seni işe alacak kişinin karşısına. Durmadan istesinler, şu var mı bu var mı özgeçmişinizde diye sorsunlar, daha daha neler var, neden başkalarını değil de sizi almamız işe, bize ne vereceksiniz, kendinizi tam olarak bize verebilecek misiniz, başka bir işte çalışıyor musunuz şu an ya da başka bir işe başvurduunuz mu bizimle aynı anda, hemen başlayabilir misiniz? Soruların hepsine cevap ver, layık görürlerse seni o pozisyona ve şirkete, arasınlar bir iki gün içinde ve başla yeni işine.

Başlar başlamaz, şirketteki erkek çalışanlar tarafından denenmeye başla. Yoklama çekmeler. İltifatlar, güzelimler, canılar. Sosyal medya hesaplarına gönderilen istekler. Tersleyince kabalasmlar. Amma

da alıngan çıktın sen ya. Aman iyi bir şey demedik canım. Canım derken lafın gelişi dedik biz onu, tamam canım der gibi dedik, alınma üstüne. Bir anda tek kişiden biz zihniyetine geçtik. Yaptık, ettik, dedik. Ya sen hayırdır, niye yükseldin bu kadar. Bir sakın ol ya tamam, heyecanlanma bu kadar, bir şey demedik. Neden sinir yaptın bu kadar yoksa gününde misin? Muayyen gün imaları. Dengesiz kadın imaları. Genç, yaşlı, bekâr kadın imaları. İş arkadaşımız demeyip, bizim şirkette çalışan bir bayan, hanım, kadın, kız demeler. Bir kuttama olduğunda toplantı odasındaki masalara yayılıp hizmet beklemeler. Hadi hanımlar servisi de siz yaparın canım, pastaya kesiverin, börekleri dağıtverin, tabakları doldurverin demeler.

Kendini korudukça, uzak durdukça, işinden başka hiçbir şeyle ilgilenmedikçe, kimseye dedikodu malzemesi vermedikçe ayağını kaydırmaya çalışanlar. İspyonculuk sanatında master doktora yapanlar. Twitter'ında bunu paylaşmış, Instagram'ında şunu gördük diyenler. Her şeye rağmen ayakta kalabildiğinde, başarabildiğinde bunu, işinde çok iyi değil ama torpili var işte bir yerden diyenler.

Yine de çalışıyorum, yine de ayakta kalıyorum, yine de kendimi koruyabiliyorum. Her şeye ve herkese rağmen. Sen çok istiyorsan ayrıl işinden, ben ayrılıyorum. Ayrılmayacağım da. Ne şimdi, ne yarın ne de daha sonra. Hiçbir zaman.

MURAT TIRPAN

Filmlerde karısını arayan adam

90 ların başında, İzmir Karşıyaka'da Deniz Sineması'nın olduğu pasajın içinde haftada iki üç kez ziyaret ettiğim bir video kulüp vardı. Sinema tarihinin önemli filmlerinin çoğunu, sahibinin tavsiyesiyle o küçük dükkândaki raflardan alıp izlemiştir. Mustafa abi uzun saçları, küpeli kulakları -İzmir'de küpe takan ilk erkek- kendisi olduğunu iddia ederdi- ve sakın haliyle ilk sinema hocamdı galiba benim. Her izlediğim filmi geri götürüşümde önce kasedi geri sarıp sarmadığını sorar -sarardım- sonra film hakkında uzun uzun konuşurdu benimle. Sonra bu geri sarma işinin de filmini yaptılar: Be Kind Rewind (2008). İzmir'in ahmak islatanlı kırsı günlerinde birinde, hiç unutmuyorum Temel İğçü'dü'yü konuşurken biz, yaşlı bir adam yavaş adivarlar içeri girdi ve elindeki kasetleri geri verirken hararetili hararetili bir şeyler anlatmaya başladı. Hikâyeyi sonradan dinledim ben, bu yaşlı amca bir akıl hastalığından mustarıptı, muhtemelen ağır olmayan bir şizofreni. Haftada bir gelip aldığı kasetlerin içinde, yani o filmlerde kendi ölmüş karısını gördüğünü anlatmıştı Mustafa abiye. Her izlediği filmde karısı oynuyormuş, tekrar izlediğinde değişiyormuş kadının rolü. Bu yüzden sürekli aynı filmleri alıyor ve karısını tekrar bulmayı umarak izliyormuş.

Bir seferinde bazı filmlerde karısını daha fazla gördüğünü anlatmış Mustafa abiye amca. Hangileri biliyorum. O yüzden bu filmleri defalarca izlemiştir. Tuhaftı, ama belki çok da değil.

'Religio'nun yani dinsel, ritüelistik olanın Latince kökleri "yeniden okumaya" dayanır. Kelimenin "toprağa ekmek" anlamının dışında içinde bir "yenidenlik" anlamı da gizlidir. Bu yüzden ritüel süreklilik ister. Adını bilmediğim o yaşlı amcamın ya da bir grup gencin gizlice oturup bazı filmleri tekrar tekrar izlemelerinde ritüelistik bir yan vardır. Bu tür filmler yine dinsel içeriği olan bir ifadeyle 'kült' diye adlandırılır zaten. Eskidendi, çok eskiden; filmleri kocaman kasetler halinde elimizde tutulduğumuz günlerde onları saklayabiliyor, bize ait hale getirebiliyor, sonra da birleriyle ritüelistik izlemeler yaparak kendimizden geçebiliyorduk. Bu bir tür sahiplik duygusu, kendine mal etme halidir. Film sahneleriyle düşünmek, karakterleriyle özdeşleşmek, o sahnede, orada ve o anda olduğunun fantezisini kurmak yarı şizofrenik bir durumdur. O zaman değil ama şimdi, sevdiklerimi, kaybettiklerimi, kaybedebileceğiklerimi film sahnelerinde hayal ederken yaşlı amcamı anlayabiliyorum. Mustafa abi

ise o zaman anlamış olmalıydı ki bana amcadan hiç 'deli' diye bahsetmedi. O karısından söz açarken Mustafa ona filmlerden bahsediyordu her zaman, sabırla. Bir tek kasetleri geri sararak getirmediklerinden şikâyet ederdi, o kadar da olsundu.

Günümüzün göz alıcı teknolojisi daha çok şey verdiği yanılsamaları yaratırken bu olanakları elimizden aldı. Müthiş bir seçenek bolluğu içerisinde hiçbir filme sahip olmadan, seçeksiz yaşıyoruz. Netflix, Disney+, Amazon, HBO, Apple TV+, BluTV daha aklıma gelmeyen birçok internet platformu bize sınırsız film izleme seçeneği sağlıyor. Ancak burada bir sorun var, ritüelin gereklerini yerine getiremiyoruz. Yeniden izleyemiyoruz. Sinefil denen tuhaf canlı eskiden Mustafa abinin kine benzenen, genellikle izbe video kuluplerinde film alıp verirken birbiriyle karşılaşıyor, birbiriyle ya da kuşkusuz onlarla aynı türden olan dükkân sahipleriyle film bilgilerini paylaşıyordu. İyi filmlerin VHS kutularının içindeki soluk kartlarda aynı kişinin ismini birden fazla görmek işten bile değildi. Dizeyi biraz değiştirir söylersek; ah şimdi, kimin vakti var durup iyi filmleri tekrar izlemeye!

Günümüzün sinefilleri oturma odalarının koltuklarında ya da otobüslerde, servislerde hatta yürürken telefonlarında yeni filmlere ya da dizilerin sezonlarına yetişmek derinde. Bütün bu platformların sunduğu iyi-kötü bütün filmleri lezzetine dikkat etmeden tüketen bir müşteri gibi. Bu yüz binlerce saatlık içeriği izleyip bitirmek mümkün değil, tıpkı bütün hamburgerleri yemenin, bütün oyunları oynamanın mümkün olmadığı gibi. Bütün bu koşuşturmanın içerisinde geriye dönmek ise hiç kolay değil.

O yaşlı amcamı sadece bir kez gördüm. Filmlerin içerisinde aradığı karısını bulabilirdi mi, geçmişten hatırladığı anları yeniden yaşayabilirdi mi biliyorum. Tarkovsky sinemanın anılarla, çağrışımlarla ilgili olduğunu söyler. Sonunu bildiğimiz bir filmi defalarca izlemenin anlamını öğrencilerime anlatmakta güçlük çekerim bazen, o zaman her seferinde başka anıları, çağrışımları tetikleyen filmlerin, her seferinde bizi kendimize doğru bir yolculuğa çıkarmayı başaran filmlerin iyi olduğunu söylerim. Sinemanın tarihe değil ama daha çok hafızayla ilgili olduğunu...

Deniz Sineması artık yerinde değil, Mustafa abinin dükkânı da elbette. Bazen bir film içinde film izleyen karakterleri gördüğümde ya da bir video kulübe denk geldiğimde bunları hatırlarım, en çok da filmlerde hayatını arayan o genç halimi.

Haftada bir gelip aldığı kasetlerin içinde, yani o filmlerde kendi ölmüş karısını gördüğünü anlatmıştı Mustafa abiye. Her izlediği filmde karısı oynuyormuş, tekrar izlediğinde değişiyormuş kadının rolü. Bu yüzden sürekli aynı filmleri alıyor ve karısını tekrar bulmayı umarak izliyormuş.

Çukurova'dan dünyaya açılan bir yazar:

Yaşar Kemal

Asıl adı Kemal Sadık Gökçeli olan Yaşar Kemal, Van Gölü'ne yakın Ernis köyünden olan ailesinin Birinci Dünya Savaşı'ndaki Rus işgali yüzünden uzun bir göç süreci sonunda yerleştiği Osmaniye'nin Kadirli ilçesine bağlı Hemite köyünde **1926**'da doğdu. Bazı biyografilerde doğum yılı 1923 olarak geçer.

Ortaokulu son sınıf öğrencisiyken terk ettikten sonra ırgat kâtipliği, ırgatbaşılık, öğretmen vekilliği, kütüphane memurluğu, traktör sürücülüğü, çeltik tarlalarında kontrolörlük yaptı.

1940'lı yılların başlarında Pertev Naili Boratav, Abidin Dino ve Arif Dino gibi sanatçı ve yazarlarla ilişki kurdu; 17 yaşındayken siyasi nedenlerle ilk tutukluluk deneyimini yaşadı.

1943'te bir folklor derlemesi olan ilk kitabı *Ağitlar*'ı yayımladı.

1950'de komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla tutuklandı, Kozan Cezaevi'nde yattı. 1951'de salıverildikten sonra İstanbul'a gitti.

1951-63 arasında *Cumhuriyet* gazetesinde Yaşar Kemal imzası ile fıkra ve röportaj yazarı olarak çalıştı.

1952'de ilk öykü kitabı *Sarı Sıcak*'ı yayımladı.

1955'te kırktan fazla dile çevrilen romanı *İnce Memed*'i yayımladı.

1962'de girdiği Türkiye İşçi Partisi'nde genel yönetim kurulu üyeliği ve merkez yürütme kurulu üyeliği görevlerinde bulundu.

1967'de haftalık siyasi dergi *Ant*'in kurucuları arasında yer aldı.

1973'te Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kuruluşuna katıldı ve 1974-75 arasında ilk genel başkanlığını üstlendi. 1988'de kurulan PEN Yazarlar Derneği'nin de ilk başkanı oldu.

1995'te *Der Spiegel*'deki bir yazısı nedeniyle İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılandı, akllandı. Aynı yıl *Index on Censorship*'teki yazısı nedeniyle 1 yıl 8 ay hapis cezasına mahkûm edildi fakat cezası ertelendi.

28 Şubat **2015** tarihinde vefat etti.

YAŞAR Kemal, Türkiye'de aldığı çok sayıda ödülün yanı sıra yurtdışında aralarında Uluslararası Cino del Duca ödülü, Légion d'Honneur nişanı, Commandeur payesi, Fransız Kültür Bakanlığı Commandeur des Arts et des Lettres nişanı, Premi Internacional Catalunya, Fransa Cumhuriyeti tarafından Légion d'Honneur Grand Officier rütbesi, Alman Kitapçılar Birliği Frankfurt Kitap Fuarı Barış Ödülü'nün de bulunduğu yirmiye aşkın ödül, ikisi Türkiye'de olmak üzere, yedi fahri doktora payesi aldı.

Sihirli dost, kumandan, Koca Yaşar Kemal...

ZÜLFÜ LİVANELİ

Hey Yaşar abi! O güzel atlara binip gittin ha! Gidip de bizi bu dar-ı dünyada bir başımıza koydun ha! Ne demeli bilemiyorum; yıllarca "Arkam sensin, kal'am sensin dağlar hey" dedim, şimdi dağlarım devrildi, kalelerim yıkıldı, kolum kanadım kırıldı.

Böyle bir günde senin üstüne inceleme yazamam, romanlarını anlatamam; ancak senin rüzgârı kişiliğinden aklıma gelen bölük pörçük anıları sıralayabilirim, bir de ardından ağittlar yakarım.

Yaşar Kemal adı geçtiği ya da onu aramayı düşündüğüm ya da onunla ilgili bir şey hatırladığım zaman aklımda deli deli türkülerin

dolaşması neden acaba? Ona telefon açarken "Üstü kan köpüklü meşe seliyim" derim içüden. Evine doğru giderken "Derde deva derler kartalın yağı" türküsünü mırıldanırım. Buluştuğumuzda bu kez onunla birlikte "Deryanın bekçisi ben oldum"u söyleriz. Böylesine tepeden tırnağa çiçek açmış, türküyü durmuş bir başka insan gelip geçti mi bu dünyada bilmem. Belki Karacaoğlan, belki Dadaloğlu, belki adını bile duymadığımız; dağların, koyakların, turaçların, kartalların, gazellerin türküsünü söyleyen bir başka ozan.

Yaşar abiyile hayatımızın 44 yılı birlikte geçti, kötü günler gördük, iyi günler gördük; gurbet acısı, ölüm acısı, parasızlık, hapis, linç, zulüm gördük. Ruhsatı gibi "Ben ölüm acısı gördüm geçirdim/Aynlık ateşi, gurbet var iken" yazadık. Ne var ki umudumuzu hiç yitirmedik; Yaşar abinin insan soyuna duyduğu güven; güzel günler geleceğine, insanın tükenmediğine, insan yüreğinin dibindeki cevherin er ya da geç parlayacağına inanması, bundan zerre kadar kuşku duymaması, en zor zamanda çevresindeki herkesi ayakta tuttu. Yandaşakileri de harekete geçiren enerjisi, neşesiyle sapasağlam duruşuyla gölgesini bulamış insanlara cömertçe sunan bir Toros ağacı gibi. Bunca yıl ve bunca dert içinde en çok ne yaptınız, derişse buna cevabım; türküyü söyledik, edebiyat konuştuk, güldük olur. Gerçekten bunları yaptık.

Türküyü söylemek dediysem öyle alçak sesle mırıldanmak ya da evlerde salonlarda saz çalarak söylemek değil. Stockholm'ün karlı caddelerinde, Paris'in geniş meydanlarında, İstanbul'un her yerinde, lokantalarda, uçaklarda, trenlerde arabalarda avaz avaz türküyü söyledik. Ona en son türküyü; hastanede yoğun bakım odasında söyledim (Evet, yoğun bakım odasında). "Yaşar abi" dedim, "dinle bak, seni cana getirecek bir türküyü bu. Hele Kozan'a Kozan'a/Kozan'a destan yazana/Kurban olayım olayım/Küşüp de dağda gezene."

Yüzü güldü, kollarına takılı

serumları, tansiyon ölçen aletleri, bir sürü tıbbi cihazı söküp atmak ister gibi heybetle yekindi; "Atın burda mı?" dedi bana; "Hadi götür beni, atın burda değil mi?" Ölümünden, hastalıktan kurtulmak, sokağa çıkmak, insanlarla konuşmak, hayata karışmak, kıratın sırtına atlayıp Köroğlu gibi yalçın dağlara vurmak istiyordu kendini. "Hadi," dedi "hemen götür beni hemen, atın burda değil mi?" Onun konuşmalarına alışık olduğum için, hele son zamanlarda dalgalanıştığında söylediklerini Ayşeyle birlikte anlamayanlara tercüme ettiğimiz için, ne demek istediğini biliyordum elbette. Araban burda, mı diye soruyordu. "Burada Yaşar abi" dedim, "gideceğiz merak etme, şu hastalığı bir atlatalım." Kızdı bana; "Bahane uyduruyorsun, adam değilmişsin" dedi. Anladım ki o yatağa bağlı kalmak canını çok yakıyor; kendimi aynı yatağa bağlanmış gibi hissettim; aynı şekilde canevim yandı ama ne yapabiliriz ki? Elim kolum sahiden bağlıydı. Son yıllarda evden çıkması güçleştiği zamanlarda o şakacı haliyle "Hadi," diyordu "bir yerlere gidelim. Şah da ölüp padişah da!" Onu alıp lokantalara, parklara götürüyordum.

Türküler dedim madem, devam edeyim. Basınköy'deki evinden çıkar, çamurlu vadiden aşağı iner, Menekşe İstasyonu'ndan tıklım tıklık banliyö trenine binerek Sirkeci'ye giderdik. Bazen de onca yolu yürürdük. Çünkü derdi ki "Allah iki Adanalıya yürü ya kulum demiş. Sakıp Ağa'ya yukarı doğru, Yaşar Kemal'e de Florya'dan Sirkeci'ye doğru." Sirkeci dediysem bir maksadı var elbette; Kültür Merkezi'ne gidiyorduk. Kültür Merkezi oradaki 3 numaralı vapur iskelesindeki kasetçilerdi. Anadolu'nun her yöresinden adı duyulmadık yerel türkücülerin kasetleri satıldığı orda; biz de bunları alıp dururduk. Sonra evde dinler dinler çoşardık. Cembeli dinlerdik, İpin Ucu Sendedir dinlerdik, dengbejer, aşıkalar dinlerdik. Halay türkülerinde elini "Hey hey hey" diye sallardı; "Yaşar be!" diye çoşardı.

Onun anlattığı bir hikâye, şaka konularımızdan birisiydi: İran Şahi Rıza Pehtevi geldiği zaman Atatürk'e Azeri lehçesiyle "Sen benim kumandanım, men senin leşkerinem!" demiş. Ben de ona hep bu sözü tekrarlardım. Bir gün dedi ki "Bu böyle olmuyor, ben edebiyat kumandanıyım ama sen de türküyü kumandanısan." "Yok be Yaşar abi" derdim,

"Her zaman kumandan sensin, bak Fransız bile sana kumandan rütbesi vermedi mi?" "Arrrrrrr!" derdi ve kahkahalarla gülerdik. Kürtler çok şaşırıklardı zaman arrr demiş, ondan öğrenmiştim yine.

Türküler söylemesini isterdim; yakası açılmadık Çukurova ağrıtları, Kürt havaları, Karacaoğlan demeleri... Söyledi ama derdi ki "Bunu hemen öğren sonra bana öğret, çünkü unutuyorum, her seferinde başka türlü söylüyorum." Kulağa tuhaf geliyor ama sahiden de öyle oluyordu.

Başlıyorduk hemen: "O yıl gelir yazı da yaban gül olur hey gül olur/ Yüzün görsem tutulur dilim lal olur..."

Bir öğleden sonra Stockholm'de bizim talebe evindeyiz; ona kendi şiirinden bestelediğim Merhaba adlı kaydı dinletiyorum. Ne diyeceğini de merak ediyorum doğrusu; yürek pır pır! Birden yüzünde büyük bir kaygı ifadesi beliyor. Eyvah diyor, eyvah; bir yandan da sokak kapısına yöneliyor; çıkıp gidiyor. Afallayıp kalıyorum. Parçayı benğemmedi desem değil, daha tamamını dinlemedi bile. Başka bir yer sözünü vardı da unuttu desem, o da değil; çünkü zaten görüştüğümüz çok az insan var. Neyse; merak içinde akşam ettim, sonra telefon ettim, "Ne oldu Yaşar abi?" dedim. "Anlatırım yahu" dedi, "hadi buluşalım." Stockholm'de Tishla ile geçici olarak kaldıkları eve gittim, onu aldım, dışarı çıktık, her zamanki Çin lokantamıza gittik, her zamanki masamıza oturduk, her zamanki yemeği söyledik. O sıralarda Al Gözüm Seyreyle Salih romanını yazıyor. Dedi ki; "Yahu senin evde birden aklıma o sabah yazdığım bölüm düştü. Yünü bulalı ölüyor, Salih de onu kıydı ki kumlara gömüyor. Kendi kendime dedim ki bu çok çığır şey; Yaşar Kemal nasil yaparın bu kırıklığı, yapıyor mu sanal! Hemen eve koştum, o sayfaları yırtıp attım, yeniden yazdım, balığı gömdürmedim, içim rahatladı." Edebiyatı ölüm kalım meselesi olarak algılayan, dünyaya hikâyeye anlatmak üzere gelmiş bir büyük yarıttıcının heyecanıydı bu. Şapka çıkardım. Çağışmalarla, dilimin ucuna geleni yazdığım bu büyük pörçük anılarda bir de sokakta yatıp kalktığı her halinden belli olan bir Fransız'ın hikâyesivar. Cannes film festivalindeyiz, bir kahvenin terasında oturuyoruz. Önemli ana cadde, ötesi kumsal ve deniz. Caddenin iki yana yıkıla, sakı, sakallı, yırtık ceketli, gözleri baygın baygın bakan bir Fransız berduşu geliyor, bize yaklaşıyor ve para istiyor. Sabah sabah öyle bir alkol kokusu geliyor ki adamdan anlatamam. Masada kalabalığa, gazeteci arkadaşlarımız var. Yaşar abi adamca cömert bir bahşış veriyor, adam "Mersi" diyor; bu sırada bir arkadaş sarhoşsa Fransızca "Bu mışyöyü tanyorum musun?" diye soruyor; sonra

ekliyor: "Yaşar Kemal." Ben içimden amma da soru ha diyorum, sokakta yatıp kalkan adam nerden tanışın Yaşar Kemal'i? Sarhoş ileri geri sallanarak gözlerini kısayor, Yaşar abiye bakıyor bakıyor, sonra ağzından şu kelimeler dökülüyor "Memed le bandit" yani "Eşkiya Memed." Ağzımız açık kalıyor.

İşveç'te parasızlık yılları. Benim durumum daha içler acısı ama onun da sınırlı parasını idareli harcaması gerek. NK denilen lüks mağazadaki sabun satılan bölüme girdik. Güzel kokan cıcılı bicilli sabunlar; hepsi bir moda firmasının adını taşıyor ama ateş pahası. Yaşar abi bu sabunlardan üçer beşer atıp sepeti doldurmaya başladı. Ne yaptırısam engel olamadım; hesabı ödeyip çıktıkdan sonra bana "Şaşırma!" dedi ve şunları anlattı. Çocukken köyden kaçıp Kadiri'deki akrabalarının yanına gitmiş. Banyoyu yakmışlar, bir kalıp da sabun vermişler. Gürül gürül akan sıcak suyla o sabun Yaşar abinin o kadar hoşuna gitmiş ki bir kalıp sabunu neredeyse eritmiş. Çıkınca da bu yüzden hatırı sayılır bir dayak yemiş. Bu yüzden "Dayanamadım aldım yahu" diyor. O günden beri sabunlara düşkünüm.

Paris1984.

Elysee Sarayı'nın görkemli bir salonunda Cumhurbaşkanlığı Mitterrand dört kişiye Legion D'Honneur madalyası veriyor. O dört kişi yan yana dizilmiş. Joris Ivens, Elie Viesel, Federico Fellini ve Yaşar Kemal. Salonda ağır bir teşrifat havası var. Konuşmalar yapıyor, Mitterrand madalyaları takıyor. En son Yaşar Kemal'e geliyor sıra. Yine o soğuk tören konuşmaları yapıyor; Mitterrand, Yaşar Kemal'e ödülünü takmak için yaklaşıyor ama o da ne! Koca Yaşar Kemal sarılıyor adama; o da "Yaşaraba!" deyip sarılmaz mı? O şatafat, o resmîyet birden insan sıcaklığına dönüşüyor; herkes onun şihirli dostluğuyla rahatlıyor.

Törenen sonra yan yana duran Federico Fellini'yle, Yaşar Kemal'in benzerliği dikkatimi çekiyor. Nedenise daha önce hiç fark etmemişim; boy pos, yüz, gözükü neredeyse aynı. Bu benzerliği dile getiriyorum; Fellini diyor ki "Tabii ikimizin de anası Akdeniz."

Bana anlatmış bir hikâye de Nazım'a küsmesi.

Paris'te Abidin Dino'yla birlikte Nazım Hikmet'i tren istasyonunda karşılamışlar. Nazım demiş ki "Yaşar, romanını okudum. Eğer bana bu kadar zulmetmeselerdi, bunca yıl hapis yatmasaydım belki ben de senin kadar güzel bir şey yazabilirdim ama olmadı." Yaşar Kemal, "Koca Nazım'ın genç bir adamla alay etmesi yakışık alıyor mu?" diyerek oradan ayrılmış ve küsmüş. Neden sonra anlatabilmişler ki Nazım alay etmiyor, içinden gelenleri söylüyor.

İki büyük yaratıcıdaki alçakgönüllüğe bakın.

Anılar anıları kovalıyor; bir çiçek dürbünü gibi her salladıkça yepeni Yaşar Kemal tabloları oluşıyor.

Ama susmam gerek, nasıl olsa herkes anlatacak onu; dostluğuyla onurlanan onca arkadaş konuşacak.

Ben sadece onun iki yakın dostunun sözlerini anacağım şimdi.

Bunların birisi Sait Faik'e ait:

Kitabını Yaşar Kemal için "Türklerin en Kürdüne, Kürtlerin en Türküne" diye imzalamış. Bu ülkeyi yıllardır yönetenler sadece bu cümleyi bile anlasalardı, bu kadar acı çekilmezdi.

Sabahattin Eyüboğlu da onun için diyor ki:

İnsan var
Karartır ak gündüzü,
İnsan var
Ağartır gecemizi

Gecen aydınlık olacak Yaşar abi! Karanlıkta hiç görünmezdi!

**Anılar anıları
kovalıyor; bir çiçek
dürbünü gibi her
salladıkça yepeni
Yaşar Kemal
tabloları
oluşuyor.**

Yaşar Kemal'i nasıl bilirdiniz?

ERCAN KESAL

Kör Kotey anlatıyor: Adım Kotey... "Kör Kotey" de derler. Önce biraz eskilerden söz etmeliyim. 1915 yılının bahar aylarındaydım.

8-9 yaşlarındaydım. Köydekiler pek güzel bir çocuk olduğumu söylerdi. Anamın kucaklamasından anladım beni diğer kardeşlerimden ayırdığını.

Bir sabah, babam erkenden kaldırdı hepimizi. Anamın bir torbaya koyduğu ekmek, yiyecek ve üç beş parça eşyayla yollara düştük. Tüm köy kaçıyorlardı. "Nereye gidiyorduk, niye gidiyorduk bilmiyorum. Sade bizim köy değil, sanırsın bütün dünya toplamış, bilinmez bir yer koşuyorduk. Dört bir yandan hem top mermileri hem de kurşun yağıyordu. Kaçarken kalabalığın ortasına bir top gülesini düştü. Kollar, bacaklar havaya uçuyordu." Ben de bir yere yığılıp kalmışım. Neden sonra ayağa kalktım. Anam, babam, kardeşlerim... Herhalde çoğu ölmüş ya da yitip gitmişlerdi. Bir de ekin yangını sarmış dört bir yanımdı. "Dön ha dön. Çiğlikler, ağlamalar, inlemeler... Neredeydim, ne yapıyordum, bilmiyordum. Tek başıma öyle kurmuşum ki, oradaki bir yarın dibine sığındım. Sonra birden ayak sesleri duydum. Ayağa kalktım sevinçle, bir çocuk kalabalığı geliyordu çölden aşıyağa. Yanıma kadar geldiler, yüzleri kapkaraydı hepsinin de. Giysileri de yanmıştı birçoğunun. Karıştım onlara." Sürü halinde dolaşıyor, yiyecek bulduğumuz köylere saldırıyorlardı. Aç, sefil, çirliçliktikti. En kötüsü, eli silahlı atlı adamlar, bizi gördükleri yerde kuş gibi avlıyor, öldürüyorlardı.

Heryer, "savaşta öldürülmüş, sürülmüş Ermenilerin, Kürtlerin, Türkmenlerin, Azerilerin, Yezidilerin, Süryanilerin, sürüleri yok olmuş köpekleri ve babasız anasız kalmış aç çocuklarıyla dolmuştu."

Tanelerini toplayıp açığımızı dindirmek için girdiğimiz bir tarladaki ekin yağmırının ortasında kaldım bir gün, kaçamadım, gözlerim yandı, kör oldum.

Aradan yıllar geçti. "Çok ölüm, çok kan, çok ateş gördüm. İyi ki bu dünyayı görmez olmuşum. Bu kanı göreceğime, keşke gözlerim daha önce kör olsaydı" diyorum.

Kaç yıl sonra, yolum Adana'ya düştü. Ulu Cami'nin önünde dilenmeye başladım. 1938 yılının bir yaz gününüydü galiba. Arada sırada

ekmek, yemek getiren bir ırgat vardı, Kürt. Onunla dertleşiyorduk sessizce. Kürtçe konuştuğumuzu duymuş demek ki, bir çocuk geldi yanımıza. Kemal Sadık'ın adı. Ortaokula gidiyordum. Adımı, memleketimi, köyümü sordu. Anlattım. Amcalarından, anasından duyduklarından herhal, beni bildi. "Sen, anamın sözünü ettiği yitik çocuğusun" dedi. İhtiyacımı, sıkıntımı sordu. "Kadirli'deki amcalarıma haber vereceğim, sana sahip çıkacaklar, yardım edecekler" diyerek gitti. Biz körlerin gönül gözü açıktı. Bu çocuk yüğit, iyi kalpli bir insan evladı olacak, anlamıştım ben...

Lütfi Akad anlatıyor:

Naci Duru çağırılmış, Duru Film yazihanesinde oturmuş konuşuyoruz. 'Altı Ölü Var' filminin işinden, çekim sırasındaki aksiliklerden falan. O sırada iri bir sesle, "Selamünaleyküm!" diyen biri girdi odaya. Uzun boylu, iri gövdesi kaslı ama şışman değil, belirgin esmer bir teni, kısa kesilmiş hafif dalgalı kara saçları var. Düzgün kışarların altındaki gözlerinden birinin dünyaya daha dikkatli baktığı hemen göze çarpıyor. Meğer sağ gözü görmüyormuş. Naci Duru, "Yaşar Kemal'i tanıyor musun?" dedi. Adını duymuşluğum vardı, gazetelerde röportaj mı yapıyor du ne? "Merhaba arkadaş!" dedi Yaşar Kemal. Konuştuk sonra. Naci Duru, ikimizden bir film tasarımı istiyormuş, derdi buymuş.

Aradan birkaç gün geçmişti zannederim. İpek Sineması'nın önünden Taksim'e doğru çıkarken, ensemim dibinden gelen kalın bir sesle irkildim: "Ulan, sinemanın serserisi, nerelerdesin kaç gündür?" Sesin sahibi birkaç gün önce tanıştığımız Yaşar Kemal. Konuşma biçimine şaşırıp da renk vermedim. Mutlu olmuştum, sevinmiştim doğrusu. Yıllardır içinde olduğum bu soğuk, çıkarıcı ortamda, Yaşar'ın gocunması, mahalle arkadaşlığı sıcaklığını özlemişim demek ki! Neyse, sürükleyerek Duru Film'e götürdü beni. Naci, beni görünce "seni bekliyorduk" diyerek, kucağıma daktiloyla yazılmış bir tomar kağıt attı. "Bunu oku!"

Elimde kağıtlar, Yaşar Kemal'e bakıyordum; "Ben yazdım, beğeneceksin" dedi, içinde gözdağıda olan bir ses tonuyla.

Yaşar'la iyi dost olduk sonra. İyi tanıyor muydu. Hatta Beyaz Mendil'in senaryo

çalışması sırasında eklenen yeni bölümlerle birlikte diyalog ihtiyacı doğunca, "bunları benim dilimle yazmak olmaz" düşüncesiyle, bazı konuşmaları onun diline benzeterek yazmıştım. Bunu daha sonra ona söylemişimde, "Yok yahu, onun ben yazdım sanıyordum" demişti, sevimli bir şaşkınlıkla.

Beyaz Mendil, doğal bir çevre, yalın bir anlatım ve yeni bir müzikle uzun süre en sevdiğim filmlerimden biri oldu.

1996 ölüm orucunda hayatını kaybeden bir mahkûm anlatıyor:

Bugün, ölüm orucundaki 52. günüm. İlk 45 gün açlık grevi olarak başlamıştık. Çay, ihlamur, şekeri su ve şeker alabiliyorduk. Ölüm orucuna geçince sadece şekeri su almaya başladık. Fakat, artık onu da içemiyorum. Hemen kusuyorum. Arkadaşlar iki gündür damlatık usulünü bulmuşlar, onunla ağzımıza su aktırmaya başladılar. Ama damlayı bile yutamıyorum, sanki boğazımın ucuna takılıp kalıyor. Bu sabah yeni bir şey denedik, fena olmadı. İçinde biraz şeker olan suyu buz yapmış arkadaşlar, buzunu emiyoruz. Zihnim karışıyor sürekli ve çok halsizim. Hep

yatmak istiyorum. Yürümek zaten tam bir sorun. Tuvalette giderken arkadaşların kollarınıydım. Ziyaretimize gelen ailelerimiz, ziyaret esasında gözaltına alınıyor. Doktor görüşmelerinde hiçbir mahremiyet yok. Ayrıca, tecrit uygulaması yapılan cezaevleri meselesi var. Tüm bunlar için ölüm orucundayız, ama Adalet Bakanı, "Bunlar kantinden yemek stoklamışlar, numara yapıyorlar. Hiçbiri ölmeyecek" diyormuş.

Bugün cezaevinde farklı bir hareketlilik var. Ziyaretimize aralıccu bir heyet gelecekmış. İçlerinde Yaşar Kemal de var. "Bir insanın açıklıkta ölümünü izlemek acıların en büyüğüdür. İnsanlığa yakışmaz" diyormuş. Arkadaşlar çok seviyor ve önemsiyorlar onu. "Gelsin, derdimizi anlatalım" diye haber göndermişlerdi zaten. Okuldayken de, cezaevinden de hep okuduğum bir yazıydı. Bizim köşüğe gelirse ayakta karşılamalıyız; yatarak, yakışmaz. İnşallah kalkabiliriz ayağa. Taleplerimiz yerine getirilir ve hayatta kalırsam eğer, ona Evdale Zeynik'den söz edeceğim. Turna hikâyesinin mutlak biliyorduk. Onun, Zeynik'e'nin devamı

"Sana teşekkür ederim. Yaşadığımı bu güzel hayat için sana teşekkür ederim sevgilim. Korkma, sakın korkma! Biz namuslu bir hayat sürdük."

olduğunu düşünüyorum. Zeynike'nin iki gözü de görmüyordu, onun tek gözü. Olsun, ikisi de Homeros bence...

Tilda anlatıyor:

Beyaz çarşaf lar içindeyim. Her yerimde serum hortumları, iğneler, kablolar. Söylenen her şeyi duyuyor ve anlıyorum, lakin cevap veremiyorum. Zaten ziyaretçi yasak. Her an kaydediliyor kan düzeyindeki değişikliklerim. Gözüm hasta dosyasına kayıyor bir an. Tilda Kemal yazmışlar. "Thilda" olacak halbuki, neyse...

Aslında en doğrusu Mathilda. Dedem koymuş. Paşa Dedem, Abdülhamid'in hekimbaşı Jak Mandil Paşa. Babam da Osmanlı Bankası'nın genel müdürüydü zaten. Güzel bir çocukluk geçirdim. İyi okullarda okudum. Coşkulu ve mutlu günler yaşadım. Kelimelere anlam bulmakla, hiç tanımadığım insanların hikâyeleriyle ve onlar için mücadeleyle geçti ömrüm. Yaşlandım ve şimdi buradayım işte. Malum hastalık... Biraz uyumak istiyorum... Ama birisi üzerime eğiliyor. Her gün gelen doktora benzemiyor pek. Ah, evet! Yaşar bu. Koca Adanalı... Gözlerimi kapatıyorum. Eğilip

alnımdan öpüyor. "Thilda'cığım, sevgilim," diyor. "Sana teşekkür ederim. Yaşadığımız bu güzel hayat için sana teşekkür ederim sevgilim. Korkma, sakın korkma! Biz namuslu bir hayat sürdük."

Elbette korkmuyorum sevgilim. Namuslu hayat sürenleri hiçbir şey korkutamaz çünkü. "Duydu beni!" diyor kapıdaki doktora. "Eminim söylediklerimi duydu." Tabii ki duydum Yaşar, tabii ki duydum...

Alıntılar:

*Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor, Alain Bosquet, "Isıkla Karanlık Arasında, Ö.Lütfi Akad

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Süpürge

YAŞAR KEMAL

Birisinin adı Reşid, ötekininki Durmuş. Reşid çok uzun boylu, incecik, Durmuş topraklak denecek kadar kısa, şişmandı. Bahardı. Yağmur yağmış, toprağa apaydınlık bir gün vurmuştu. Toprak ısıldıyor, ışıklar sanki topraktan fışkırıyordu. Yağmur altında sabaha kadar yol yürümüşlerdi. Şimdi ıslak sırtlarının usul usul bir buğu kalkıyordu. Epeydir yolun ortasında, konuşmadan, durup düşünüyordılar. Belden aşağıları çamur içinde kalmıştı. Uzakta, ovanın ortasında, bir ayna gibi çiftlik evlerinin çinkoları parlıyordu. Durmuş ağır ağır başını kaldırdı. Reşidin yorgunluktan omuzları düşmüş, kuru, kavruk avurtları birbirine geçmiş, yaşlanmış gibiydi. Bakıştılar. Sonra gene hiç konuşmadan yürüdüler. Ayaklarının bileklerine kadar çamur içine gömülüyorlardı. Yorgunluktan ayakları birbirine dolanıyordu. İkinciye kadar yürüdüler. Güneşli toprağa bir duman çökmüştü. Öteden, güney taraflarından kalkan, kocaman bir bulut parçası üstlerine doğru geliyordu. Çiftliğe girdiler. Beyaz bir horoz gübrelüğün üstünde eşeleniyordu. Sonra önterinden korkak bir köpek geçti. Boynu pırıl pırıl bir yat, durup geriniyor, sonra sıçramalarını yeniden başlıyordu. Burunlarına ekşi gübre kokusu geldi. Durmuş durup Reşide baktı. Reşid de durdu. Sonra kocaman, uzun, hangar gibi kepçikten yapıya doğru yürüdüler. Uzun yapının kapısına geldiklerinde karşılarına yerden bitme dedikleri cinsten, kara yirtık donunun içinden bile bacaklarının eğriliği belli olan çelmisiz bir adam çıktı. Birden: "Durun bakalım," dedi. "İndirin yorganlarınızı sırtınızdan." Reşide Durmuş hiçbir şey söylemeden, ağır ağır yorganlarını sırtlarından çözüp duvarın dibine koydular. Reşid: "Adını başla, Ağam," dedi. Adam: "Benim adam Veli," dedi. "Bu çiftlikte Ağadın

sonra ben gelirim. Bunu böyle bilersiniz. Ben Ağanın gözbebeğiyim. Bu çiftlikte her şey benden sorulur, böyle..." Durmuşla Reşid toparlanıp Veliye karşı saygılı bir tutum takındılar. Veli de kabardı: "Kim gönderdi sizleri? Benim adı mı verdiler size?" Reşid: "Biz geldik," dedi. Veli kızdı: "Kimin için geldiniz? Mercimek çiftliğine Veli adı anılmadan girilir mi?" "Biz geldik... Kimseye sormadık... Gördük de geldik..." Veli tepindi. "Ulan," dedi, "kimse size orada Veli var, size iş verir demedi mi?" Reşid sustu. Veli ısrar etti: "Söyleyin, demedi mi?" Demek benim adı mı köyde duyarsınız?" Reşid: "Duyarık." Veli bir el işaretini yapıp önterine düştü... Onlar da arkasından yürüdüler... Küçükük, çitleri çökmüş, bükülmüş, bel vermiş bir huğun önüne gelince durdular. Veli çekirge gibiydi. Sert sert: "Karıl Karıl!" diye seslendi. Evin küçükük kapısından saçı başı karmakarışık, yüzü buruş buruş bir kadın, eliyle açık göğsünü kapamaya çalışarak, göründü... Kadın içeri çekildi. Veli güldü: "Çulu ser, döşek at, bunlar ta Albustandan, Veli demiş gelmişler." Veli önde, onlar arkada, içeri girdiler. Kadın telaşa evin çamur içindeki toprağın çulu seriyordu. Veli, çulun başköşesini gösterip: "Oturun," dedi. "Mademki Veli demiş gelmişsiniz, benim başım üstünde yeriniz var." Tek odalı, basık, üstündeki otlar kubura dönmüş evin içerisinde hemen hemen eşya denecek hiçbir şey yoktu. Yalnız köşede kılıfız

bir yorganla küçükük bir minder duruyordu. Minder öyle eski öyle kirliydi ki... İt yatmaz derler ya, öyle işte... Başkaca... Ha bir de çam su bardağı vardı. Bardağın yanı yönü sızan sularla göllenmişti. Veli: "Karı," dedi, "bunlar ta Albustandan benim adı mı duyup gelmişler. Çabuk bir kahve yapı!" Kadın köşedeki ocağa bir iki kırıp atıp ateşledi. Sonra kocaman bir cezveye su doldurup ocağa sürdü. Veli: "Karı," dedi, "kahve iyi olsun, şöyle şekeri çok! Bunlar..." Evin orta direği yanındaki, başını ön ayakları üstüne koymuş, dişleri dökülüp tüyleri seyrilmiş yağlı köpek, gürlütüye bir gözünü usulcana açıp sonra geri kapadı. Reşid: "Size," dedi, "çok iyi bir iş bulmak gerek!" Reşid: "Sağ ol kardaşım Veli efendi," dedi. "Biz senin ününü duyduk da geldik." Veli karısına döndü: "Bak," dedi, "karı, ne diyorlar?" Sonra Reşide: "Bir daha şöyle de karı da duysun." Reşid: "Biz senin ününü duyduk da... ta memlekette..." Veli: "Siz en çok ne iş yapmayı seversiniz?" Reşid: "Tutmalık." Durmuş: "Tutmalık." Veli: "Ben şimdi size istediğiniz işi veririm." Reşid yavaş yavaş boynunu içine çekti, utana utana: "Veli Ağam efendi," dedi, "hakımız ne ola?" Veli: "Herkese ne ise size de o. Siz benim adamımsınız, size az veremez ya Ağal Bir değil, beş değil, sizin gibi bin tane gelir gider bu kapıya. Ağa der ki: 'Veli oğlum, kimsenin hakkı kalmasın bende. Bana Allah vermiş vereceği kadar. Fakir fıkaranın hakkını koyup da boğazımda, cehennemde yatırma beni.' Bizim Ağa gibi hiç yok. Öyle öteki ağalar gibi hak yemek, kırbacla tutma dövmek yok bunda. Başkaları bir verirse o beş verir, verir amma borçtan da kurtulmaz. Hak yemez, o taraftan korkmayın. Ben kefilim Ağanın."

MERHABA

Dünyanın ucunda bir gül açılmış
Efil etil esen yele merhaba
Karanlığın sonu bir ulu şafak
Sarp kayadan geçen yola merhaba

Gün be gün yüreğim ulu yalımda
Engel tuzak kurmuş bekler yolumda
Zulümlerde işkencede ölümden
Bükülmeyen güce kola merhaba

Acıda kahrırda çekmiş geliyor
Güneşten boşanmış kopmuş geliyor
Bir ışık selidir sökmüş geliyor
Nazım usta, coşkun sele merhaba

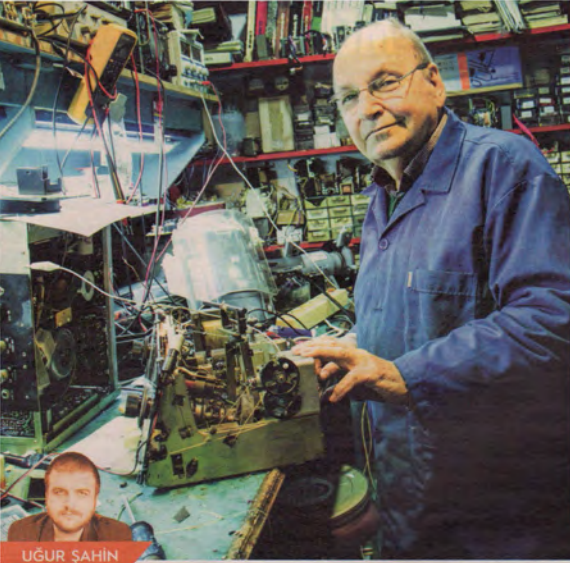
Alınacak Anadolu'nun öcü
Yerde kalmıyacak çekilen acı
Açıldı geliyor şafağın ucu
Şu doğdu doğacak güne merhaba

Selam olsun dört bir yana merhaba
Akan kana düşen cana merhaba
Hesap sorulacak güne merhaba
Türküler söyleyen dile merhaba

Reşid: "Çok iyi kardeş," dedi.
Durmuş: "İyi, iyi, biz de böylesini arıyorduk."
Veli, Reşidin elini tuttu: "Yok bizim Ağa gibi
Çukurovada... yok! Merhameti deniz kadar.
Sekiz yıldır yanındayım, bir kötülüğünü
görmedim. Gelir eve kadar. İnanın, oturur
şu sizin oturduğunuz çulda." Oğlum Veli,
nasılsın?" der. "Para gerek mi?" der. "Yok
Ağa, yok, gerek değil. Sayende geçinip
gidiyoruz. Para lazım olursa, eksik olma.
Kesen bize her zaman açık, gelir alırım"
derim. Ağa, karıma döner: "Nasılsın kızım,
nasılsın gelinim? Geçinebiliyor musunuz?
Veri noksanın var mı?" diye sorar."
Karısına döndü: "Kız," dedi, "öyle değil mi?"
Kadın: "Öyle," dedi, "öyle... Ağa her zaman
gelir bize. Bizim Ağamız çok eyi... Sayesinde
tuzsuz sabunsuz kalmadık. Ağamız gibi var
mı?"
Durmuş değneğini çenesine vermiş, Veli
konuştuğu, şaşkınlık gösteriyor. Başıyla
boyuna "evet" diyor.
Birden ağzından kaçırır: "Ne iyi Ağa! Adam
böylesinin yoluna ölür. Para da verirse..."
Velinin tepesi attı: "Verir de söz mü?
Ortağıyız, dedik, ulan Ağanın. Beni tutma
mı sanıyorsun? Bu çiftlik benim elimde. Ben
olmasam batar gider. Ne sandınız ya! Verir
mi de söz mü? Benim elimde... Yak, yak!
Kır, kır. Ye, iç! Kimse' nereden gelip, nereye
gidiyorsun, Veli?" diyez." Sonra karısına döndü. Karısının gözleri
büyümüşü.
"Öyle değil mi, karı?"
Kadın: "Nasıl derlermiş? Biz döndürüyoruz
bu çiftliği tek başımıza..."
Reşid: "Darılma Ağam, onun aklı ermez."
Durmuş kıpkırmızı kesilmiş, yüzünde ter
damlaları boncuklaşmıştı. Korka korka:
"Kusura kalma Ağam, benim aklım ermez,"
dedi.
Reşid: "Adamı ne bilir, sözü ne bilir!"
Durmuş büyük suçunun ne olduğunu daha
bilmiyor, şaşkın şaşkın bakıyordu: "Ben,"
dedi, "adamı da bilmem, sözü de...
Bağışla suçumu!"
Veli: "Haydi bağışladık. Hani, dedik, biz
tutma değil. Bu çiftlik bizden sorulur. Ona
göre!"
Bu sırada, çay bardaklarının içinde, kadın
kahveyi getirmişti.
Veli düşündü. Aklına geldi: "Kız," dedi,
"çocuklar aç, şimdi. Çabuk yemekt!"
Kadın: "Sahi," dedi, "hiç akıl etmedik."
Veli: "Ta memleketlerinden adımı duyup
gelmişler. Başım üstünde yerleri var."
Dışardan kalın bir kadın sesi geldi: "Veli
Veli! Gözü kör olası Veli! Öküzlerin altını da,
bizim evi de süpürmemişsin daha!
Haydi çabuk..."
Veli yumruklarını sıktı. Benzi kül kesildi.
"Bu karı," dedi, "Ağaya layık değil. Gavurun
biri. Bana bile, Ağaya bile evi süpürttür." Hızla kalkıp hıncla süpürgeyi eline aldı.

ARTİST PANAYIRI!

60 senedir sinema dünyamızda olan Erdoğan Bidav, 16 ve 35 mm'lik kopyaları kurtarıyor, eski Türk filmlerine yeniden hayat veriyor. Türk sinemasının enkazını ayağa kaldıran Bidav, "Eski günlerimi arıyorum, düşündüğüm zaman gözlerimden yaş geliyor" diyor ve ekliyor: "Geldiğim yıllar çok güzeldi; filmciler bir tarafta koşar, stüdyolardan gümbür gümbür dublaj sesleri gelirdi. Bir panayırdı; artist panayırdı!"

UGUR ŞAHİN

Yağmurlu bir günde İstiklal Caddesi'ni adımlıyorum, aklımda Ayhan Işık Sokak'taki ufak bir dükkân var. Bu dükkânda bir tarih ayağa kaldırılıyor. Dükkânın adı 'Bidav Teseline', sahibi ise 81 yaşındaki Erdoğan Bidav. 60 yıldır sinema dünyamızda olan Bidav, 16 ve 35 mm'lik kopyaları kurtarıyor, eski Türk filmlerine yeniden hayat veriyor. Günümüz Türkiye'sinin yaşayan tek analog film kurgucusu olan Bidav ile hem Yeşilçam'ı hem de onun yaşamını dinlemek için buluşuyorum. Sonrasında ise ses kayıt cihazının 'kayıt' tuşuna basıyorum ve Erdoğan Bidav'ı dinlemeye başlıyorum.

YEŞİLÇAM'A YILLARINI VERDİM

İç çekerek, "1938 doğumlu Erdoğan Bidav'ım ben" diyerek başlayan anlatmaya: "1962'de Adana'dan elektronikçi olarak geldim buraya, yani Yeşilçam'a... Tüplü televizyon bile yoktu, güzel güzel pikaplar vardı, onların tamirleri ile ilgilenirdim. Bir de tabii film makineleri vardı. Yeşilçam'da dükkân açtım ve çalışmaya başladım. Yeşilçam'a yıllarımı verdim. Adana'dan geldim, orası sinemanın en ağır yeriydi de İstanbul bu işin merkeziydi. Geldiğim yıllar çok güzeldi; filmciler bir tarafta koşar, stüdyolardan gümbür gümbür dublaj sesleri gelir, bağırış çağrış... Bir panayırdı; artist panayırdı! Herkes mutluydu."

KALBİM SINEMA İÇİN ATIYORDU

Erdoğan Bidav, Yeşilçam'a geldiği ilk yıllar hiç "tanıdığ"ı olmadığını dikkat çekiyor. "Tek başıma yaptım tüm bunları" ifadesini

kullanıyor ve o günleri şöyle aktarıyor: "Yeşilçam'a geldim, kimseyi tanımıyordum, bilmiyordum. Oturdum, düşünüyordum, 'Ben ne yapacağım' diye... Benim sevdiğim şey sinema ve stüdyoculuktu, kalbim atıyordu. 'Nasıl aralarına girebilirim, nasıl film stüdyolarını görebilirim' diye düşünürdüm. Birkaç sene geçtikten sonra, yavaş yavaş film stüdyolarının sahiplerini, filmcileri, sanatçıları ve artistleri tanımaya başladım. 3-4 sene içerisinde arkadaş gibi olduk. Çünkü Yeşilçam, Emek Sineması'nın arkasıydı... Tam ana noktaydı, burada onlarla tanıştım ve film makinelerini tamir etmeye başladım. Hem tamir ediyordum hem de yaptıkça bir şeyler öğreniyordum."

SEVEREK TAMİR EDERDİM

Bidav, "Yıllarca o stüdyo senin, bu stüdyo benim çalıştım" diyor. Çalıştığı stüdyoları soruyorum, "Babalı'deki birkaç stüdyonun dışında, Lale, Sineray ve Şafak Film Stüdyosu" yanıtı veriyor: "Tamir deyince bir tek isim çıkıyordu karşılarına; Erdoğan Bidav! Ben gidiyordum tamirlerine ama seversen gidiyordum. Güzel de para kazanıyordum."

Bidav'a göre, o yıllarda sinema sektörü 'altın çağ'ını yaşıyordu. Bunu şu sözlerle açıklıyor: "Stüdyolar Ortaklar Caddesi'ne doğrudu. Burada da vardı ama en çok oradaydı. Geldiğiniz zaman arabaları, filmcileri görürdünüz. Arabaların arkasında makinalar... Böyle ana-baba günüydü. Ben dükkânımdan çıktığım zaman görürdüm,

en az 5 araba film çekimine hazır ve gidiyorlardı. Renkli değildi, siyah beyazdı ama ne güzel filmler yapıldı."

Bidav ile makaralı filmlerin DVD'ye aktarılma sürecinden laflıyorduk. Soruyorum, şöyle yanıtıyor: "Bu işi tek yapan benim. Örneğin 40 sene kalmış filmler var, onlar buraya geliyor, DVD yapıyorum. Seneleri ayağa kaldırıyor. Film geliyor dükkânı gibi, onları DVD'ye çekiyordum burada, sesini de düzeltiyordum pırl pırl oluyor. Burada tarihi ayağa kaldırıyor. Kendime ait bir sürü kopya aldığım filmlerim de var. Onlar hiç kimseye verilemez, isterlerse burada gösteririm ama dışarıya bir karesi çıkmaz."

SİNEMAYI AYAĞA KALDIRIN

Erdoğan Bidav, 60'ın yakın film dublajı yaptığını dile getiriyor. Bunlara örnek olarak ise Mahallenin Muhtarları ile Bizimkiler'i gösteriyor. Bidav, "Ayhan Işık sokagının babasıydım, çünkü az parayla film yapmaya çalışanlar vardı, onların işlerini ucuz yapıpardım" ifadelerini kullanıyor ve sözlerini şöyle sonlandırıyor: "Eski ile yeni arasında çok fark var. Ben eski günlerimi arıyorum, o günleri çok düşündüğüm zaman gözümde yaş geliyor. O devirleri bir daha yaşamamam. Tamam teknoloji çok güzel ama yürümüyor artık. Sinema televizyon bölümünden talebeler gelir buraya. Onlara bayılıyorum, iş yaparsa bile para almak istemiyorum. Onlara, 'Aman çocuklar, sinemayı ayağa kaldırın!' diyorum."

EMEK SİNEMASI... GENÇLİĞİM...

Konu Beyoğlu'nun bugüne geliyor. "Bir gün bile ayrılmadım Beyoğlu'ndan" diyor ve "Beyoğlu deyince, içim acıyor" ifadesini kullanıyor. Devamında, "Parlak yıllarını sonu neden geldi biliyor musunuz?" diye bana bir soruyor. Yanıtını ise hiç beklemeden kendisi veriyor: "Ufak ufak televizyonlar başladı. Bazı sanatçılarımız, isim verecek halimiz yok ama biraz parasız kaldılar. Tabii stüdyolarda film çekimleri aksadı, bu sefer porno film yapmaya başladılar. Porno başladı, Beyoğlu bitti!"

Emek Sineması'nı da soruyorum, Bidav'a, şu yanıtı veriyor: "Önceden İstiklal Caddesi'nde papyonlu, kravatlı, efendi insanları görürdünüz. Rumlar, Ermeniler, kardeş gibi geçiniyorduk. Şimdi yolda adam sana çarpıyor ve öylece gidiyor. Bir özür dileme bile yok. Korkuyorum artık, bir sürü kabadayı cirit atıyor. İçim acıyor çünkü Emek Sineması aklıma geliyor. Dükkânım, gençliğim gözümün önüne geliyor. Emek'te büyük bir tarih yatırıyordu. İstanbul'un Atlas'la birlikte en güzel sinemasıydı. Yıkıldar, yeniden bir şey yaptılar ama daha nasıl bir şey olmuş diye bakmaya gitmedim. Emek Sineması'na oturduğun zaman, o tarihe bakıyordun. O oymalara, renklere, tavana, sinemanın perdesinin açılışına... Şimdi nerede bunlar? Bitti, yok oldu."

YILMAZ GÜNEY İLE BİRLİKTE ÇALIŞTIK

Bidav, Adana'da Yılmaz Güney ilgili bir anısını hatırlıyor. "Birlikte çalıştık" diyor. Hatta bunu bir televizyon kanalının kendisiyle ilgili yaptığı mini belgeselde de anlatmış, orada şunları söylüyor: "Gazipaşa İlkokulu'nun müfettişi beni Dar Filme yerleştirdi, çırak olarak. Makinalarla uğraşacağım, bir şeyler yapacağım diye. Bir baktım Yılmaz Güney de orada. Bir keresinde Yılmaz Güney, 'Erdoğan al şu makinaları da bizim çocuklara film oynat' demişti. Tepebağ'da evleri vardı, oraya giderdim, dama perdeyi kurardım, film oynatırdım onlara."

SEDEF ORMAN

Her yıl olduğu gibi
carpe diem diyorum!
Mutluluk, huzur,
aşk bizi bulsun.
Kaybolursa sorsun
beni herkes bilir,
gösterir.

2020: Yıl, yıl üstüne geldiğinde...

"Sonra çekildim bir kenara,
Seyrettim bütün olup biteni.
Baktım kimde ben ne kadarım;
Kim bende ne kadar kalmış diye."

Der ya Özdemir Asaf, ben de işte aynen
öyleyim aralık ayı gelince ve giderken... Bir
bir düşünürüm; öncelikle beni düşünmüşleri,
kalbine koymuşları, hayatının önceliği
yapmışları aklıma getiririm... Sonra
hiçliklerimi, vazgeçişlerimi, sınır
koymadıkları, gökyüzünü, ayı, güneşi
düşünürüm ve bana artık bir o kadar uzak
olanları.

Bizi, aslında yolun sonundayken en başına
taşıyan gün yıla başı...

Her yeni yıl bir öncekinin sağlaması. Temize
çekilecekler, hayatından çıkarılacaklar,
gidilecek yollar, yakılacak köprüler, hepsi için
karar zamanı. Yılın farklı zamanlarından,
anılarından, kahkahalarından damıtılıp kalbin
baş köşesine konulacakları ayıklama zamanı.

Bitirmekte olduğum yılın ne kadarını
üstlenebilirim deme zamanı. Neleri
kabullendim, hangi rüyalarından çoktan
vazgeçtim? Hangi hayalleri kurdum, nerelere
savruldum, kimlere bu kadar kırdım? Yahu
ben bir yılda bu kadar çok yarayı nasıl aldım?
Kalbimi nerede bıraktım da sonra, aylar sonra
zar zor buldum deme zamanı.

2020... Yıl yıl üstüne gelmiş... Hoş gelmiş...
Hayatta gördüğü her şeyi işaretlerden ibaret
zanneden, yolunu öyle bulan hercai yüreğim,
bu yıl alıp başını gidecek diye korkmaya
başladım!

20 ve 2020 sanki bütünlenecekmiş gibi ya da
çarpılıp çoğalacak... Ne şahane sayılar.

Sanki yeni yıl gelirken yüreğimin kanatlarını
da geri getirmiş. İçinin tüm sokakları hâlâ
çıkıyorsa denize, hayat hep çok mavi demiş,
aşk demiş.

Moralimi, umudumu, enerjimi yitirmeden

hazırım yeni yıla.

İçimde matruşkalar; yaptıklarımla
yapmadıklarımlar arası gidip gelen bir ruh...

Bence algoritması bu yılın,
Ne sayılarla ne mevsimlerle tanımlanacak.
Ancak dolan ve boşalanlarla anlatılacak.

Özel birine şunu demek istiyorum koca bir yıl;
için içinde değsin!
Değsin ki sen de kal,
Ben de kalayım bu yıl...

Bir bakmışsın akşam güneşi çıkmış
Ya da rakına eşlik etmiş doğan yeniy.
"Çünkü sen çözüme yağmur oldun" çalıyor
fonda.

Haydi demiş, al kalemi kâğıdı eline,
Yaz dileklerini...

Ädettendir yazmak. Üstelik 2020'de... 2020
uğuruna, kendime 20 dilek seçecektim
çarpılınca 400 olsun diye... Ama çok köprü
yaktırdı bana bu yıl. Bu yüzden yeni yıl
dileklerim artık uzun uzun listeler değil, kısa
kelimeler.

Huzur.
Medeniyet.
Aşk.

Yeni yıl dileklerim kısa ama hayallerim
kocaman.

Tarihin içinde geçen her katmanlar
halinde üst üste yığılan travmalarını
atlatmayı başarmış, dengeyi birilerinin
lehine bozulmadığı, geçmişle barışmış,
kucaklaşmış, geriye günlük telaşları kalmış,
rahat, çoksesliliğin bertaraf edilip toplumun
tek sesliliğe mahkûm edilmediği, Whitman'ın
Çimen Yaprakları ya da Melville'in Moby
Dick'indeki gibi çoksesliliğin alınıp sakın,
ülçelenebilir, tartışılabilir ve dostça tek bir dile
indirildiği refah bir ülke var hayalimde.
Gençlerin tekrar liyakate inandığı, çalışarak
iyi okullara girip istediklerini başatabildikleri

bir ülke... Kadınların dilekleri gibi yaşadığı,
dilekleri gibi giyindiği, sokaklarda özgürce
ve neşeyle gülebildiği, okuyup kariyer
yapabildikleri bir ülke düşlerimdeki.

Herkese de içtenlikle tavsiye ederim;
dileklerde bulunun ve her dileğinizi kınarlara
sarıp sarmalayın. Hayat isteyenlere her
istediğini verir gibi sözlerle başlayıp da
konuyu spiritüel bir yere bağlamayacağım!
Ama ille de dileklerim diyorum ve onlara sıkı
sıkı sarlıyorum.

Madem 20 ile 2020 gelmiş, tekrar hoş gelmiş!

İşte acı tatlı bir yıl muhabbetine daha
gireceğiz ya, diyorum ki sayılarla aranız iyi
olsun ama çok da şey etmeyin... Yani günün
sonunda uzağda, mekân ve zaman yok; hepsi
bizim gördüğümüz rüyadan ibaret.

2020'de de her yıl, her zaman olduğu gibi
carpe diem diyorum! Anın içindeki mutluluk,
huzur, romantizm, para, aşk, seyahat, bizi
bulsun. Kaybolursa sorsun beni herkes bilir,
gösterir.

Mutlu yıllar!

SİNEM KEYİK

PİNOKYO KUKLA YAŞAMDAN İNSAN OLMAYA

Carlo Lorenzini ya da bilinen takma adıyla yazar Collodi. 1826'da Floransa'da doğan ve sıradan bir gazeteci ve yazar olan Collodi, bir gün zalim ve korkunç bir gerçeğin farkına varır.

İnsanlık, gözle görülmeyen milyonlarca ip tarafından hareket ettirilen kuklalarından ibarettir. İnsanların, kendilerine hoş olmayan hakikatleri göstermek durumunda olanlara karşı nasıl tepki verebileceklerinin bilincinde olan Lorenzini, buluşunu bir hikâye ardına gizlemeye karar verir. Bu kararlılığı da kuşaktan kuşağa nasıl çocuk hikâyesi olarak aktardığının göstergesidir. Bizler alınganlık ve bazı kabullenemediğimiz durumlar karşısında nasıl tepkiler vereceğimiz belli olmayan bir türüz. Ön yargılarımızla düşüncelerimizi olumsuz yöne çevirmemiz ya da duymak istemediğimiz sözler karşısında kırılmamak adına bazı tedbirler almamız mümkün.

Pinokyo hikâyesinin yumuşak anlatımının, alaycı ve öğretici yanının ardında insanın; içgüdülerinin esiri olan bir kukla durumundan, irade sahibi gerçek bir insana dönüşmesinin karanlık ve acımasız hali saklıdır. Pinokyo ile özdeşleşmek istemeyiz çünkü gerçeği kabullenmek zordur.

TAHTADAN ÇOCUK

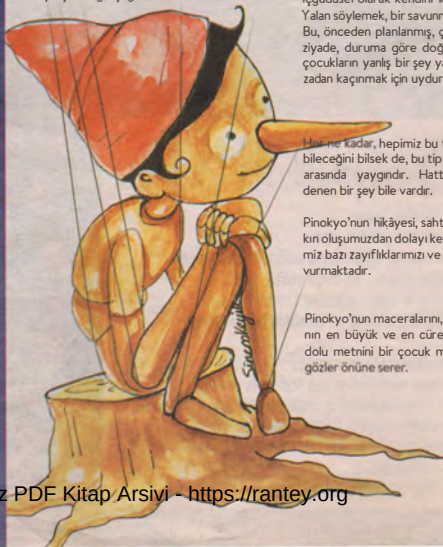
Pinokyo, dürüst, çalışkan ve iyi kalpli bir adam olan Gepetto ustanın oyduğu bir kukladır. Hikâyenin en başından bu yana, Gepetto'da içgüdüsel bir babalık gözlemliyoruz. Bu durumu, evcil hayvanlarıyla ilgilenirken de fark ediyoruz; kedisi Figaro ve balığı Cleo. Onlara, sanki kendi öz ailesinin bir parçası gibi davranıyor. Ancak, Gepetto usta gerçek bir çocuğa sahip olmak ister ve aslında bir kukla olan Pinokyo'nun can bulmasını diler. Mavi Peri bu arzuyu yerine getirmek ve Pinokyo'ya hayat vermekle görevlendirilir. Ve hayat verilmesi gereken malzemenin tahta olması da bir tesadüf değildir, çünkü burada büyük bir sembolizm vardır. Aslında, bazı mitolojilerde tahtadan bir adam fikri, yaratılış fikrini açıklamaya hizmet etmiştir. Pinokyo, kendini gerçek bir çocuk olmaya hazır gösterene kadar tahta bir çocuk olarak kalmıştır.

Pinokyo iyi ya da kötü bir karakter değildir, ancak doğru yolda devam edebilmesi için bilgelik kazanmalı ve öğrenmelidir. Tıpkı Mavi Peri ona neden okula gitmediğini sorduğunda, Pinokyo'nun yalan söylemesi gibi. Pinokyo, yanlış bir şey yaptığını ve içgüdüsel olarak kendini korumaya çalıştığını bilir. Yalan söylemek, bir savunma mekanizmasıdır. Bu, önceden planlanmış, çok ayrıntılı bir yalandan ziyade, duruma göre doğaçlama yapmaktır. Tıpkı çocukların yanlış bir şey yaptığını bildiklerinde cezadan kaçınmak için uydurdıkları yalanlar gibi.

Hüsnü kadar, hepimiz bu tür bir davranışın yapılabileceğini bilesek de, bu tip yalanlar dört ile beş yaş arasında yaygındır. Hatta, Pinokyo sendromu denen bir şey bile vardır.

Pinokyo'nun hikâyesi, sahteliğin dinamikliğine alışkın olduğumuzdan dolayı kendimizden bile gizlediğimiz bazı zayıflıklarımızı ve iki yüzlülüğümüzü açığa vurmaktadır.

Pinokyo'nun maceralarını, tüm dünya edebiyatının en büyük ve en çürekâr nitelikteki gizem dolu metnini bir çocuk masalıyla Carlo Collodi gözler önüne serer.

ZEMHERİDE YOĞURT İSTEYEN

CEBİNDE BİR İNEK TAŞIR

"OLANAKSIZ SEÇİMLERİ İSTEYEN KİŞİLERİN"

BUNU İSTEYENLERİ İÇİN ÇOCUK FASİLA FİEDAKARLIĞI

YARIM

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

MEHMET ALİ DENİZ USLU

YOLDAŞ TAŞHİN'İN RÜYASI

Kendiyle bilirdi kendini Taşhîn
Güvenmezdi bu yüzdən pek kimseye
Sırlarını saklamayı sever, başkalarının sırlarıyla ilgilenmezdi
Tarihin kuytusunda kalmaya da niyeti yoktu
Ama zordu bu yüzyılda zorba olmadan yaşamak
Sınırlarında dikenli teller, yerlerini kendinin bile unuttuğu
Mayınları vardı
Bitmeyen bir yolculuğun tek yolcusuydu.
Kozmik zamanın ona verdiğinden hep fazlasıyla istediği
Sıcak bir ağustos günü Karadeniz'e karşı içmiştik Bulgar birasını
Ve sonrasında babasının yaptığı Bulgar rakısını.
Kaderden çaldığımız gecelerde hayallerimizi paylaşmıştık.
Akıl sır ermezdi yoldaşlığımızda,
Gizlemlerimizle göçüp gidecektik, bu dünyadan.

Mehmet Ali & Akşamsefası

ÖNDER ABAY

Kentlerdeki nüfus artışıyla beraber insan gücünün yerini makineler almaya başladı. Beraberinde teknolojinin de gelişimiyle, 'sözde' hayatımızı kolaylaştırmak için sürekli yeni ürünler almaya başladık hayatımızda. Bütün bu teknolojik ilerlemenin sonucunda, hiç düşünmediğimiz bir şey varsa şüphesiz ki o da bu gelişimin kurbanı olarak gerilemeye mahkûm kalan meslekler... Bu hızlı gelişim birçok eski mesleği tarihin tozlu raflarına kaldırdı.

Bugün o tozlu raflara elimi uzatarak unutulmaya yüz tutan mesleklerden biri olan küfecilikten bahsedeceğim size. Genellikle söğüt ağacının dallarıyla örülen, iki tane omuz ipi bulunan, büyük sepetlere küfe deniyor. O küfelerle hamallık yapan insanlara da küfeci... Zamanında çok iyi para kazandıran meslek, onlarca atasözü içinde karşımıza çıkarken, 'küfelik olmak' deyimini de doğuruyor. Deyimin hikâyesi eskiden meyhanelerde içkiyi fazla kaçırıp, yürüyecek hali kalmayanları küfecilerin taşımasından gelirkin bugünlerde değil sarhoş bir insan, taşıyacak iki üç parça mal işi zor buluyorlar. Mesleğin geçmişten günümüze geçirdiği bu değişimi, mesleğin son temsilcilerinden olan 46 yıllık Küfeci Yaşar Kurban'la konuştuk.

■ "Her binanın yaklaşık 5 ton külünü atardık."

İstanbul'a ilk göç 1930'da Kastamonu'dan oldu. Benim de dedem o göç dalgasıyla gelenlerden. Gelen hemşerileri gibi Eminönü'ndeki eski halde hamallık yapmaya başlamış. Ben üçüncü kuşak küfeciyim babam ve amcalarım da küfeciydi. Eminönü sebze hali kapandıktan sonra küfeciler semtlere dağıldı. Babam ve amcalarla birlikte biz Beşiktaş'a geldik. Burada birçok apartman olduğundan dolayı çok fazla iş çıkıyordu. Bu apartmanların birçoku kömürle ısınıyordu. Yazın kömür taşıdığımız kazan dairelerinden, kışın bu kömürlerin külünü taşıdık. Her binanın yaklaşık 5 ton külünü atardık.

■ "İstanbul Boğaz'ı bile kurudu."

Yetmişli yıllarda Beşiktaş semtinden 80 tane küfeci çalışıyorduk. Geceli gündüzlü çalıştığımız zaman bile işlere yetiştiremezdik. Arabalar bu kadar yaygın değildi olan arabaların da gideceği yol olmadığı için hemen her dükkânın

DÜNYAYI OMUZLARINDA TAŞIYANLARIN MESLEĞİ: KÜFECİLİK

Geceye doğru sarhoş olanları küfelerimize koyar evine kadar götürürdük. Bir nevi taksicilik yapıyorduk. Benim çok sarhoşu evine götürüp yatağına yatırmışlığım vardır.

küfecilere işi düşüyordu. Eskiyi şimdiki gibi değerlendirmeyin eskiden ortalama bir aile bile pazara gittiğinde evine iki küfe dolusu meyve sebze alabiliyordu. İnsanların alım gücü şimdiye nazaran çok fazlaydı. Şimdi pazara giren elinde iki poşetle evine dönüyor. Bırakın bir küfeyi doldurmayı karnını doyuracak kadar bile gıda alamıyor. Günümüzde elmayı, armudu bile tane ile alıyor insanlar, eskiden kasayla alınırdı. O yüzden artık işlerin bereketi yok. Eskiden sahile balıkçı tekneleri yaklaşırdı biz de saatlerce balık taşırdık. Boğaz bile kurudu, on kasa balık avlayan mutlu oluyor.

■ **"Çok sarhoşu küfeme koyup, evine götürdüm."**

Benim günlük rutin işlerim belliydi. Gündüzleri dükkânların mallarını taşırdım, birkaç binanın küllerini atardım, akşamları da meyhanelerin önüne gider beklerdim. Geceye doğru sarhoş olanları küfelerimize koyar evine kadar götürürdük. Bir nevi taksicilik yapıyorduk. Benim bizzat çalıştığım kişiler bile vardı. İçmeye gitmeden önce benim yanıma gelip "su saatte burada içeceğim beni almaya gelisin" diye randevu alıyorlardı. Beşiktaş çok yoğun bir semt olduğundan o kafayla insanlar evine gidemiyordu. Benim çok sarhoşu evine götürüp yatağına yatırmışlığım vardır.

■ **"Alın teri günden güne yok oluyor."**

Bizim gibi alın teriyle ekmeğini kazananların işleri bir bir yok oluyor. Eskiden on beş gün yatak yüzü görmeden geceli gündüzlü çalışıyorduk şimdi günde iki iş gelince seviniyoruz. Bu işten ekmekek kazanamadığım için başka işler de yapıyorum. Kırk beş senelik alışkanlık, sabah dörtte kalkmaya alıştım. Erkenden semte geliyorum birkaç dükkânı açıyorum temizliğini yapıyorum sahipleri gelene kadar. Böyle bir ek gelir kapısı buldum mecburen.

■ **"Hayat hızlandı, işler kolaylaştı, samimiyet yokaldı."**

Çocuklarımı büyüttüğüm, evimi yıllarca geçindirdiğim mesleğimin bitmesine üzülüyorum ama yapacak bir şey yok. Artık her yer

Bizim gibi alın teriyle ekmeğini kazananların işleri bir bir yok oluyor. Eskiden on beş gün yatak yüzü görmeden geceli gündüzlü çalışıyorduk şimdi günde iki iş gelince seviniyoruz.

kalabalıklaştı, teknoloji gelişti. Bizim on kişi saatlerce kan ter içinde yaptığımız işi forklift adında bir alet on dakikada yapıyor. Hayat hızlandı işler kolaylaştı ama samimiyet yok oldu.

O yıllarda kimse kimseyi

dolandırmayı düşünmezdi. Senetsiz, imzasız herkesten para alabiliyor, borç verebiliyorduk. Şimdi öyle mi? Evladından bile borç istesen hemen senet yapalım diyor. Yalnızca bu meslek değil eski dostluk, komşuluk da yok oluyor. Artık yaşılandım kırk altı sene sonunda dizlerimde ağrılar oluştu. Eskiği kuvvetli değilim gençken yüz elli kiloluk yükün altına giriyordum. Yakında emekliliğe ayrılırım, umarım benden de sonra komple yok olup giden mesleklerden biri olmaz.

AYDILGE

Seni kaybetmek, bana kendimi kazandırdı

Sevgili Ailem,

Neyin benim için doğru olduğunu ve nasıl davranışsım mutlu olacağımı siz bildiriniz. Hayır diyemedim size. Dersem bu ihanet olurdu. Diyebilseydim, sınırlarımı fark edip, buna uygun davranırınız belki de. Ama büyük ihtimalle anlamazdın gelirdiniz çünkü anlamak, emek ister. Çözüm üretmeyi, hatta değişmeyi gerektirir. Uğraşmazdınız. Ben de anlatmakla ve kendim olmakla uğraşmadım. Çünkü bana diktığınız hazır elbiseyi giymek daha kolay ve zahmetsiz olur sandım. Ama öyle olmadı. Kişiliğimi size sevdirmeye çalıştıkça, daha çok yoruldum ve güçsüzleştim. Gittide size ve sizin beni beğenmenize bağımlı oldum. Size hayır dediğimde beni yalnız bıraktınızdan ödüm kopuyordu. Size her evet dediğimde, kendi istediği okulu okumak, enstrüman çalmak, şarkı söyleyip dans etmek ve başka bir kentte yaşamak isteyen kendime hayır dediğimi fark edemedim. Yalnız yaşamamdan korkuyordunuz, yapabileceğime inanmıyordunuz. Sizin korkunuz benim oldu; ben de yapamayacağıma inandım. Oysa yalnız kalmaktan asıl korkan sizdiniz. O yüzden asla sizi yalnız bırakamayacak, bağımlı bir çocuk yetiştirdiniz.

Sevgili Arkadaşlarım,

Siz bana bencil demeyin diye birey olmayı unuttum. Uyumlu olmaya çalışırken sürekli boyun eğen insan oldum. Hatalarınızı hoş göreyim derken, sürekli taviz veren oldum. Sizse kendi hatalarınızı kabul etmeyi zayıflık saydınız. Hiçbir konuda özür dilemediniz benden. Kendime acıdığım anda, sizlerin 'like'larıyla beslenmeye çalıştım. Besin değeri yoktu 'like'larınızın; ruhen bir deri bir kemik kaldım. Sizin beni nasıl algıladığınızı, gerçekte nasıl hissettiğimden, kim olduğumdan daha önemli olmuştu. Beni güzel ve başarılı buluyorsanız, öyle hissediyordum. Yorumlarınız en büyük ölçü kaynağımdı. Olumlu yorumlar varsa doğru yoldaydım. Doğru yolda olduğumu düşündüğüm ya da hissettiğim için değil. Yapayalnız sahilde dolaşırken, yüzümde kocaman bir gülümsemeyle 'Hayat Güzel'dir' öz çekimleri yaptım. Özüm kalmamıştı oysaki. Spor salonuna gitmekten nefret etmeme rağmen, koşu bandında mutlu ve sağlıklı pozlar verdim. Kendime iyi baktığımı düşünün diye. Bir 'kendim' kalmamıştı oysaki.

Ve Sen...

Ben değersizdim, yetersizdim ve sevilmeyi hak etmiyordum. Evet, içten içe inaniyordum buna. Etmi sen bunu doğrulayan kişi oldun. Hatta ben seni bundan sevdim belki de. İçimizdeki yaralar, varlıklarını sürdürebilmek için kendilerini devam ettirecek, pekiştirecek kişileri bulurlar hep. Ben de seni buldum. Bildiğim bir şeyi sürdürmenin sahte güvenliğini yaşıyordum. Annemle babamın beni kontrol altında tutabilmek için sürekli korku empoze ederek açtıkları yaralar, bilmediğim yaralardan daha güvenli ve tanıdık geldi. Yanısen tanıdık tı. Belki seni çok mutlu edersem, vazgeçilmez olurum ve varlığım bir anlam kazanırdı. Çünkü değerli hissedebilmek için kriterim, senden gördüğüm ilgi olmuştu. Bana iyi davranırsan iyiyydım, beni görmezden geldiğinde görmezdim. Sen de karşılığında hep küçümseyip eleştirirdin beni. Burnumla, dişilerimle dalga geçer, insanlarla içinde sesini yükseltip

tersterdin. Bunlar aslında benim değersizliği değil, senin nasıl bir insan olduğunu gösterirdi ama ben görmezdim. Hatta asıl küçümsemediğin ve kaçtığın kişi de ben değil, kendindin. O kadar değersiz görüyordun ki benliğini, seni sevdiğim için beni de küçümseyiyordun. Çünkü değersiz birini ancak değersiz biri sevebilirdi. Ve ben seni seviyordum. Sen ise ancak işine yaradığın zamanlarda varlığımı fark ediyordun. Ancak seni onayladığımda duyuyordun sesimi. Her kendim olduğumda ise beni dışlıyor, önemsiz hissetmemi sağlıyordun. Gittide vazgeçtim o yüzden kendim olmaktan. Yeter ki beni onayla ve takdir et diye gereken neyse onu yaptım.

İçimdeki bilge dedi ki, yaralarınıza yüzleşmek için onların üzerini arkadaşlarınızın, ailenin, sevgilinizin ilgisizlikle kapatmaya çalışmayın işe yaramaz. O yara daha çok büyür, iltihaplanır.

İşin komik yanı, tüm bunlara rağmen, bir tarafım kendini güçlü sanıyordu. Çünkü güçlü olmayı senin psikolojik saldırılarına katlanabilmek, öfkemi, tepkilerimi bastırabilmek sanıyordum.

Asıl güçlü olmak ise duygularımı dile getirmek ve kendime sahip çıkmaktı tabii ama ortada sahip çıkabileceğim bir 'kendim' kalmamıştı. Yani gidersen yapayalnız kalacaktım. Çok korkuyordum. Ve gittin.

Seni kaybetmek, bana kendimi kazandırdı.

Güç sandığın gölgeyle zayıflığımı örtmeye çalıştığımı fark ettim önce. Seni büyütmek için kendimi küçülttüğümü... İçimdeki bilgi dedi ki, yaralararla yüzleşmemek için onların üzerini arkadaşlarının, ailenin, sevgilinin ilgisiyle kapatmaya çalışman işe yaramaz. O yara daha çok büyür, iltihaplanır. Haklıydı. Kendime bir açık kalp ameliyatı yapma zamanım gelmişti. Sonra sen tekrar aradın. Beni sevdiğinden değildi biliyordum, sadece ilgime ve yönetebileceğin birine ihtiyaç duyduğun için... Ben de seni sevmiyordum, biliyordum. Ama açık kalp ameliyatı yapmak zor işti. Onun yerine alıştığım düzene geri dönmeyi özlüyordum bir yanım. Dönmedim. Sana. Döndüm. Kendime. Deştim içimi dışımı. Canım çok yandı ameliyat sırasında. Annemin korkularını, babamın yargılarını, aşk sandığım iltihapları, bağ sandığım tüm bağımlılıkları tek tek koparmaya başladım. Hâlâ koparıyorum. Kolay değil, yoruluyorum. Bazen, kendi ayaklarımın üzerinde duracağım diye oturmaya da unutuyorum. Hatta pek çok şeyi unutuyorum.

Tek bir şey hariç...
Kendimi...
Unutmuyorum...

bavulümde sevda sözleri

“

Seviyorum seni ekmeği tuza banıp yer gibi
geceleyin ateşler içinde uyanarak
ağzımı dayayıp musluğu su içer gibi,
ağır posta paketini, neyin nesi belirsiz,
telaşlı, sevinçli, kuşkuyla açar gibi,
seviyorum seni denizi uçakla ilk defa geçer gibi.

Nâzım Hikmet

”

“

Şimdi şiir bence senin yüzündür,
Şimdi benim tahtım senin dizindir,
Sevgilim, saadet ikimizindir,
Göklerden gelen bir yadigâr gibi.

Sabahattin Ali

”

“

Hiçbir şey umurumda değil diyorum
Aşkta ve umuttan başka
Bir anda üç kadeh ve üç yeni şarkı
Belleğimde tüylü tüylü geyikli gece
duruyor.

Turgut Uyar

”

“

Bir teneffüssün sen sevgilim
Yurt Bilgisiyle Kimya arasında

Can Yücel

”

AYŞEN ŞAHİN

Bir yılbaşı klasığı

Yeni yıla nasıl gidersen öyle geçermiş ha? Tam 15 senedir şu masanın etrafında giriyorum, hiçbir şey değişmiyor hakikaten. Masanın sağ ayağı oynuyor, altını çocuklar boyamış, üstü de bayağı çizildi de neyseörtüden belli olmuyor.

Gerçi dur hakkını yemeyeyim salata tabağım yeni. Ay ne iyi ettim de aldım, resmen sofraya renk geldi. Dünyada acaba kaç evde salata tabağı yüzünden kavga çıkmıştır? Mal Hamdi, sen ne anlarsın salata tabağından. Yok masrafı ne gerek varmış, yok bu ne müsriflikmiş. Lan yarım kilo fasulye parasına aldım. Kuru da o hafta 18 lirayı görmüştü ha! Bak yılbaşı sofrasına kuru-pilav koysam burun kıvrırırlar halbuki zengin yemeği ayol.

Eltiye bak eltiye, ona güliyorum sanıyor. Son şakan bile güldürmeyecek sinsi Müberra, kendime güliyorum ben.

Bilezik takmayı biliyorsun ama, yüzüz. Bir tepsi patatesli börek yapmış gelmiş, bir de övü bekliyor. Masraf etmeseydin canım ya, 70 kuruşluk patatesle.

Tavuğun göğüs kısmını seviyorum demeyi biliyorsun. Sen aileye girdin gireli biz yılbaşında tavuğun gerisiyle derisine kaldık Müberra Hanım.

Kayınbirader de şiştikçe şişti. Patatesli börek mi dayıyor evde de adama acaba? Yazın sıcakında kışın yazında akşama kadar ayakta, otoparkı yazık yazık diye üzüldüğümüz adama bak, karsına takmış bileziği. Ay tam gözüm sokamadın Müberracım salla kollarını da görmeyen kalmasın.

İki tane olsa demek, kervan devesi gibi şangirtada şangirtada gezecek.

Ay bunların oğlan ne biçim dökmüş örtüye yemeğiili nasıl çıkarıcam o lekeyi? Keşke pulbiberi yağda gezdirmeseydim, beter oluyur lekesi. Çaktırmadan tuz mu döksem lekenin üzerine? Aman boş ver, şimdi malı kıymetli derler arkamdan.

Ne konuşuyor bunlar ya? Hep kaçırdım bak Müberra'yı lekeydi derken.

Aman ne konuşacaklar, hayatta alamayacakları arsaların imara açılma ihtimali üzerinden hayaller hayaller...

Çeyrek bilet bile alamamışız bu sene, arsa alacak da bunlar, orası imara açılacak da bunlar da ev kondurup tapu alacak da ölme eşeğim ölme 15 sene oldu be. Bütün kuşlar hamudıyla doydular, bir biz kaldık o arsaların peşkesinden ekmelekmeyen.

Benim bir ayva ağacı vardı köyde, bak şimdi nasıl canım çekti taze ayvayı. Ne oldu ki o ağaç? Götürmüyör da Hamdi hayvanı kaç senedir, bir görelim memleketimizi.

Ha?

-Al canım, al tabii sevdiysen, yengesi kurban olsun, dur uzatayım, afiyet olsun.

Bak bir bu çocuk güzel insan oldu. Azıcık sakar ama olsun ergenliktendir. Nasıl kibar, nasıl sevecen. Aferin oğlana. "Yengicim iki tane daha mercimek köfte alabilir miyim?" diyen dillerini yerim senin, kime çektiysen artık, maşallah.

Kız benim kâmpeder öldü mü n'aptı o koltukta, sesi soluğu çıkmıyor adamın?

Ay hadi inşallah böyle bir güne nasip ya rabbim. durumu biliyorsun. Dayanacak gücüm, sabrım kalmadı. Kaynanamdan çektiğim yetmedi, rahmetli giderken de golünü attı gitti. Bu da başıma kaldı. El alem ne güzel vallaha, evleniyorsun oh kendi evin.

Kapat kapını otur aşağı. On beş sene olmuş on beeeş.

Bu Asumanlar, Kerimanlar on beş yıldır halvetini atlatıyor, dalgasını geçiyor, biz nefes tutmaktan daha neyin neye benzediğini anlayamadık.

Ben menopozu girmeden, hadi kayınbabam, aslan babam sen sen nefesi ver ki ben de bir nefes alayım değil mi ama?

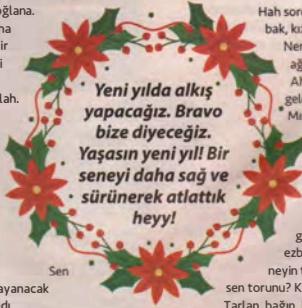
Haliya döktü küçük enişte, bu adam hiç olmadı gerçekten. En sevdiğim görümcemdin Esra, ütiylevirm ki yazayım mı bilemiyorum vallaha

Üniversiteyi de okumuştun hazır, mis gibi. O son bileziği sana saklamıştım, ataman gelene kadar yetmediği yerde verecektim, düğününe gitti. Bir umudum sendeydi. Baban, al işte döndü köşe minderine, öldü mü kaldı mı belli değil hımır hımır duyuyor orada.

Ay öldü mü adam, harbiden, hiç kıpırdamıyor? Dur hemen gidip kontrol etmeyeyim, zaten kimseler farkında değil, şimdi gidiyorsa döndürmüş de olmayayım rahmetliyi. Tövbe rahmetli çıktı bak ağzımdan, Allah mı söyletti acaba?

Ha?

-Ay yok bir şeyim Esracım, dalmışım öyle. Sizi dinliyorum. Ne yaptın? Buldun mu bir iş?

Hah sorduğum soruya bak, kız zaten dertli. Nereden bulacak ağzıma tüküreyim. Aha kayınpeder cana geldi, bir şey mi diyor o? Mırmırmır ne diyor o?

Torun diyormuş, vallahi bravo. Biz yaptık çok faydasını gördü sanki? Çocuklar kaç yaşına geldi adlarını hala ezberleyemedi, daha neyin torunu, ne yapacaksınız sen torunu? Kim bakacak toruna? Tarlan, bağın, bahçen mi kaldı ay sol kolum uyusuyor vallahi, başıma da ağırı girecek gibi yine.

Kaçta gider bunlar? Saat kaç olmuş? Daha on. En az iki saat daha buradalar. Yeni yılda alkış yapacağız. Bravo bize diyeceğiz. Yaşasın yeni yıl!

Bir seneyi daha sağ ve sürünerek atlattık heyy!

Sonra ben eltimi, görümcemi öpeceğim, kayınbabamın elini öpeceğim. Ben bir gideyim bakayım şu adama, çaktırmadan islak mendille de elini bir sileyim yikıyor mu yikamıyor mu belli değil. Elini yıkayamıyor ama yaşamayı da biliyor, dişsiz haliyle ne tavuk bırakmış tabakta ne salata, ben mi çok iyi bakıyorum acaba?

Kalkıp gidip mutfakta meyve mi soysam? Meyveyi de seneler, on ikide alkış malkış artık kalkar giderler.

Ha?

-Çay mı? Demleyeyim olur.

Demleyeyim Hamdi Efendi. 40 yaşında adamsın daha, nereden bileceksin çay nasıl demlenir, su kaç derecede kaynar? Demlik nerede duruyor mutfakta kırın var mı acaba senin? Issız bir adaya düşsen hiyarın kabuğunu soyacak yeteneğin yok, bir eline sağlık demek yok. Anca boş bardak uzat, ben doldururum, işim ne değil mi ama?

Ben eskiden iki basamaklı sayıları kafadan çarpabiliyordum o'lum. Sen beni bekarken, bir görecektin peheyyy. Ah babam yattığın yerde dönesin, kazandırdım ben okulu, okusaydım başka olurdu. Döpiyes giydim alt kattaki Çiğdem Hanım gibi. İthalat evrakları düzenlerdim, bilgisayarımlı olurdu. Pazarları dışarıda kahvaltı ederdik. Onun günlere gelecek vakti yok. Benim günlere girecek param yok. Ben kendime de kıyıyorum, çarpıp kapıyı çıkmadım o evden. Kafamı kıracağım diye seni kırsaydım keşke baba. Hamdi şöyle Hamdi böyle, al Hamdi'ni gör şimdi, camış gibi oturuyor salonda baba.

Satı hala on bir olmadı mı acaba?

Ay bu Müberra peşimden geliyor mutfığa...

-Müberra'cım elleme sen, toplarım ben masayı sen elle...

-Amir Bey, 15 senedir aynı yılbaşı. Her şey aynı. 2 kere değişik yemek yapayım dedim, burun kıvrıldı.

Menümüz bile aynı, tabaklar aynı, insanlar aynı, konular aynı.

Her gün aynı. Her gün birbirinden zor bitiyor.

Bir tane affınıza mağuren yeni tabak almıştım. 15 senede bir kere yeni tabak almıştım.

Etim de bileziği göstereyim derken düşürüp kırınca, elimdeki kaynar demlik...

Yani biraz da kazara, sinirlerim o an boşalınca...

Kasti değil inanın. Yani yanık manık da çok ciddi değil, Müberra abartıyor, geçer zamanla. Aileviz biz, olur öyle arada. Kaynıpeder de fenalaşmış diyorlar, hani diyorum salsanız da bir gidip baksam adamcağız sağ mı hala acaba?

Sizi de meşgul ettik, yılbaşı akşamı zaten başınız kalabalık...

BARİŞ AKPOLAT

Bir müzik türünün sürekliliği temelinin sağlamlığına dayanır. Bazı müzik türleri yeni türlerin ortaya çıkması ve bir anda parlaması sebebiyle bazen az dinitenebilir, ilgi görmeyebilir ama temeli sağlam olan türler yoluna mutlaka devam eder. Modern dünyadaki blues, rock, caz ve hip hop birbirinden beslendigi gibi yukarıdaki örneğe uygun türlerdir.

Rap, New York, Bronx'ta bir alt kültür olarak yola çıktı. 1970'li yıllarda artan baskı, siyahların dışlanışlığı, hızla yükselen işsizlik oranı ve ırkçılık bir şekilde karşılığını bulacaktı. Eşitsizlik karşısında öfkeli bir gençlik vardı. Önce kapalı mahalle veya ev partilerinde ortaya çıktı bu gençler. Sonra sözler yazılmaya başlandı. Yeni nesil bir şairane anlayış bir kıvılcım ateşledi. 1982 yılında 'The Message' isimli bir şarkı binlerce insanın sesi olacaktı. Ama önce, 1970'lerdeki Gil Scott-Heron efsanesinden bahsetmeden olmaz. Belki de hip hop denilen türün ilk örneklerinden birini icra etti o. Heron'un tarzı soul müziğin üstüne politik ve başkaldırıcı sözlerle şekillenmişti. 'Spoken Word' denen tarzın en güçlü seslerinden biri oldu. 'Revolution Will Not Be Televised' (Devrim Televizyonlarda Yayınlanmayacak) diye haykırdı. Ona göre devrim televizyonlarda yayınlanmayacak ve belki o döneme göre Heron haklıydı. Evet, artık devrim televizyonda yayınlanmayacak ama belki sonrasındaki 5 yıl içinde belgeselini Netflix'te 4 bölümlük mini seri olarak izleyebileceğiz. Kültür ve yaşam şekli kullarılan dili ve deyimleri mutlak suretle değiştirmekte.

Hip hop da böyle gelişti. Politik meseleler

Yaşadıkları fakirliği anlattıkları şarkı, hip hop'un kapalı ev partilerinden çıkıp sosyal hayata karışmasını sağladı. Grup hızla dağılsa da önemli bir yol açmıştı artık. Bu hareketin önüne kimse geçemezdi artık. Ne polis ne de politikacılar...

daha önce hiç değinilmediği kadar sert ve taviz vermeden değinilmeye başlamıştı. 1982'te Grandmaster Flash & The Furious Five 'The Message' yayımladığında tek istekleri mahallelerinde yaşanan baskıyı anlatmaktı. Şarkı resmen "Burama kadar geldi has" diyordu. Yaşadıkları fakirliği anlattıkları şarkı, hip hop'un kapalı ev partilerinden çıkıp sosyal hayata karışmasını sağladı. Grup hızla dağılsa da önemli bir yol açmıştı artık. Bu hareketin önüne kimse geçemezdi artık. Ne polis ne de politikacılar...

1980'lerin en sert politik sözlerini yazan Public Enemy ve N.W.A. gibi inanılmaz politik rapler ortaya çıktı hemen ardından. Hip hop yine bu yıllarda artan söz yazarları sayesinde dünyada da ses getirmeye başladı. Her yeni rapçi sayesinde söz yazım ve söyleme tekniği gelişiyordu. Her ülkenin kendi sorunlarıyla boğuşan ezilenleri birleşip hip hop'ta kendini bulmaya başladı. Belki de bu müziğin ilk ana akımda karşılık bulan örneklerinden biri olan 'The Message'in derdini anlatış biçimi, ettiği isyan ve itiraz bir fitili ateşledi. The Message'in verdiği mesaj bugünlere kadar geldi ve güncelliğini hâlâ korumakta.

ORHAN AYDIN

Lacivert ve umut

Cihangir merdivenleri; avlularında bin bir sevinç ve hüznü barındıran evlerin, şarkıya durmuş ağaçların, saklı kalmış balkon çıkıklarının, yavrularıyla oynayan mutlu kedilerin, aranızdan seğirten köpeklerin arasından koşar gibi denize akarlar.

Yaşanmış aşkların şiir olduğu basamaklardan söz ediyorum. Her adımında karınca ürkekliğinde gizli yalnızlıklar olan.

Bilge Karasu'nun Göçmüş Kediler Bahçesi hangi basamakta aklına düşmüştür bilemedim ama üstlerine yazılan şarkılardan birinin şu otuz beşinci basamakta ilk mırıldandığı an buradaydım.

Mavi bir gökyüzünün renklerle sevdiği gün batımında Boğaz lacivert olur ya hani, işte o vakitlerdi.

Yeşil bir şal vardı omuzlarında, kenarları nakış nakış işlenmiş bir tülbent gibi savruluyordu erik ağaçlarına doğru.

Karagözlüleri hep ufukta gezinen kızılığın peşinde ya da adı bilinmeyen bir kuşkanadında yolculukta.

Kısacık saçları, elleri serçe ürkekliği.

-Dur, bak ilerideki koşuşan martıya, sanki randevusuna geç kalmış bir sevgili gibi çırpınıyor.

Durduk. Birer sigara sonra birer sigara daha.

-Bir bardak şarabımız olsaydı.
-Mataramız var şaraptan keskin.
-Bazen tam buradan, Boğaz'dan geçen yük gemilerini izliyorum. Oyle anlık şu gördüğün resmin içine girip çıkıyorlar. Şehir Hatları vapurları, balıkçı tekneleri de öyle bir şenlik ki sorma. Elinde fırçaların, boyalarınla resim yapmaya çalışıyorsun olmuyor. Orhan Veli haklı bakakalıyorsun giden geminin ardından, atamıyorsun kendini akışın deryanın içine, resim çoktan yapılmış bitmiş oluyor.

-Bir heykel sergisi gezdim geçen hafta. Dokunmak istedim objelere. Her biri ağaçtan, demirden, tunçtan ve topraktan. Beceremedim, çektiler beni içlerine. Belki derinlikteki karanlığın içinde gizlenmiş ışığın altından hayata taşan çellonun etkisiydi, belki objelerin çağırın gücü tam bilemedim ama

bunun gibi bir şey işte, dokunmak istiyorsun dokunamıyorsun çünkü onlar sana dokunmuş oluyor çoktan.

-Bak şu yirmi ikinci basamak bir duraktır burada, sağ yanı daracık bir sokağa açılır. Bir yaşlı ceviz, gölgesinde incir ve Cihangir'in ilk begonvil ağacı yan yana yaşarlar. O iki katlı saman sarısiyede on iki yıl yaşadım. İkinci kadın penceresi buradan gördüğümüz resmin benzerine bakar. Kırılganç kuşları ve kediler birlikte nefeslendik aynı dalların gölgesinde. Her birinin adını benim koyduğum kediler ve kuşlar. Kimse inanmıyor sende inanmayabilirsin ama o on iki yıl boyunca bir karga yemek taşıdı kedilere ve kuşlara. Adını Umut koymuştum.

-Umut adında bir karga.
-Bir karga, kedilerin içinde de adı Umut olan bir sarmar vardı. Resimlerini çekip dostlarıma göstermiştim. Bildik fotoğraf yaratıcısı bir arkadaşım "umutların sevişmesi" diye bir sergi yaptı orada çektiği fotoğraflardan. Taşlak döndü gramofon da veben yalınayak dans ettim şal ve gül gibi.
-Şimdi yok bu hayatlar. Her şey kirlili. Yalnızca doğanın dirençinde, yaban hayatının engellenemez sevincinde, gökyüzünün bulutlar arasında şarkılar söylemesinde, güneşin ilk ışıklarında var umut, bir de boğulmaya çalışılan çocuk sevinçlerinde.
-Gel inelim basamakları usul usul. Lacivert suların maviliğinde yüzlerimize su çalalım, sonra martılara şiir söyleyelim. Kaldıysa orada birkaç heykel parçası olmalı, onlara el sürelim, iki dostla iki yudum hasret giderelim, çoğaltalım şimdi yok dediğin umudu.

Yürüdük.

Yirmi ikinci basamakta durdu, döndü yüzünü sokağın derinlerine, elimi tuttu, ortalarda koşuşturan kediler var, güleştük gözlerimizin içinde.

-Nasıldı o senin sevdiğin şiir hani "ama umudu var büyük insanlığın umutsuz yaşanmıyor" diye biten, okusana bir daha, bağır-çağır oku. Duysunlar ses etmeyenler, kediler, kuşlar, şu basamaklar, şu kanadından tutmaya gittiğimiz gemi.
-Büyük insanlığın toprağında gölge yok penceresinde cam ama umudu var büyük insanlığın umutsuz yaşanmıyor.
-Bir kez daha oku, daha yüksek oku, duysun üstümüze taşan karanlık.

CAMILLE CLAUDEL:

Beni hayatta tutan şey de işte bu, hatırlamak

Tarih kitapları da, bugünün gazeteleri de yaşadığı yüzyıla ağır gelen kadınların haberleriyle, hikâyeleriyle dolu. The Age Of Maturity adlı heykeli ilk gördüğümde çok etkilendim ve heykeltıraşını araştırmaya başladım. 30 yıl önce annesi tarafından akıl hastanesine yatırılmış Camille Claudel. Şizofren olduğu iddia edilmiş ancak doktoru Claudel'in sağlıklı olduğunu söylemiş bir mektupla ailesine. Annesi ise Camille'yi orda tutabilmek için türlü hamleler yapmış. Mektup doktor ölmeden önce ortaya çıkmış, haber olmuş ve büyük ses getirmiş. Ama yine de yıllardır hastanede olduğu için sağlığının dışarıya çıkmaya uygun olmadığına karar verilmiş. Paris'e gittim ve bir yolunu bulup hastaneye girdim. Tek başına bahçede oturuyordu, yanına gittim ve konuşmaya başladım.

Nasıl davranıyorlar burada size?
Sağlam bir müşteriyim onlar için, iyi davranıyorlar.

Dışardan haber alabiliyor, hayatı takip edebiliyor musunuz?
Artık dışarıyı umuruma değil. Tek düşündüğüm toprak ve çamur.

Nasıl bu kadar güçlü kalabildiniz?
Güçlü mü? Deliryum ben, belki de hep

deliydim. Artık içinden çıkamıyorum.

■ Annenizi buraya yatırırken parçaladığınız heykelleri anlatmış. Neden parçaladınız?
Benim heykellerim onlar. Ben yaptım. Bu ellerle şekil verdim onlara. İster saklar, ister parçalarım kime ne? Annem, Rodin'le olan ilişkim yüzünden benim ahlaksız bir kadın olduğumu düşündüğü için beni buraya koyarak cezalandırdı.

■ Ne hissediyorsunuz annenize karşı?
Beni buraya mahkûm ettiği için çoğu zaman ondan nefret ediyorum. Bazen de ona acıyorum açıkçası, kurallara boyun eğen ve kendine silah olarak kullanılmış değerlere beni, kızını teslim eden bir anne olduğun için.

■ Rodin'le olan ilişkiniz hakkında konuşmak ister misiniz?

Eğer bugün burada kafayı yediysem, onun da çok büyük suçu var. Galiba en çok ona kızıyorum. Ben Rodin'e âşık oldum. Çaresizce âşık oldum ve kendimi teslim ettim, güvendim. O mükemmel bir öğretmendi ama maalesef

beni kullandı, kıskandı. Yetenğimle başa çıkamadı... Birlikte yaptıklarımıza da benim yaptıklarına da kendi imzasını atmaya başladı, sustum. O da çalmaya devam etti. Sonunda dayanamamaya başladım.

■ Daha önce neden sustunuz?
Çünkü o çok saygı duyulan bir sanatçıydı, ben ise genç ve çömez bir öğrenci... Ve tabii ahlaksızca ilişki yaşadığı bir kadın. Rodin gibi bir adama inanmak varken bana kim inanırdı? Bugün söylüyorum işte, kim inanıyor? Ama açıkçası bu yüzden susmadım... Âşıktım diyorum ya...

■ Burada heykel yapmanıza neden izin verilmiyor?

Beni delirtmeye çalıştıkları için. Başarıldar da... Ayrıca yaratmak Fransa'da sadece erkeklerle özel bir şeydir. Kız çocuklarının sanat okullarına gitmesi bile yasaktır. Ama ben yarattım. Biliyorum, hatırlıyorum. Bu ellerle yarattım. Her anını hatırlıyorum. Beni hayatta tutan şey de işte bu, hatırlamak... Bu kadar yalnız kalmak için ben ne yaptım?

Ben yarattım.
Biliyorum,
hatırlıyorum. Bu
ellerle yarattım. Her
anını hatırlıyorum.
Beni hayatta tutan
şey de işte bu,
hatırlamak...

KORDİPE'S HANTARI, KATIL BİR HANTAR TURLU. BU HANTARIN SPORLARI, GENELLİKLE BULUŞTIRI BOĞEEN BEYNE NEYLERSEKER BASKILOR İSE.

KORDİTUGU KISVI DA BURADA BASKILOR. BU HANTAR, BOĞEEN YON DUNUSUNU TAHAMMEN SIFIRLOR.

BU SAHNE, YON DUNUSU KAYBOLAN BOĞEEN YAKSİK BİR NOKTAYA YONLUNDUROR. SONRASINDA DA FİSİ ÇEKİYOR.

YAVAS...
VE YAVASCA.

SONRA FARKLI BİR YÖNTEM İZLOR KORDİPE: YERLEŞTİRİ BOĞEEN YÜCELDİĞİ KONAK OLARAK KULLANIP FİSİNE ÇIKARAK ONUN İÇİNDE BÖNDÖR.

YAVAS...
VE YAVASCA.

1964, ABO, BALTIMORE

LOVE IS WHAT YOU WILL FIND... SO SAY THE T

COX TEŞEKKÜRLER...

O GECE...

SENİ EVE BIRAKMAM İSTER MİSEN ELLEN?

SARIL JOE ANA KENDİNİ SEĞEBİLİR.

MİSİL ÇIKAR ANA.

ARABAN SÜRÜCE DİTİN.

GEREK YOK.

HAYT SÖZHEZİNİ

NET!

HAYT BIRAK BENİ!

BIRAK DEVİM SAKAL...

HAYT!

İYERDİNİ TEŞEKKÜR ANLATAN ME AND A SUN, 21 EKİM 1997'DE YAYINLANDI.

He said a little...

YASADISI KORKUNCU!

VE BU KORKUN BİR ALP BİR KORKUN DÜŞÜNDÜRÜCÜ!

FILAR SONDA

BAHARAT YOLUNU BİLİRSİNİZ. UZAK DÖRTÜN AYRILIPYA YILDIZLAR BOMBAJA TAĞAN BAHARATLAR, ÇOK ÖNEMLİ BİR TİCARET KALENİDİR. HAYLAN ALIŞVERİS, İLKELERİN ZENGİNLİĞİNİ BELİRLER, GEÇTİRİ YOLLARI İYİ ETTİ.

BU YOLLARDAN BİRİ, YENİDİR. GELEN BAHARATLARI AYRILIPYA DAĞITAN EMAS LİMAN OLURSU İÇİN ZENGİNLİĞİ. TİCARET SİĞİRTEN BÖL BÖL ALIN-HATIN VE TAĞAS HAYLAN. DÖRTÜN VERDİRİ İYİLEŞİMLER, ONU KULLANAN İNSANLARDA TAT VE ZENGİNLİĞE DÖNÜŞTÜR.

YÖZDİLLAR BOMU SÜRÜN TAKASLAR HALA DEVİM EDİYOR. HANTARIN YENİ BİR YASAVAN DÜŞÜNÜŞÜ GİRİ, BİTKİLER DE BAHARATLARA DÖNÜŞÜYOR. BİZ DE NEFRETİ SEVİŞİYE, ARKADAŞLIĞI DÜŞÜNÜŞÜ, KİŞİNCİLİĞİ ÇABAYA VE TRAFİKLERİ BAKIRILARA DÖNÜŞÜP DÜŞÜNÜŞÜ. DÖRTÜN VE DÜŞÜNÜŞÜ YERİNE BAŞKA SEVİŞİYE DÖNÜŞÜŞÜ. YENİDİRİ O TİCARETLERİN FİYAT RAKIMIZ YOK. TORİ AMOS, BU DEVİMİN BİR DÜŞÜNÜŞÜ.

1992, ATLANTIC RECORDS BNAHİ OĞU, ABO, NEH YÖK.

BİLİYORUM... EN AZINDAN BİR ALIŞI KAYDEDİLİYOR.

BU BÜYÜK BİR SEY.

SALMA ÖLE. BİYET HAYRİDÖRÜK.

NABİRET YANIT

BİYET... NABİRET BİR SEVİŞİYE ÖNTAK ÇIKARAK BAKIRILARIN BİYİM.

Niobe'nin kibri, Leto'nun öfkesi

"İşte o gün yemek geldi Niobe'nin aklına, gözyaşı dökmekten yorgun düşmüştü. Bugün Siplyos kayalarında, ıssız doruklarında, tanrı buyruğuyla taş olmuştur Niobe, yüreğine sindirir durur acılarını."

Günlerden bir gün Tanrıların Babası Zeus dünyada gezinirken gördüğü Tanrıça Leto'ya âşık oldu. Tanrıça Hera'dan gizli, türlü hinliklerle Leto ile birlikte oldu, ama Leto bununla kurtulamadı. Hamileliğini gizlemeye ve Hera'ya yakalanmamak için oradan oraya gezdi durdu, Anadolu'ya dahi sığındı ve nihayetinde biri kız biri erkek iki çocuk dünyaya getirdi: Artemis ve Apollon. İkisi de birbirinden hünerli bu tanrı ve tanrıça, bütün meziyetlerinin yanında ok atmada da epey ustaydılar.

Leto'nun hamileyken sığındığı bir diğer yer de Phrygia'ydı. Phrygia Kralı Tantalos'un Pelops, Niobe ve Broteas adında üç çocuğu vardı. Bu çocuklar Magnesia'daki Siplyos Dağı eteklerinde doğmuş, bütün çocukluklarını burada geçirmişlerdi. İçlerinden Niobe, Zeus'un çocuklarını doğurmak için Hera'dan saklanan Leto ile bu dağın yamaçlarında tanıştı. Bu dağda beraber vakit geçirdiler ve arkadaş oldular. Hera'ya yakalanmamak için bir yerde uzun süre durmayan Leto, bu bölgeden daha batıya doğru göç etti ve Leto ile Niobe'nin son görüşmeleri böyle oldu.

İlerleyen zaman içerisinde Niobe, Thebai Kralı Amphion ile evlendi. Memleketini geride bırakarak, Thebai'a gitti ve saraya yerleşti. Mutlu bir evliliği vardı, bir rivayete göre 7 erkek 7 kız çocuk dünyaya getirdi ve hepsiyi dünyaya geldikleri ilk günden beri ilgilendi, hepsine özenle baktı. Çocukları büyüdüğü mutluluğu da artıyorsa, hepsiyle gurur duyuyordu. Günler ilerledikçe Leto'nun ikizlerinin, yani Artemis ile Apollon'un doğum günü geldi çatı. Halk tapınakta sevinçle toplanmış, tanrı ve tanrıçanın yaylarına defne yaprakları takıyor, uğurlarına sunular sunuyordu.

O an içeriye altın kaplamalı elbisesi ve kibirli bakışlarla Niobe girdi. Artemis ile Apollon'un doğumu için toplanmış, Leto'yu kutsayan halka şöyle bir baktı ve "Gözlerinize bir kere bile görmediğiniz bir kadını kutsamak nasıl bir ahmaklıktır! Neden burada ben dururken, bu kadını kutsuyorsunuz? Benim babam tanrıların sofrasında oturmuş bir kral, annem ise bir tanrıça, kocam bu şehri kuran ve yöneten kişi. Nereye baksam, yaratımda katkımın olduğu şeyleri görüyorum. Siz ise burada dünyaya yalnızca iki çocuk getirmiş bir kadını kutsamak için toplanmışsınız! O halde benim yedi kızım yedi oğlum var! Gururlanmalı mıyım? Tek meziyeti iki çocuk dünyaya getirmekte bu titanın, ben ondan yedi kat daha iyiyim" dedi.

Bunları duyan Leto, öfkelenmiş, ne yapacağını bilemedi. Bu aşağılamayı hemen kendisini çok seven çocukları Artemis ile Apollon'a iletti. Çocuklarından öcünü almalarını istedi. İki tanrı çok değerli annelerini kırmadılar ve kuşandıkları gibi tanrısız yaylarını Niobe'nin sarayına gittiler. Artemis ve Apollon sadaktan zehirli oklarını çektiler ve gümüş yaylarına sürdüler; başladılar oklarını fırlatmaya. Artemis 7 kızın 6'sını öldürdü. Apollon ise 7 erkeğin 6'sını. "İki kişi, Apollon ile Artemis öldürdü hepsini." Niobe ne yapacağını bilemedi, öylece kaldı mezalim içinde. Kimse yoktu etrafta çocuklarını gömecek, Niobe'yi teskin edecek. Apollon herkesi taşla çevirmişti bir anlık öfkeyle. Öylece kaldı ölümler ve Niobe on gün boyunca. Daha fazla dayanamadı göklerin babası ve gömdü ölümleri Niobe'nin. "İşte o gün yemek geldi Niobe'nin aklına, gözyaşı dökmekten yorgun düşmüştü. Bugün Siplyos kayalarında, ıssız doruklarında, tanrı buyruğuyla, içinden pınar akan bir taş olmuştur Niobe, yüreğine sindirir durur acılarını."

Giritli Mustafa Paşa Han'daki yalnızlık

SELIN KALKAN

Eminönü'nün once kalabalığının, once gürültüsünün içinde yapayalnız ve sessiz kalmış bir han, Giritli Mustafa Paşa Han. Hem Osmanlı hem Avrupa mimarisine sahip hanın tarihi hakkında kesin bilgiler bulunamasa da ticaret yıllıklarında 1868 yılından itibaren ismi geçmeye başladığı için 1868'den önce inşa edildiği tahmin ediliyor. Uzun yıllar tüccarlara, kumaşçılara, dokumacılara ev sahipliği yapan han, bundan 10-15 sene öncesine kadar dükkânlarının birçoğunu dolduran tül perde terzileriyle dikkat çekiyor. 20 odası olan hanın her bir odası günden güne boşalırken, bütün bu kaybolan tarihin arasına inatla ve istekle sadece tek bir perde terzisi kaşınmaya devam ediyor.

15 senedir Giritli Mustafa Paşa Han'da perde terziliği yapan Necla Oruçluoğlu ile önce handaki sonra da mesleğindeki yalnızlığını konuştu.

■ "Herkes emeğimizin ne kadar kıymetli olduğunu bildirdi."

55 yaşındayım, bu mesleği 25 senedir yapıyorum. İlk önce konfeksiyonda el işçisi olarak çalışmaya başladım, oradan ayrıldıktan sonra bir perde terzisinin yanında işe girdim. Beş sene boyunca orada çalışınca mesleğe dair birçok şeyi öğrenip kendi dükkânımı açmaya karar verdim. 28 yaşından ilk dükkânımı Hürriyet Çarşısı'nda bir handa açtım. 10 sene orada çalıştıktan sonra dükkânımı Giritli Mustafa Paşa Han'ına taşımam ve 16 senedir de burada çalışıyorum. Teknolojinin ve beraberinde ev tekstilinin gelişmesiyle mesleğimin ne kadar eskidiğinin farkındayım ama bunların hiçbirine ilgilienmiyorum. Mesleğe başladığım gün duyduğum heyecanı kaybetmedim. Mesleğim eskidi, her şey otomatikleşti.

dönüştü ama ben hâlâ eski ayaklı makineyle yapıyorum perdeciliği. Ben bu işe başladığım zaman insanlara perde atölyesinde çalıştığınızı söylediğinizde herkes emeğimizin ne kadar kıymetli olduğunu bildirdi, yaptığımız işe önem verirdi. Şimdi insanlara hâlâ bu işe devam ettiğimi, makineyle tül perde diktiğimi söylediğimde sanki hayal kırıklığına uğruyorlar. O kadar şaşıyorlar ki asıl beni bu tepkileri hayal kırıklığına uğrattıyor fark etmiyorlar.

■ "Ben perde dikmezsem bütün camlar boş kalacaktı gibi hissediyorum."

Şimdilerde herkes o kadar sabırsız ki... Müşterinin bile sabırsız olduğu bir dönemde haliyle perde dikme sabrını gösterecek bir genç bulamıyorum yetiştirmek için. Halbuki el işi sabır ve emek ister. Biz eskiden düğmelerinden, işlemlerine kadar elimizle dikerdik tülleri. O tütün bir cama asıldığı anı hayal ettiğim zaman gözümde hiçbir şey büyümek keyifle çalışmaya devam ederdim, hâlâ da öyleyim. Sanki ben perde dikmezsem bütün camlar açığa, boş kalacaktı gibi hissediyorum. Gençlere bunu anlattığımda, sen çok eskisin demeye başladılar bana. Kabul ediyorum ben eski bir terziyim, eski perdeciyim. Benim makinelerim bile eski. Hâlâ bu işi öğrendiğim makinele çalışıyorum asla da vazgeçmem ondan. Meslek hayatımda en çok makineye teşekkür ediyorum.

■ "Bir ben kaldım bu handa, tarihi eser gibi."

Hana ilk geldiğimde bütün dükkânlar doluydu. Perde atölyeleri, yastık kılıfı dikenler, dokumacılar... Hanın içinde beş tane daha perde atölyesi vardı, birbirimizle yardımlaşarak çalışırdık. Eki alıyorduk işlerimizi

O tütün bir cama asıldığı anı hayal ettiğim zaman gözümde hiçbir şey büyümek keyifle çalışmaya devam ederdim, hâlâ da öyleyim. Sanki ben perde dikmezsem bütün camlar açığa, boş kalacaktı gibi hissediyorum.

yetiştirmeye çalışırdık, güle oynaya çalışırdık. İşler duraklamaya başlarken, maddi sıkıntılar ortaya çıkınca herkes bir bir kapısını kapatıp gitmeye başladı. Bir dükkân, iki dükkân derken koca han bomboş kaldı. Bir ben kaldım bu handa, tarihi eser gibi. O yüzden hanın eski civatısını bildiğim için bu sessizliğine, kimsesizliğine üzülüyorum.

■ "Bir tarihi eşik ediyor gibi hissediyorum."

Hanım en eskilerinden İbrahim amca vardı, 100 yaşında vefat etti. Yıllarca hamalları ve hanın odabaşydı kendisi. O anladır, hanın tarihini bile. Osmanlı zamanında ilk yapıldığında bapishane olarak inşa edildi. Sonra ticaret için kullanılmaya başlandı. Hanla ilgili pek fazla bilgi olmadığı için biz de böyle kulaktan dolma bilgilerle öğrenmeye çalıştık bir şeyler. Geçmiş her ne olursa olsun mimarisi, dokusu, duvarları, pencereleri o kadar güzel ki burada oturduka bir tarihi eşik ediyor gibi hissediyorum. O yüzden yıllardır dükkânın içine en ufak bir değişiklik ya da tadilat yapmadım. Hanın eski dokusunu ve mesleğimi kaybetmemek için elimden geleni yapıyorum bu dükkânda.

Kaybolmaya yüz tutmuş bir meslek.

Kaybolmaya yüz tutmuş bir tarih.

Mesleğinde yalnız kalmış bir perde terzisi.

Bütün odaları boşalmış koca bir han.

Sohbetin ardından Necla Hanım'ın yanından ayrılırken bütün bunları ve koca hanla birbirlerinin yalnızlıklarına sanki bir vefa duygusuyla eşlik ettiklerini düşünüyoruz.

İYİLİK İÇTEN GELİR. İYİLİK BİR SEÇİMDİR.
BİR İNSAN SEÇMEZSE, İNSANLIKTAN ÇIKAR...

UNUTMA...
UMUT,
İYİ BİR ŞEYDİR,
BELKİ DE EN İYİSİ.
VE İYİ ŞEYLER
ASLA
ÖLMEZ.

SEN BENİM BAŞIMA GELEN...
EN KÖTÜ ŞEYSİN...

İYİYMİŞ GİBİ
DAVRANIYORUM
VE HERKES
GERÇEKTEN
İYİ OLDUĞUMU ZANNEDİYOR.
YA İNSANLAR ÇOK APTAL
YA DA BEN
İYİ BİR OYUNCUYUM...

HAYATA DEVAM
EDEBİLMEK İÇİN,
GEÇMİŞİ
GERİDE BIRAKMAN
GEREKİR...

SANKİ ÇOK ÖMRÜMÜZ VARMIŞ GİBİ,
BEKLEMİYİ ÖĞRETİYOR BİZE HAYAT...

Diyebilirim ki bütün ömrümü
geri dönüş yolunda harcadım.

Sevim Burak

Koltuk

Akşam güneşi yüzüne vuruyordu
Sevda'nın. Hava kararıyordu.
Saatine uzun uzun baktı, zihninde
tik tak tik tak sesini duydu. Geç gelen
otobüs, durağın on metre ilerisinde
durdu. Kuyruk bozuldu. Önünde kalabalık,
arkasında kalabalık, sıkış tepiş otobüse
bindi Sevdâ. Kimseyi rahatsız etmeden
koltukların oluşturduğu koridorda sessiz
sedasız ilerlemek istiyordu.

Bir kadın ona yer vermek için ayağa kalktı.
Kadın, yüzündeki kırışıklara dikkat etmiş
olmalıydı. Onu yaşlı bulmuştu. Sevdâ,
otobüs camından yüzünün yansımasına
bakıp bir eliyle alındaki kırışıkları gerdi.
Aynı anda hem yaşlı görüldüğü hem
de yer veren kadını koltuğundan edip
rahatsızlık vermiş olma düşüncesi zihnine
üşüştü. "Keşke seni doğurmasaydım"
diyen annesinin sesi yankılandı kafasında.
Ne zaman birini rahatsız ettiğini hissetse,
bu ses kulaklarında çınları.

Sesten kurtulduktan sonra kendisine
yer veren kadının ona pür dikkat
baktığını fark etti. Kadın oturmasını
bekliyordu. Camdaki yüzünün yansımasına
baktı yeniden, alnını gerdi. Oturmak
istemiyordu. Kimse'nin kırışıklıklarına
dikkatle bakmasını, hatta onları görmesini
bile istemiyordu. Yok gibi yaşamaya o
kadar alışmıştı ki, birinin onu bu denli

görmesi... Yaşadığı bu an ona tuhaf geldi.
Bu düşünceler aklına hücum ederken,
birini rahatsız etme düşüncesi zihninde
hâlâ dönüp duruyordu. Oturmamak için
direndi.

-Yok kızım sen otur, dedi gülümseyerek.

-Yok sen otur teyze, dedi inatçı kadın.

Arkasındaki kalabalıkta sinirlenenler
vardı.

-Biraz ilerleseniz, diyordu sinirli biri.

-Otobüsün arkası bomboş, diyordu
kalın sesli her şeyi çok bilen bir
diğeri.

Trafik sıkışmıştı. Sevdâ, kendine
verilen koltuğa oturmaya
rahatlıktan verdiği hissetti.
Bu histen kurtulmak istiyordu.
İnatçı kadın önünde dikiliyordu.

Arkadakiler sıkış tepişlikten
bıkmış ilerlemek istiyorlardı.
Bir acıyla gözünden yaş aktı.
Kimse'nin rahatsız olmasını
istemiyordu. Annesinin yüreğe
batan o sesini duymak da...

Herkesin ondan beklediğini
yaptı. Koltuğa oturdu.

Ben iç
dünyama
dönüyorum.
Orada hayal
kırıklığına
yer yok.

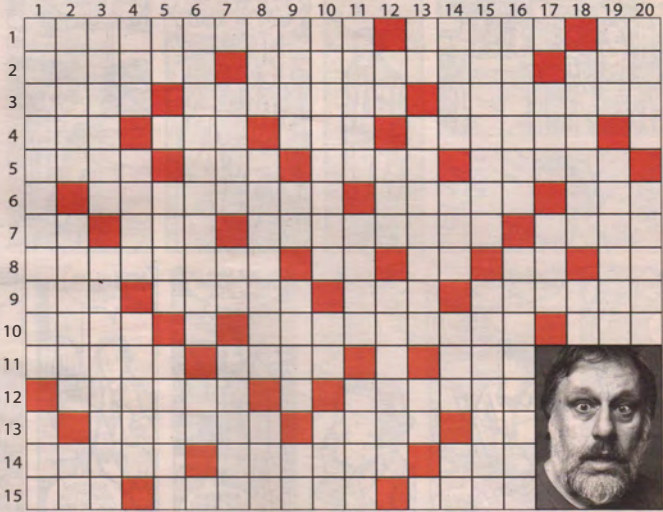
oğuz atay

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özбек
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Barış İnce
- Editöryer: Dangman Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abay, Mustafa Körmüş
- Sokak Ekibi: Can Binalı Aydın, Onur Tuncay, Selin Kalkan, Merve Bozra, Gizem Çatak, Meral Cinar
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net, bavul@birgun.net
- Kapak İllustrasyonu: Ekin Başak Akgül
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıkış
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@birgun.net
- www.bavuldukkan.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dillig Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3, Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No:159
- Hadimköy Ambarlıyolu 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: Turluvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanan bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDAN SAĞA

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Avrupa Ne İstiyor, Tarkovski, David Lynch, Şiddet ve Yamuk Bakmak adlı kitapları da olan, Sloven Marksist sosyolog, filozof ve kültür eleştirmeni (Resimdeki) – Papa tören başlığı – Bir soru eki. 2. Az pişmiş et – Yas havalarına uygulanan bir ezgi – Antalya'nın bir ilçesi. 3. Bilgili, uyanık – Mehterhanede bir davul – İç Anadolu'ya özgü bir çorba. 4. Tasa – Rüzgar – Güney Anadolu'da bir ırmak – Gösteriş. 5. Resmi bir erkek giysisi – "...Parker" (Çizgi roman) – Eski İskandinav mitolojisinde, gökssel güçler tanrısı – Veni Vidi Vici diyen Roma imparatoru. 6. Hastalık korkusu – Uzun tiyatro konuşması – Yarı. 7. Lahza – "Alper ..." (Komedi oyunucusu) – "Altın ...Şarkı Yarışması" (1965'teki ilk yılında 1. Yıldırım Gürses, 2. Mavi Işıklar, 3. Siluettler olan yarışma) – Çubuklu çizgili olan kumaş. 8. Hücrebilim – Biga'nın ünlüleri – Hitchcock'un bir filmi – Kayıp bir kıta – Hile, entrika. 9. Uçurum – Haber toplayan kuruluş – Yaz yağmuru – Familya, aile. 10. Omurga kemiği – Sağduyu – Kampana. 11. Yüz rengi – Sinek, sivrisinek gibi zararlı böcekleri öldürmek için püskürtülen öldürücü ilaç – Yemin etme. 12. Japonya'nın eski adı – Atomla ilgili. 13. Çekme, çekiliş – "Nahit Sırrı ..." (Yazar) – İki anlamı veren önek. 14. Yok etme, giderme – Biraz ufak – Gülit. 15. Sevgili – Türk musikisinde bir makam adı – Manisa'nın, madenci ölümlerine sahne olan ilçesi.

1. Ekonomide durgunluk ile enflasyonun bir arada yaşaması durumu – Şebnem, jale. 2. Cılız, etsiz hayvan – Nijer'in başkenti – Güney Afrika Cumhuriyeti'nin plaka imi. 3. Kazak başkanı – Kısa manto. 4. Yazıklanma sözü – Eskiden sinemalarda frigo buz'la birlikte satılan yiyecek – Maskara. 5. Müstahkem yer – Kaçak, yasak şeylerin saklandığı yer – Ufak Tefek Cinayetler dizisinde, Aylin Engör'ün canlandırdığı karakter. 6. Kadın hastalıklarıyla ilgili hekimlik kolu – Boru sesi. 7. İbranicede ilk harf – Almanca evet – "Hem kel hem ..." (Deyim). 8. Başlangıçta yer alan – Ad belirtilerek yapılan – Batı Anadolu yığı. 9. Anlak – Bizmutun simgesi – Yalnız kürek çekenin girebildiği, çok uzun ve çok dar bir yarış kayığı – Gümüşün simgesi. 10. Esnek – Sıvı ölçüm biriminin simgesi – Örmek işi. 11. İğrenç, tiksindirici – Aslan sütü – Asya'da bir göl. 12. Kuzu sesi – "Kendi kendine" anlamı veren önek – Sırkeyle ilgili. 13. Mühendis cetveli – Türkiye'de kurulmuş köy enstitülerinden biri – Yay silahı. 14. Kendisine inanılan kimse – Bir kadın giysisi – Misket limonu – Bir strateji oyunu. 15. Antalya'da tarihi ve turistik bir belde – David Lynch'in bir filmi. 16. Uyuma – Kaynar suda pişirilerek üzerine yağ gezdirilen mısır unu yemeği. 17. Tiğ – Bir Slav ulusu. 18. Köşk – Dolma, sarma malzemesi. 19. Bir çeşit bürölce – Osmanlı donanmasında bir amiral rütbesi. 20. Şua – Düzce'de bir çay.

Sayı: 50

Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

1. Sena Şener – Solaris – Se. 2. Edebiyatı Cedide – Akit. 3. Leman – İtenek – Camadan. 4. İbadet – Kalite – İtenek. 5. Ma – Alize – İma – Aleko. 6. İlan – Totaliter – Randa. 7. Lir – Kan – Şey

– Tamir – Rl. 8. Adinami – Etalon – Zil. 9. Rimini – Ari – Ap – Haranı. 10. İmik – Caracaş – Ce – Uzak. 11. Asit – Do. 12. Pelikan – Feretiko. 14. Ava – Epi-net – Kalem. 15. Literatür – Kapela.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Selim leri – Opal. 2. Edeballi – İmame-yi. 3. Nema – Aramis – Lat. 4. Abadan – Titanic – Kapa. 7. Nat – Zona – Adenit. 8. Etiket – Maron – NÜ. 9. Rika – Aşran

– Fer. 10. Celile – İcazet. 11. Selimiye – Amir. 12. Od – Tat – Tas – Zeka. 13. Lice – Etap – Bitap. 14. Ada – Aral – Cemile. 15. Remil – Moher – Kel. 16. Aterina – Kroma. 17. Sadekar – Ru. 18. Kanon – Zaz. 19. Sine – Drina. 20. Et – Krallık.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://kanteay.org>

